

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasúti állomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PÁP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

A minisztérium.

Budapest, szeptember 11.

A türelem és kivárá, amit Khuen mint fő kormányzati bölcseséget állít a nemzet elé, úgy látszik, kezdi végét járni s az agónia megkezdődött. A távolállók talán még nem veszik észre s a kormány betegágya körül állók nem akarják elárulni, hogy tisztában vannak az igazi helyzettel, de azért a válságnak már csalhatatlan jelei vannak, sőt maga a kormány, a haldokló beteg is feladott minden reményt, hogy valaha is még akcióképes legyen. Még beszél és még tervezget, de ereje elhagyta s már maga sem hiszi azt, amivel a hozzátartozóit vigasztalni próbálja.

Hisz ha a kormányban az energiának legkisebb szikrája égne is, ha tudná, hogy amit tesz, azt a maga jövőjeért teszi, akkor egész gondja és munkássága nem koncentrálnának a katonai javaslat-köré. Mert ennek az országnak vannak egyéb szükségletei is, elsőbbségűek és életbevágóbbak, mint a katonai javaslat, de azoknak kielégítésére semmi sem történik, mert maga a kormány eltorlaszolta az utat. Nemesak a katonai javaslatokkal. Hanem eltorlaszolta azzal is, hogy a minisztérium csonka s hogy kinevezetése pillanata óta mindig csonka volt. Az egész kormány néhány tagból áll: a legfontosabb tárczák nincsenek betöltve s a tegnapi előtti fontos „minisztertanács” három tagból állt, a miniszterelnökből. Hazay

honvédelmi és Székely-igazságügyminiszterből.

Nem akarunk személyek ellen beszélni és a miniszterek közül egyiknek képességét sem akarjuk kétségbe vonni, de alkotmányellenesnek tartjuk azt, hogy amikor a törvény előírja, hogy minden tárczára külön minisztert kell kinevezni, akkor már több mint másfél év óta ne legyen teljes a minisztérium. Hisz a miniszter nem reprezentatív személy, hanem első sorban közigazgatási hivatalnok, akinek vezetnie és irányítania kell a minisztériumot, melynek élén áll s a munkaprogramot kell eléje szabnia. De lehet-e erről szó, mikor nem miniszterek, hanem csak helyettesek állanak a minisztériumok élén, akik már hosszú idő óta semmit sem tesznek, mert nem akarnak fajt accomplitkat teremteni a véglegesen kinevezendő miniszterek számára.

Kétségtelen, hogy nem Khuenen mulik ma az, hogy a minisztériumát nem egészíti ki. De a körülmények olyanok, hogy a megürült tárczákat legjobb akarattal sem tudja betölteni. Vállalkozó akadna bőven, a felett vitakozni sem lehet, de azok, akiket Khuen szívesen látna kabinetjében, nem kérnek a megfizetéséből.

A kormány mai helyzete olyan, hogy valamirevaló politikus nem vállalhat tárczát. A Khuen-kormány napjai meg vannak számlálva, akár hü marad a miniszterelnök az eddigi taktikájához, akár pedig erőszakot alkalmaz, mint

azt egy félhivatalos kommuniké bejelenti. Akinek nemcsak az kell, hogy az ismeretlenség homályából egyszerre a piros bársonyszékbe kerüljön, az nevet, pozícióját, tekintélyét nem áldozza fel, hogy néhány hét múlva a névjegyére azt írhasa rá, hogy volt miniszter is. Hisz ez már oly sok van s szerencsétlen közzogi viszonyaink s azok a lehetetlen feladatok, amelyek elé Bécs a magyar kormányokat állítja, annyi minisztériumot emésztenek meg, hogy maholnap már úgy leszünk, mint Szerbiában, ahol alig van valamirevaló politikus, aki ne lett volna már miniszter legalább egyszer életében. Ma tehát nem csábító az, ha valaki a Khuen-kormány tagja lehet.

De magában a munkapártban is áldatlan viszonyok vannak. Külön pártja van Khuennek, külön pártja Lukácsnak, külön pártja Tisza Istvánnak, akik látszólag egy sorban küzdenek ugyan, de féltékenyen örködnek afelett, hogy a hatalmi egyensúly a pártban meg ne bomoljék. Ez Khuen számára még külön nehézséget támaszt, mert nemesak arra kell vigyáznia, hogy arra való embert találjon, hanem arra is, hogy a különböző frakciók érzékenységét ne sértse s hogy egy miniszteri kinevezéssel ne robbantsa szét egész összetakolt pártját.

Igy aztán most, mikor a jövő évi budget összeállításáról, tehát az egész jövő évi kormányprogram megállapításáról van szó, egy csonka miniszté-

Az arcz.

Irta: Sz. Szigethy Vilmos.

(Utánnemzés tilos.)

Az emeleti páholyból két égő asszonyi szem kísérte figyelemmel Nádorpatákinak, a tenoristának, minden mozdulatát. Az asszony apró volt és vékony, mint a nád. Már a karcsúság csak a rovására vált, mert még vékonyabbnak tetszett általa. Egyedül a szem volt hatalmas, égő karbunkulus a hófehér sikon.

Nádorpatáki, azaz helyesebben Nádorpatáki K. Béla, kitérte a két karját és eldalgolta a szerelmi áriát. Minden szava a páholyba szólt, habár nem is nézett mindig föl. De a hatásosabb szavaknál odameresztette a két kezét s azt hogy „szeretlek, te tündér, bár hova tűntél” úgy fejezte be, hogy féloldalt fordulva éppen a nagyszemű kis asszonykánál állapodott meg.

A páholy mélyén aludt az ezredes, az asszony ura.

— Szeretem ezeket a ripacsokat — szokta volt mondogatni, mert olyan lármások. Otthon bánt a nagy esőnd, főlébreszt az éjszaka némasága. A zajhoz azonban hozzászoktam s itt találom meg leginkább a színházban. Édes gyermekem, majd költsön fel, ha vége lesz az előadásnak.

Tudott aludni nyeregben ülve is, mikor nyáron tikkasztó hőségben mezőkön ballag-

tak át s tudott utána három napig inni, ha kellett. A színészre is ő hívta fel az asszonya figyelmét.

— Hogy nézi ez magát! Figyelje csak! Figyelje csak! Emlékszem rá fiatalkoromból, hogy nincs nagyszerűbb valami, mint mikor a színész szerelmes. A nagy közönség összességének nem lehet kitűnően játszani. Az ember csak akkor alkot tisztességeset, ha egyvalakinek a kedvéért teszi. Itt maga lesz az egy valaki.

— Maga bolond — felelte az asszony. — Erővel rá akar vinni, hogy hű legyenek. A nyáron a kapitányról sütötte ki, hogy szerelmes belém.

Az ezredes ezt már nem is hallotta, mert aludt. Az asszony pedig a gukkelrel hozta magához közelebb Nádorpatáki K. Bélát, lesve annak minden mozdulatát, jöllehet az ádáz kritika azt emlegette, hogy ezek a mozdulatok olyan szögletesek, mint egy román stílusban épült templom.

Igy kezdődött az ügy. Mi, akik tudjuk, emondhatjuk, hogy nagyon messzire nem is ment, de szemlélődők egyebekről beszéltek. A katonaság felkarolta a színészt, mert a fehér abrosz mellett még szebben énekelt, aztán kártyázni is tudott, ha szükség volt rá.

És megismerkedett vele az első kinstári asszony, majd a többi, egészen kivételes lett a helyzete, mire az ezredesné sem maradhatott a többi mögött. Még nem beszéltek öszszesen száz szót, az is mind közönséges, elesé-

pelt volt és több esett belőle az asszonyra. Mert a színész elfogulttá vált és torkán akadt a szó, amikor ilyen közléről meglátta az ezredesné karbunkulusait.

Lassankint kiderült, hogy egészen okos ember, még olvasott is, néha azonban teljesen emészthetetlen. Nem akkor, amikor önmagáról beszél, korántsem akkor. Hogy magamagával el volt telve, azon csak mulattak.

— Én nem vagyok szép — szavalt — de van az arczomban valami rendkívüli titokzatos, ami nélkül képtelen volnék a pályámon boldogulni. A szemem, az orrom, meg a szájam külön-külön nagy kritika alá eshetnek. De együttvéve olyan harmóniába jutnak, hogy a szerepem csak másodrendűvé válik a sikerben. Ez az arcz a fő!

Csakugyan, néha diabolikus villámok cikláztak azon az arczon, máskor pedig lányos szelidség ömlött el rajta. Mint a panoráma, mindig újat mutatott s előadás közben arról is megelégedkezett, hogy partnere van, mert rendszerint egyvalakinek mondta el a szerepét. Ez időben éppen az ezredesnének.

A vékony kis asszonyka — hogy miképpen fért el benne annyi hisztéria! — jámbor ostobaságokat mondott, a színész pedig kissé szemtelen lett.

— Asszonyom, ugy-e, maga nem szeret olvasni? Hát ne is tegye, gyűlölöm az okos nőket. A nő legyen olyan, amilyenek az isten megteremtette, alsóbbrendű szellemű,

rium az, amely az ország ügyeit intézi. Mikor Hieronymi meghalt, a kereskedelmi tárcza költségvetését ugyszólván en bloc tárgyalta le a Ház, azzal az indokolással, hogy nincs miniszter. De kereskedelmi miniszter még most sincs, sőt előreláthatólag nem is lesz, pedig a jövő évi kereskedelmi költségvetéstől óriási reformokat vár az ország. Így vagyunk a többi tárczával is, amelyeket csak helyettesképpen töltenek be a kabinet tagjai.

Ez lehetetlen állapot s ez kicsufolása a miniszteri felelősségnek. Hisz ahogy Khuen négy tárczát ellát, el tudná látni valamennyit is s joggal fel lehet tenni a kérdést, hogy miért nem egyesíti valamennyit a maga jogára alá. Szégyenletesebben igazán nem bukott még kormány, mint ez fog. Itt nem a patkányok menekülnek a sülyedő hajóról, hanem a kormányos az, aki a patkányokat figyelmezteti, ne kíváncsozzanak a hajóra, ha a biztos parton lehetnek.

Budapest, szeptember 11.

A képviselőház ülése. A képviselőház holnap, kedden, ülést tart, amelyen névszerint való szavazások lesznek, de sor kerül a véderőjavaslat tárgyalására is.

Mindvégig névszerinti szavazás. A képviselőház mai ülését egészen lefoglalta magának a technikai obstrukció. *Kabos* Ferenc elnök az ülést egynegyed tizenkettőkor nyitotta meg. A mult ülés jegyzőkönyvét hozzászólás nélkül hitelesítették. *Elnök* jelentette ezután, hogy a képviselőház Kolozsvarott az EMKE. jubiláris közgyűlésén, valamint ma délelőtt az Erzsébet királyné lelki üdvéért tartott istentiszteleten *Berzeviczy* Albert elnök vezetésével megjelent. Bemutatja *Arad, Bars, Nagyküküllő és Torontál* vármegyék feliratát a képviselőház jelenlegi tanácskozási módja ellen, továbbá Budapest székesfőváros feliratát a sajtószabadságnak újabb törvényi rendelkezésekkel való biztosítása tárgyában s javasolja, hogy a feliratok előzetes tárgyalás és jelentéstétel végett a kérvényi bizottságnak adassanak ki. *Ráth* Endre ezzel szemben azt az ellenindítványt

mert csakis így győzedelmeskedhetik rajtunk. Mi, férfiak, félünk a nagyon okos nőtől, különösen ha okosabbak nálunknál. Mert hiszen ez a mi egyéniségünk letörését jelenti s az ember a szerelemben is azt a hitet akarja megőrizni, hogy diadalmaszkodott, pedig lényegileg csak behódolt.

Az ezredesné fölvetette csodás szép szemét és azt mondta:

— Nem értem, mit beszél, de remélem, nincs benne semmi illetlenség!

— Maga istennő olyan tökéletes ebben a naivságában! — lelkesedett a színész.

És lehajolt, hogy kezét csókoljon igazi elragadtatásában.

Maguk voltak a hallban, a többiek elszaladtak egy ló megbámulására, kissé sokáig is tartott ez a kézesök.

— Sosem fogom elfelejteni — deklamálta nemes páthosszal a színész. — Maga az első nő az életemben, aki megért.

— Igen, én megértem — fuvolázta az asszony. — A teremtő azzal vert meg, hogy tulságosan sok megértőképességet ruházott rám, akár csak a mezők lilomára, akiről szintén ő gondoskodik.

A kezét még mindig nem vonta vissza a színész kezéből. Az arcza kipirult, az ajaka kinyílt és forró lett a lehellete.

— Azt mondják, kevés a vérem, sokat kell járkálnom. Minden délután a folyó partján sétálok, ott magában van az ember, nem zavartja egyetlen udvariaskodással, ezer kér-

tette, hogy *Arad, Bars, Nagyküküllő és Torontál* vármegyék feliratai a közigazgatási, pénzügyi, illetve a véderő-bizottságokhoz is utasítottassanak. *Elnök* jelenti, hogy a négy felirat hovautalása kérdésében husznál több képviselő névszerint való szavazást kért s ugyancsak husznál többen annak a következő ülésre való halasztását kérték. *Elnök* ily értelemben mondja ki a határozatot. Következett a napirend szerint a névszerinti szavazás Jásznagykunszolg vármegye közönségének feliratára vonatkozó előterjesztés és *Esterházy* Mihály gróf ellenindítványa fölött, 108 szavazattal 7 ellen az elnök indítványát fogadták el. *Székeludvarhely* város feliratára nézve 106 szavazattal 14 ellen szintén az elnöki indítványt fogadták el, a felirat tehát a kérvényi bizottságnak adják. *Elnök* háromnegyed kettőkor a tárgyalást félbeszakította s a holnapi ülés napirendjének megállapítása után az ülést be-
kesztette.

Hirdetik az erőszakot.

— A munkapárt új Házelnököt keres. —

Hírek a politikai küzdőtérről.

Budapest, szeptember 11.

A miniszterelnök a háromnapos vakációt arra használta fel, hogy valamely irányban elhatározza magát a döntő lépésre. Ámbátor ez az igyekezete nem járt teljes sikerrel, de azért az az eredménye megvan, hogy *Khuen* taktikája jelentős lépéssel közeledett a Tiszák erőszakos politikájára felé. Ezt dokumentálja legalább is az a félhivatalos jelentés, ami egy bécsi könyvnyomtatásban látott ma napvilágot és amely arról ad számot, hogy a kormány és a munkapárt türelme az obstrukcióval szemben immár elfogyott. Az események — mondja a félhivatalos jelentés — siettetik a döntést, amely az ellenzékre „életveszedelmes” lehet.

Ez a döntés tehát nem lehet egyéb, mint a Tiszák által favorizált erőszakos házszabály-revizio. Ettől azonban az ellenzék éppenséggel nem ijed meg. Láttá már ez a most küzdő tábor *Tiszát* a csatatűzben, látta már a *Tisza* kezében a harczi bárdot és *Perczel* kezében a lobogó zsebkendőt, de a nemzet jogainak védelmében sohasem gondolt arra, hogy ezek a politikai fegyverek rá nézve életveszedelmesek is

déssel senki. Az őszi hervadás ott érvényesül a legjobban — hát a viszontlátásra.

A társaság jött vissza az istállóból, nagy eszmecserék következtek a lovakról.

Nádorpatáki másnap a kártya mellől ment a színházba, a szerepe szerelmesebb volt valamennyi eddiginél, azt a bizonyos nagy áriát azonban, amely sok száz tenyérpárt szokott megmozgatni, a menyegzőnek meredt tekintettel énekelte.

— A páholyba nézz, a páholyba! — sugták neki oldalról.

A színész azonban legyintett a kezével. Voltaképpen elhessegette a tanácsadókat, izgatott jóbarátokat, a közönség azt hihette, hogy hozzá tartozik ez a mozdulat az alakításhoz.

Aztán megjött a taps s az egyik színészyerek, a legjobb híve, előfogta.

— Mester, nem értem. Hát nincs magának lelke? Mindenki észrevette, hogy az a szegény asszonyka majd kiesett a páholyból s szinte sirt, hogy a mester nem nézett oda.

— Számár vagy, fiam — felelte a mester. — Ennek az ügynek nincs jövője.

— De az asszony szerelme magába?

— Eppen ez a baj. Egy asszonyért nem tettem tönkre a karrieremet. Képzeld el, hogy észrevesz valamit az ura, az katona és mindjárt párbajozik, aztán éppen az arczatát vágja meg. Nekem erre az arcza szükségem van, én teljesen meg vagyok vele elégedve, nekem ez a pályám, a kenyerem. Nincs olyan asszony, akiért veszélyeztetném!

lehetnek. Mert aki a nemzet jogaiért küzd, az előtt nincs életveszedelen, az előtt csak győzelem vagy halál van. De a halál éppen olyan dicsőség, mint maga a győzelem, mert mindkettő a nemzet scrájával, jövőjével és életével van elválaszthatatlanul összeforrvva.

Am hadd jöjjön az erőszak, készületlenül az ellenzék nem fogja találni. Minden ember ott lesz, hogy a legteljesebb elszántsággal verje vissza a nemzet jogai ellen intézett rohamot, épp oly erővel, mint tette *Perczel* idejében.

Természetesen, hogy *Khuen* az erőszakot végrehajthassák, ahoz először is meg kell cserélniük az elnökséget. *Berzeviczy* Albertet és elnöktársait el kell távolítaniok az elnöki székből, mert ők — mint azt már számtalanszor kijelentették, — semmiféle erőszakra nem kaphatók. Erről ma már mint befejezett tényről beszéltek a munkapárti folyosón és *Tallián* Bélát emlegették, mint a jövő elnökét, akire az új november 18 keresztülvitelének dicséletes szerepe várna.

A munkapártnak a harczi készülődéseivel szemben az ellenzék sem marad tétlen és most már nemcsak a képviselőházban, de az egész országban kezdi szervezni a küzdelmet. Immár felveszi a harcot a törvényhatóságokban is és ma már egy pár megyéből és egy városból kapunk oly határozatról híre, amely a verseczi átiratott elítélte és üdvözölte az obstrukciót. A népgyűléseken is erősen folyik a közvélemény felvilágosítása a kormány nemzetellenes terveiről és különösen a véderőreform gyilkos terheiről, amelyeket a nemzet vállaira akar rakni. És el lehet mondani, hogy a közvélemény mindenütt szeretettel és lelkesedéssel fogadja az ellenzéki képviselőket, ami csalhatatlan előjele annak, hogy a megindult küzdelem csakis az ellenzék teljes győzelmével végződhetik.

Mai híreink a következők:

Khuen fenyegetődik.

A *Khuen*-kormány — úgy látszik — végre kilép abból a homályból, amelybe taktikáját eddig elburkolta és elhatározó lépésre szánta el magát az obstrukcióval szemben. Ez az elhatározó lépés természetesen nem lehet más, mint a Tiszák által diktált erőszak, amelyet *Khuen* a következő formában jelent be a magyar közvéleménynek:

Bécsből jelentik a „Budapesti Tudósítónak”: A „Politische Korrespondenz” a következőket írja: *Az ellenzék szelét veteli s nagyon hamar vihart fog oratni, ha csak idejében nem gondolja meg magát. Gróf Khuen-Héderváry most is, mint eddig, a türelmes kivárás állapotjában áll s távol áll tőle, hogy az obstrukció előtt kompromisszumos tárgyalásokkal, vagy bármilyen más módon kapituláljon, vagy az obstrukció leverésére erőszakos eszközöket alkalmazzon; még mindig hisz abban, hogy az ellenzék, mindenek dacára, még a Kossuth-párt állásfoglalásának az ellenzéki akció látszólag erősítőleg ható következményei dacára is az utolsó pillanatban megváltoztatja magatartását; még mindig szilárdan hiszi, hogy ez a képviselőház a véderőreformot rövid idő alatt parlamentáris uton elintézi. Annál jobban erősödik *Khuen* grófnak ez a meggyőződése, mennél jobban nő az obstrukció ellen tiltakozó törvényhatóságok száma. Ha azonban az obstrukció idejében nem szorul le, akkor a miniszterelnök minden türelme mellett is, abbanem kényserülni fog arra, hogy olyan körülményekkel vessen számot, amely az ellenzékre életveszedelmes lehet. Azoknak a törvényhatóságoknak a száma, amelyek nem esnap az obstrukció ellen tiltakoznak, hanem a házszabályok sürgős megváltoztatását is kérik, napról-napra nő s a Házban történt legutóbbi események, különösen *Székelly* igazságügyminiszter rendkívül ócska magadása, aki máskülönben a megtestesült flegma,*

és a viharos tetszés, amelylyel az egész munkapárt Székely szavait kísérte, eléggé bizonyítják hogy a kormány is, a munkapárt is, türelmének végső határáig jutott. Gróf Khuen-Héderváry ezek előtt a szimptomák előtt nem zárkozhatik el sekiég. Egyenesen nevétséges az a jövevény, amit az obstrukció különböző csoportjai és szervezetei naponként váltakozó kombinációkkal üznek, a melyek egyszer a kormány bukását, máskor Justh meghívását, harmadszor kompromisszumos tárgyalásokat és hasonlókát emlegetnek. Az események siettetik a döntést s magára vessen az ellenzék, ha a kormány, a többség és az ország türelmét végképpen kimeríti.

Khuen tehát elérkezett a türelm utolsó határáig. Végre! Hiszen az ellenzék sem kívánt egyebet, minthogy Khuent, a kiváló horvát államférfiut arra bírja rá, hogy felvegye az elhatározó ütközetet a nemzet jogaiért küzdelemmel. Mert az ellenzék tisztában van azzal, hogy ez a döntő küzdelem nem végződhetik másként, mint Khuenék és a véderőjavaslatok bukásával.

Lukács László Budapesten.

Lukács László kereskedelemügyi- és pénzügyminiszter e hó 15-én utazik vissza Gasteinból és 16-án már Budapesten lesz, hogy két miniszteriuma vezetését ismételtén átvegye.

Ragyogó költségvetés.

A képviselőház folyosóján ma megjelent Hantos Elemér munkapárti képviselő, aki Lukács Lászlóval töltött egy pár napot Gasteinban. Hantos több oldalról megkérdezték, hogy mit tud Lukács László jövő terveiről és különösen a jövő évi költségvetés betérjesztéséről. Erre nézve Hantos a következő kijelentést tette:

— Lukács a költségvetést október 16-ika körül akarja benyújtani. Milyen budget az! Valóságilag csapás lesz az ellenzékre!

A munkapárt természetesen lelkesült Hantos áradó kijelentésén, az ellenzék azonban egyáltalában nem vette komolyan.

Ugyan micsoda ragyogó költségvetést nyújthat be Lukács? Létszámemelés, a dohányárak megdrágításával, felemelt szeszadóval ugyan mi ragyoghat abban a költségvetésben, pláne olyasvalami, ami csapás lesz az ellenzékre?

Inkább azt hisszük, hogy Hantos e kijelentésében tulságosan kiméletes akart lenni. Tudjuk jól, hogy az ellenzék az ország jogaiért küzd és a közvélemény mármár ott tart, hogy teljesen azonosítja az ország érdekeit az ellenzék küzdelemével. És ennek tudatában Hantos valószínűleg ugy értemelte kijelentését, hogy ez a ragyogó költségvetés tényleg valóságos csapás lesz — de nem az ellenzékre, hanem az országra!...

Schönaich lemondása.

Egy bécsi híradás nyomán az estilapok megírták, hogy Schönaich hadügyminiszter ma délután kihallgatáson jelent meg a király előtt, hogy lemondási kérvénye ügyében a király döntését tudomásul vegye.

Erről a kihallgatásról azonban a bécsi estilapok mit sem tudtak és arról az éjszaka folyamán sem érkezett semmiféle hír. Ennélfogva igen valószínű, hogy ez a hír csak misztifikáció alapult és Schönaich ma nem volt az uralkodó előtt.

Schönaich lemondása tárgyában különben ma Györffy Gyula Justh-párti képviselő interpellációt jegyzett be az interpellációs könyvébe. Az interpelláció tartalmára nézve Györffy a következő kijelentéseket tette:

— Éppen ma egy hónapja, augusztus 11-én, interpelláltam meg a miniszterelnököt a hadügyminiszter lemondása tárgyában. A miniszterelnök akkor azt a választ adta, hogy a hadügyminiszter nem mondott le, csak szabadságon van. Így kitért az érdemleges válasz elől. Én azonban most megkérdem a miniszterelnököt, elhiszi-e most már, hogy Schönaich lemondott és szükségesnek látja-e már megcáfolni azokat a mendemondákat, amelyek e lemondást a trónörökös személyével hozzák kapcsolatba. De megkérdem azt is, hogy érveszítette-e a miniszterelnök alkotmányos befolyását a hadügyminiszter lemondása és utódjának kinevezése körül.

Az obstrukció mellett.

Zalavármegye törvényhatósági bizottsága ma délelőtt tartotta Zalaegerszegen szeptember havi rendes közgyűlését dr. Arvay Lajos alispán elnöklétével. A közgyűlés legfontosabb tárgya az állandó választmány javaslata volt a verscezi átíratokra vonatkozólag. Az állandó választmány javaslatához elsőnek Bosnyák Géza orsz. képviselő szólott. Beszédében felhívta a közgyűlést, hogy az állandó választmány javaslatához képest Versecz város azon átíratát, mely tiltakozik az obstrukció ellen, tegyék irattárba s ezzel szemben fejezzék ki bizalmukat az ellenzék iránt, annak a parlamentben folytatott harcra iránt. Indítványozta, hogy a közgyűlés tiltakozzék a katonai javaslatok ellen és követelje az általános, egyenlő és titkos választójognak betérjesztését. A közgyűlés Bosnyák Géza indítványát óriási lelkesedéssel elfogadta. A közgyűlésen felszólalt Eitner orsz. képviselő is, aki tiltakozott azon rágalom ellen, hogy ő nem akarja észintén az általános, egyenlő és titkos választójogot. A közgyűlés színe előtt ismételtén kijelenti, hogy rendíthetetlen híve az általános, egyenlő és titkos választójognak, melynek megvalósításától várja Magyarország szobor jövőjének elérkezését. Eitner Zsigmondot zajos ovációban részesítették beszéde végeztével.

Vasárnap délelőtt tartotta Félégyháza törvényhatósági bizottsága rendes szeptemberi közgyűlését. A közgyűlés megnyitása után Molnár Béla polgármester bejelentette, hogy dr. Horváth Zoltán indítványt nyújtott be a képviselőházhoz intézendő felirat tárgyában szabályszerű időben. Rády Lajos főjegyző, a közgyűlés tagjainak zajos helyeslése közben olvasta fel az írásban előterjesztett indít, amely szerint Félégyháza városának törvényhatósági bizottsága tiltakozik a katonai terhek ellen és követeli az általános, egyenlő és titkos választói jogról szóló törvényjavaslatnak sürgős betérjesztését. Tóth Imre bizottsági tag elfogadta az indítványt és azzal óhajtja kiegészíttetni, hogy a közgyűlés biztosítsa bizalmáról az ellenzékét a parlamentben folytatott harcában. A közgyűlés dr. Horváth Zoltán indítványát Tóth Imre módosításával 83 szóval 17 ellenében elfogadta. A közgyűlésen résztvett Holló Lajos, a város orsz. képviselője is, aki elvállalta azt a megbízást, hogy a város határozatát a képviselőház elé terjeszti.

A véderőreform ellen.

Vasárnap három helyen is volt népgyűlés a véderőjavaslatok ellen és a választójog érdekében. Derecskén a Kossuth-párt és a pártönkivüli függetlenségi, Debreczenben a Justh-párt és a szocialisták, Veszprémben az iparosok és kereskedők tartottak népgyűléseket és tiltakoztak az új katonai terhek ellen és buzdították a további harcra az ellenzékét. A népgyűlésekről tudósításunk a következő:

A derecskei gyűlés.

Bihar vármegye Derecske községében vasárnap délelőtt tíz órakor mintegy nyolcezer főnyi közönség részvételével tiltakozó népgyűlést tartottak a katonai javaslatok ellen. A báránai kerület nagyobb községei Bakonyiszeg, Torda, Nagyrábé és Tépe községek szintén nagyszámú küldöttséggel vettek részt a népgyűlésen. A kerület képviselőjén, Nadányi Gyulán kívül megjelentek Barabás Béla, Preszly Elemér országgyűlési képviselők és Nadányi Károly volt országgyűlési képviselő a Bihar-megyei függetlenségi párt elnöke. A népgyűlést Zakány Lajos nyitotta meg lelkes szavakkal. Nadányi Gyula beszélt azután a véderőjavaslat ellen.

Preszly Elemér az obstrukció jogosságát hangsúlyozta azzal a többséggel szemben, mely nemcsak hogy megszavazza a katonai javaslatokat, hanem kész a házszabályokon is keresztül gázolni. De az ellenzék teljesíteni fogja kötelességét mind végig és bizonyítékát forja szolgáltatni annak, hogy van benne erő, mert a javaslatból nem lesz semmi. (Lelekes éljenzés.) Végül Barabás Béla mondott beszédet. A hatalmas munkapárt arra hivatkozik, hogy az egész ország elítéli az ellenzéknek mostani harczát. De az ősi magyar lélek romlatlan szívű polgárai most tanubizonyosságát adják, hogy ezen küzdelemben a nép óhaja, kívánsága, meggyőződése szorint járunk el. Gróf Tisza István, Biharországunk koronázatlan királya az országgyűlésen azt a megfontolatlan szót ejtette ki, hogy a fejedelmek erősebb, a magyar nemzet gyengé, tehát meg kell szavazni

a törvényjavaslatokat. Micsoda gondolkodás az, hogy a gyengét még jobban gyengítsük, hogy a gyenge, a szegény még többet adjon a gazdagnak, hogy egészen összeroppanjon. Elgázolásra kész vonat indult meg rettenetes dübörgéssel az ország közvéleménye ellen, hogy azt letiporja, de reméli, hogy a magyar embereknek lesz eszük és lelkiük és meggyőződésüket fogják követni és nem fognak odamenni, ahol az örülten robogó vonat elgázolja őket. (Hosszas lelkes éljenzés.)

Debreczen tiltakozása.

Nagy népgyűlést rendezett vasárnap a debreczeni függetlenségi és 48-as Justh-párt. A gyűlésre a függetlenségi és 48-as párt központja részéről gróf Batthyány Tivadar, a párt alelnöke, gróf Esterházy Mihály, Lovász Márton, orsz. képviselők, a szociáldemokrata párt részéről dr. Ormos Ede, a Választójog Országos Szövetsége részéről pedig Jászi Oszkár vettek részt. Ott volt továbbá a gyűlésen Debreczen város két képviselője Bakonyi Samu és Tüdös János is. Dr. Bacsó Dezső melege hangon üdvözölte a vendégeket, majd felhívta a népgyűlést, hogy alakítsák meg a tisztikart. Elnökül Bacsó Dezsőt, a szociáldemokrata párt részéről pedig Handler Gyulát választották.

Gróf Batthyány Tivadar beszélt ezután és kifejté, hogy ő az általános választói jog híve.

— Aki ezzel szemben — ugymond — gyanúsít, aki ezzel szemben, mint például Eitner Zsigmond barátomnak, az általános, egyenlő és titkos választói jog egyik leglelkesebb hívének (Zajos éljenzés) egy nyilatkozatának elferdítésével ránk akarja olvasni, hogy nem vagyunk hívei az általános, egyenlő és titkos választói jognak, az egyszerűen tudva nem mond igazat. (Derültség. Felkiáltások: Hazudik!) De, mikor azt látom, hogy a kormány a maga sajtója útján olyan végtelenül aggodó azért, hogy vajjon mi nem fogjuk-e elárulni az általános, egyenlő és titkos választói jogot (Derültség), mikor ezt az aggodalmat mindennap sajtójával hirdeti és bizalmatlanságot akar beleoltani a nép szívébe rétegeibe ellenünk, akkor én követelem Khuen-Hédervárytól, követelem gróf Tisza Istvántól, hogyha ők kétségbe merik vonni, hogy mi programunk mellett kitartunk, akkor mondják meg hát, hogy mi az, amit a választói jog terén ők akarnak. (Derültség és élénk általános helyeslés.) Akarja-e gróf Tisza István az általános, egyenlő és titkos választói jogot, akarja-e gróf Khuen-Héderváry (Zajos abezugolás. Felkiáltások: Dehogy is akarják), ha pedig nem akarják, akkor minek ülnek együtt egy pártban és hogy merészkednek többségi akaratra hivatkozni, amidőn egymás közt a legfontosabb kérdésben homlokegyenest ellenkező nézetben vannak. (Zajos helyeslés.) A véderőjavaslat ellen éles állást foglal és a kibontakozás útjával az általános választói jogot jelöli meg.

Dr. Ormos Ede a szociáldemokrata párt nevében mondott beszédet. Még gróf Esterházy Mihály Jászi Oszkár, Lovász Márton, Juhász-Nagy Sándor beszéltek. Ez utóbbi betérjesztette a határozati javaslatot, amelyben helyeslik az obstrukciót és követelik az általános, egyenlő és titkos választójog mielőbbi törvénybe iktatását. Végül Bakonyi Samu és Tüdös János képviselők szóaltak fel, majd Veszprémi István a hajdumegyei függetlenségi párt elnöke a megyei függetlenségi párt csatlakozását jelentette be. Handler Gyula (szociáldemokrata) és Schwimmer Róza (feminista) felszólalása után a gyűlés véget ért.

A veszprémi polgárság gyűlése.

Veszprémben a Nemzeti Színház helyiségében benyújtott véderő törvényjavaslat tárgyában Stoll János elnöke alatt tartott gyűlésen megjelent veszprémi polgárok lelkesedéssel és egyhangulag a következő határozatot hozták:

Kimondja a gyűlés, hogy a magyar képviselőházhoz benyújtott, 276. számú véderő törvényjavaslatot a magyarság és a magyar nemzeti nyelv szempontjából károsnak és meggyalázónak — az iparosok és kereskedők, mégis az egész adózó polgárságra olyan nagy terheket rovonak tartja, melyek elviselhetetlenek — s nemzetünknek, úgy nyelvünk, mint gazdasági tekintetből való ezen elhanyagolása mint elviselhetetlen terhekkel való megrontása ellen tiltakozik s a törvényjavaslat visszavonása céljából a képviselőházhoz felir. Egyben felkéri Veszprém vármegye bizottsági tagjait, hogy az e hó 11-én tartandó megyebizottsági ülésen jeterjenek meg, s mielőtt szavazatukat a verscezi átírat tárgyában leadnák, tegyék kezüket a szívükre s gondolkodják meg, hogy a — nemzet jövő léte, vagy nemléte kérdése az — nyelvünket tiporni hagyni, — hogy az agyon adózott polgárságtól, mikor ugyanis ma a kulturájára szükséges összeg legnagyobb részét elveszi a tulhajtott katonai intézmény — még több adót kiperéselni — meggondolatlan és hazaárulian eszelekedet.

A népgyűlés Justh Gyulához táviratot írt.

Az ellenzék üdvözlése.

A tegnapi napon Debreczen, Veszprém városok és Derecske község hazafias polgársága üdvözölte táviratilag Kossuth Ferenczet, Justh Gyulát és Károlyi József grófot, mint a küzdő ellenzék vezéreit, a harcban való további kitartásra kérve őket. A veszprémi távirat így szól: Veszprém város polgársága a mai nagygyűlésen egyhangulag tiltakozik a nemzeti követeléseket figyelmen kívül hagyó katonai javaslatok ellen, egyben üdvözlé a küzdő ellenzék és hazafias munkájukhoz sikert kíván. A nagygyűlés nevében Stoll pártelnök. A derecskei távirat szövege a következő: Bihar vármegyének Derecske nagyközségében egybegyűlt választópolgárai Nadányi Gyula beszámolója alkalomával hazafias lelkesedéssel üdvözlé a küzdő ellenzék s annak vezéreit. A magyarok istene sikerre vezesse függetlenségi törekvéseiket.

Képviselői beszámolók.

Fráter Lóránt, a székelyhídi kerület országgyűlési képviselője vasárnap, a hó 17-én Biharvároson beszámoló beszédet mond. A beszámolóra elkíséri Barabás Béla országgyűlési képviselő is, valamint megjelenik azon Zichy Tivadar főrendiházi tag, a delegáció volt elnöke.

Ugyancsak vasárnap tartja beszámoló beszédét Kobek Kornél, a köbölkúti kerület pártönkivüli képviselője is, kit a kerületébe többen kísérnek le, köztük gróf Károlyi József, a pártönkivüli függetlenségi képviselők elnöke.

A jól informált külföld.

Házát lehetne építeni az Andrássy-uton abból a pénzből, amit a Khuen-kormány a külföldi lapok „helyes” informálására kifizet. Különösen az utolsó időkben, amikor csaknem mindennap öles tudósítások jelennek meg a külföldi és legkivált a németországi lapokban arról, hogy a Khuen-kormány Magyarországon mennyire népszerű és az ellenzék mennyire népszerűtlen. Ezeknek a tudósításoknak minden sora nehéz pénzbe kerül, mert — meg vagyunk arról győződve — a németországi közvélemény mégsem kíváncsi annyira a magyar közállapotok és főként a Khuen-kormány pozíciója felől, hogy arról a legelőkelőbb német lapok vezércikkeket közöljenek. Megfizetett reklámzúzókat ezeket, amelyek ugyanezen a jogon épp úgy megjelenhetnének a hirdetések között is, mint a lapok élénk. Ezek közül a hangos Khuen-féle öndicsériádák közül ma is kaptunk egy bokrétára váltót és belőlük étvagy-ésillapítóknak a következőket mutatjuk be olvasóinknak:

Az *Augsburger Postzeitung* cikkében a következőket mondja: Helytelen az az állítás, mintha a trónörökös bizonyos elfogultsággal viseltetné Magyarországot iránt. Ő inkább, mint ahogy természetesen is, barátja Magyarországnak és mert tudja, hogy az 1867-iki kiegyezésben gyökerező dualizmusnak lehető fentartása igaz érdeke Magyarországnak, sohasem helyesítheti a függetlenségi pártnak különváltási törekvéseit.

A *Kölnische Zeitung* hosszabb tudósítást közöl a magyar pártarcokról, mely a többi között ezeket mondja: A kormánynak javára vált volna ugyan, ha a Kossuth-párt értekezlete után a Kossuth-párt és a Justh-párt nyíltan szakítottak volna, mert akkor sok tekintetben új helyzet állt volna elő, de a kormány abbéli bizalmát, hogy a véderő-reform elleni harc magától fog megszűnni, mégis más számításra alapítja. Először is abban bizik, hogy az obstrukció ellen az országban egyre terjedő felháborodás előbb-utóbb lehetetlenné fogja tenni az obstrukció folytatását, amire a legutóbbi évek történetében elég példa található.

A *Berliner Börsenzeitung* „A parlamenti helyzet Magyarországon” című vezércikkében foglalkozik Justhnak kolozsvári és gróf Tisza Kálmánnak nagyszalonai nyilatkozataival és azt mondja, hogy a házszabályrevízió az ugrópont. A munkapárt nem éri be átmeneti jellegű házszabályrevízióval, aminőt a koalíciós korszakban alkottak, hanem alaposat akar, hogy jövőre mindennemű obstrukció lehetetlenné váljék. A döntő szó a miniszterelnöké, aki még nem lát okot arra, hogy a várakozás taktikájától eltérjen. Az ellenzéknek szeptemberben még van ideje megfordulni, azonban az októberi rövid szünet után már kevésbé lesz a miniszterelnök hajlandó tovább várni.

De a kormányznak minden igyekezete dacára történnek azért szenzációs „kisiklások” is a külföldi lapokban, amelyek leplezetlenül mutatják be az igazságot a magyarországi helyzetről. Ezekben,

természetesen, a kormánynak semmi szerepe nincs, de annál több van az objektivitásnak. Ilyen érdekes kisiklás a „Hamburger Nachrichten” egy legutóbbi bécsi távirata is, mely a következőket mondja:

A *Hamburger Nachrichten* bécsi értesülése szerint ott a magyar kormány kudarcának minősítik, hogy a nyári hónapok alatt nem sikerült a képviselőházban keresztülvinni a véderőjavaslatot. Bécsi felfogás szerint a magyar kormány kibontakozási tervei közt szerepel az elnapolás, majd a téli választás, amely utóbbinak keresztülvitelére azonban Khuen már nehezen fog vállalkozni.

Néha mégis jól van a külföld informálva a magyarországi közállapotokról, sőt még a Khuen-kormány helyzetéről is:

Pecsovic vármegye.

Veszprém vármegye törvényhatósági bizottsága ma Hunkár Dénes főispán elnöklésével tartott közgyűlésén Versecz város átiratát tárgyalta az obstrukció ügyében. A megyei ellenzék tekintélyes számban vonult fel és heves vitát provokált. Az obstrukció ellen beszéltek Jákó Géza és Szász Károly munkapárti képviselők. A közgyűlés 105 szóval 62 ellenében az állandó választmány javaslatát fogadta el és kimondta, hogy Versecz város átiratát pártolja és hasonló szellemben feliratot intéz az országgyűléshez.

Budapest, szeptember 11.

Aehrenthal ismét utazik. Gróf Aehrenthal közös külügyminiszter tegnap reggel édes anyja látogatására a csehországi Roxauba utazott, ahol vasárnap és hétfőn időzött.

Karátson államtitkár beszámolója. Karátson államtitkár, Versecz város orsz. képviselője tegnap tartotta beszámolóját. A választópolgárok ez alkalomra nagy számban jelentek meg pártkülönbösg nélkül. A gyűlést Rottler, a munkapárt elnöke nyitotta meg, mire Dajkovits ügyvéd vezetése mellett küldöttség ment az államtitkárré, aki előbb magyar, majd német nyelven mondotta el beszámolóbeszédét, melyben ismertette a jelenlegi politikai helyzetet és azt bizonyította, hogy az obstrukció minő károkat rejt magában a nemzetre nézve. Ismertette ezután a véderőjavaslatokat. A beszámolót a munkapárti választók tetszéssel fogadták. Délben disztribúciót rendeztek az államtitkár tiszteletére.

Az interparlamentáris konferencia. Az interparlamentáris magyar csoport vezetőségéhez érkezett hivatalos értesítés szerint az egyes csoportok többsége amellel döntött, hogy az interparlamentáris konferenciát tavaszra halasszák. Ilyen módon a konferencia ugyancsak Rómában a tavasszal ülne össze. Az interparlamentáris Unió központja távirati uton intézett kérdést az egyes csoportokhoz s ezek ugyancsak táviratilag feleltek arra a kérdésre, hogy elhalasztás-e a kongresszust. A többség az elhalasztás mellett döntött.

Francia lap az Astra gyűléséről. A párisi *L'Éclair* hosszabb cikkében foglalkozik az Astra balászfalvai jubiláris közgyűlése alkalmából a román nemzetiség magyarországi helyzetével. Azt mondja a cikkíró, hogy ez a jubileum, amelyen több ezer román nemzetiségű vagy más szóval román eredetű magyar állampolgár vett részt, a legnagyobb lelkesedéssel folyt le. Sokol nem látszott nyoma annak az elnyomásnak, amelyről annyit csak beszélnek és ha nézzük a magyar kormányzat ezuttal is tanúsított magatartását a nemzetiségekkel szemben, azt kell kérdeznünk, hogy a gróf Khuen-Héderváry kabinetje, amikor így bánik a nemzetiségekkel, nem cselekszik-e a magyar érdekek ellen? Valóban úgy látszik, mintha a magyarországi románok szerepét csorélték volna, mert minden igyekeztük a román szellemi kultúra fejlesztésére irányul a magyar kultúra rovására és szüntelen propagandájuk nem lehetne ilyen erőteljes, ha nem ismernék a magyar állam türelmeségét. A cikk végül azt mondja, hogy a magyarországi nemzetiségi törvénynek alig van párja egész Európában. A nem magyar eredetű állampolgárok hivatalos iskolákat létesíthetnek, amelyekben a tanítás a saját nyelvükön folyik anélkül, hogy szabadságukban bárki is korlátozná.

A Gautsch-kabinet rekonstrukciója.

— Kiegyezés a csehekkel. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 11.

Azok a változtatások, amelyeket báró Gautsch Pál osztrák miniszterelnök még a nyár elején az osztrák kabinetre vonatkozóan tervbe vett, immár közelednek a megvalósulás felé. Báró Gautsch, akinek a további munkálkodás szempontjából rekonstruált kabinetre van szüksége, ezt az alkalmat egyszerűsággal a német-cseh kiegyezésre is fel akarja használni. Nagybárra csehekkel és németekkel álló kabinetet akar Gautsch kineveztetni, egyrészt, hogy ez által kibékítse a viszálykodó pártokat, másrészt, hogy a parlamentet munkaképesebbé tegye.

Báró Gautsch, mikor átvette a kormányelnökséget, egyszerűsággal átvette a Bienerth-kormány minisztereit is, Weisskirchner és Glönbinsky kivételével, akik tudvalevően mandátum és párt nélkül maradván, önként mondtak le tisztségükről. Ekkor szó volt arról, hogy báró Gautsch a választások után esetleg átengedi helyét Thun csehországi helytartónak s ezért nem tartotta szükségesnek, hogy kabinetjét a maga képére átformálja. Az a tény, hogy az osztrák miniszterelnök most rekonstruálja a kabinetet, arra enged következtetni, hogy a Gautsch-minisztérium immár nem átmeneti kabinet és a miniszterelnöknek Thun helytartó segítségére már nincsen szüksége.

Thun helytartó sikeresen végezte misszióját. Ez kitetszik abból, hogy rábírta a csehekkel a békeére és a Gautsch-kabinetbe való belépésre. Ez természetesen nem megy simán, mert a cseheknek ezenkívül még összes követeléseiket is teljesíteni kell. Báró Gautsch október elején Prágába utazik, hogy a csehekkel véglegesen megállapodjék. Csak ezután fogják egybehívni a Reichsrathot, nem október 10-ére, mint tervezték, hanem valamivel korábbi időre. Ezt az időpontot a pártelnökök jövő héten tartandó konferenciájára fogja megállapítani.

Jól értesült politikai körök szerint az új kormányt, mely németekből, csehekkel és lengyelekből fog állani, már legközelebb kinevezi a király. A mai kabinetből a miniszterelnökön kívül csak gróf Stürgkh és Hohenburger marad, az előbbi belügyminiszter lesz, az utóbbi továbbra is az igazságügyi tárczát tartja meg. Valószínűleg megmarad még Zalesky lovag, a mostani tárczanélküli lengyel miniszter, aki azonban vasúti miniszter lesz. A cseh pártok vezére, Fiedler képviselő, kereskedelmi miniszter lesz, a közoktatásügyi tárczát is cseh ember kapja meg: Kanera osztályfőnök. A koalíciós kabinetből teljesen hiányozni fognak a keresztényszocialisták.

A csehek hangulata mindazonáltal erősen Gautsch-ellenes. Ez a hangulat meg is nyilvánult tegnap, amikor is a legtöbb csehországi városban nagy népgyűlések voltak a negyven évvel ezelőtti kibocsájtott császári koronázási rescriptum emlékeztére. A prágai közgyűlésen a csehek körvonalozták követeléseiket és több képviselő és volt képviselő nagy beszédet mondott. Hangoztatták, hogy amíg a csehországi és morvaországi tartománygyűlés nem munkaképes, addig nem lehet munkaképes a Reichsrath sem.

A tartománygyűléseket különben legközelebb egybehívják. Az osztrák hivatalos lap holnapi számában császári pátenst közöl, amelyik a csehországi és alsó-ausztriai tartománygyűléseket a hó 20-ára, a tiroli és istriai tartománygyűléseket a hó 25-ére hívják össze.

A német nemzeti szövetség tagjai, tekintettel a helyzetre, arra kérték a szövetség vezetését, hogy rendkívüli értekezletet hívjon egybe. Dr. Gross, a párt ügyvezető alelnöke, ennek következtében péntekre egybehívta a pártvezetőségi konferenciát. A következő napon, szombaton lesz az összes pártok elnökeinek konferenciája.

KÜLFÖLD.

A német-francia tárgyalások.

— A marokkói konfliktus. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 11.

Beavatott politikai körökben úgy tudják, hogy a francia kormány válasza a német javaslatokra felülről előzékeny és békülékeny hangú lesz. A válságjegyzék utalni fog azokra az engedményekre, amelyeket Franciaország a német birodalomnak megadni hajlandó, de ismételtlen hangsúlyozni fogja, hogy a főbb elvi kérdésekben nem teljesítheti a német követeléseket. Németország ellenjavaslatai ugyan este Párisba érkeztek. De Selves külügyminiszter és Caillaux miniszterelnök átvilágítják azokat és a keddi minisztertanácsban Franciaország álláspontját precizizálni fogják. Az ellenjavaslat bizonyos elvi kérdéseket vet fel és alapos, komoly vizsgálatot igényel, de azt hiszik, a megegyezés létre fog jönni. A francia kormány a német ellenjavaslatra adandó választát előrelátnat'lag kedden kabinettanácsban és csütörtökön minisztertanácsban fogja véglegesen megállapítani.

A francia hangulat azonban még mindig harcias. Delcassé tegnap Toulonban ismét beszédet mondott s ebben kijelentette, hogy a harcra való anyag készen áll minden eshetőségekre, amelyek bármely országban, bármely pillanatban felmerülhetnek.

Berlinben elismerik, hogy francia részről minden hajlandóság megvan a békés megegyezésre s előrelátnat'lag csütörtökön folytatni fogják a tárgyalásokat. A legilletékesebb helyen abban reménykednek, hogy ha csak valami váratlan akadály nem jön közbe, akkor a marokkói kérdést a jövő hónap folyamán sikerülni fog véglegesen megoldani.

A német császár vasárnap Kiderlen-Waechter államtitkár. Potsdamba hívta, hogy a hadgyakorlatokra való utazás előtt a marokkói kérdés részleteiről jelentést tétessen magának. A külügyi államtitkár hosszasan referált a császárnak.

A német nép hangulata is sokkal harciasabb, mint a diplomatáké. Az alldesochok tegnap Düssel-dorfban egy gyűlést tartottak, amelyben egyhanguan elfogadtak egy határozati javaslatot, amelyben nyugati Marokkó elfoglalását követelik. A birodalmi kancellárt felszólítják, hogy inkább szakkítsa meg a Franciaországgal való tárgyalást, sem hogy oly egyezséget kössön, amely nem felel meg Németország érdekeinek.

Ausztria-Magyarország és Portugália. Lisszabonból jelentik: Ausztria-Magyarországot kivéve, az összes hatalmak utasították lisszaboni képviselőiket, hogy ismerjék el a köztársaságot.

Péter király látogatásai. Belgrádból jelentik: A „Stampa” jelentése szerint Milovanovics szerb külügyminiszter az utóbbi napokban Bécsben és Berlinben Péter szerb király látogatásai ügyében folytatott tárgyalásokat.

Az orosz külügyminiszter szabadsága. Pétervárról jelentik, hogy Sazonov külügyminiszter azal a kéréssel fordult a cárhoz, hogy szabadságát tovább meghosszabbítsa. A cáz ezt a kérést teljesítette.

Elkobozott fegyverek. Belgrádból jelentik: A novibazári szandzsákban a török katonaság több szállítmányra való fegyvert kobozott el. A „Politika” azt állítja, hogy a fegyverek osztrák gyárból valók voltak.

A német szocialisták nagygyűlése. Jénából jelentik, hogy a németországi szocializmus birodalmi pártnagygyűlést tegnap este megnyitották. Megjelent 450 delegátus Németország minden részéből. Képviselőket küldött Anglia, Franciaország, Magyarország, Ausztria, Svájc, Belgium és a balkáni államok. Babel képviselő a pártelnökség nevében hosszabb beszédet mondott, amelyben a következőket fejtette ki: A német császár ismert 1905. évi tangeri utja óta a marokkói kérdés akuttá vált. Anglia közbelépése következtében ez a kérdés oly fontosságot nyert, hogy a német munkásság képviselőinek a pártgyűlésen szintén foglalkozniuk kell vele. A német császárnak a hamburgi kereskedők előtt mondott békebeszéde dacára leszerel-

től szó sincs. A jelszó így fog hangzani: fegyverkezés vizen és szárazon. Kétségkívül nagy flottajavaslat fog a birodalmi gyűlés elé terjesztetni és ezzel együtt a költségek előteremtése czéljából nagy adójavaslat. E mellett milliónyi német birodalmi alattvaló a roppantul emelkedett élelmiszerárak következtében nem tud már jóllakni. A szocializmus demokráta képviselői a birodalmi gyűlésen mindent meg fognak tenni annak keresztülvitelére, hogy a határokat az állapotbehozatal számára megnyissák, az élelmiszervámokat, valamint a behozatali utalványokat megszüntessék és a takarmány-neműek díjtételét lényegesen leszállítsák. Beszéde további folyamán Babel az utóbbi időben a pártelnökség ellen megnyilvánult elégedetlenséggel foglalkozott, amelyről azt mondta, hogy az csak a pártban lévő életérőt bizonyítja és kétségkívül békésen fog elintéztetni. Szólé ezután kijelenti, hogy alapos reménye van arra, hogy az orosz forradalom végül a nép javára fog elődni. Habár ezeryi orosz alattvalók börtönökben ülnek vagy száműzetésben élnek és egy részük vérpadon hal meg, nem mond le arról a reményről, hogy Oroszországban javulás fog beállni. Szólé így fejezte be szavait: Kétségkívül nehéz időknek megyünk elébe. Fel a harcra, fel a győzelemre! (Viharos helyeslés.)

A tripoliszi kérdés. Konstantinápolyból jelentik: Kiazim bég római török nagykövet tegnap a nagyvezérrel tanácskozott a tripoliszi kérdésben. A nagykövet tíz nap múlva tér vissza állomáshelyére. Hir szerint a porta egy idő óta Tripolisz védelmére nagyobb gondot fordít. A tervezett erődítések kívül nagyobb municzió-raktárakat is fog létesíteni. Két modern ezirkálónak a vásárlása is, melyre vonatkozólag Peruval tárgyalnak Tripolisz védelme érdekében történik. Bekir Sami Bey, Tripolisz új valija tegnap délután tanácskozott a belügyminiszterrel. Bekir kijelentette egy újságíró előtt, hogy nem hiszi, miszerint az olasz kormány egyes lapok által követelt politikát folytasson.

Rómából jelentik, hogy a legutolsó három nap alatt három hivatalos dementi jelent meg, melyek mindazokat az újságírókat czáfolják, melyek Olaszországnak a tripoliszi kérdésben való magatartását feszegették. Az olasz kormánytól távol áll az a szándék, hogy megszállja Tripoliszt, de gazdasági érdekeihez ragaszkodik, azonban ezeket kereskedelempolitikai uton kívánja érvényesíteni. A gyarmatosítási tervről a párisi olasz nagykövet tanácskozni fog Rifaat pasával, a párisi új török nagykövettel és ezekbe a konferenciákba bele fogják vonni a római francia nagykövetet is, a tárgyalásokról pedig egyidejűleg értesítik a római nagykövetet.

EGYHÁZAK.

— (A katolikus autonómia.) Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter elkészítette a katolikus autonómiáról szóló törvényjavaslatot, mely a minisztertanács által elfogadott végleges előadói szövegében már a törvényhozás elé való terjesztésre kész alakban fekszik a kultuszminiszteriumban. A miniszter alkalmas időpontot vár arra nézve, hogy a javaslatot a képviselőházhoz benyújtsa.

— (Fordulat a katolikus autonómia ügyében.) Biztos forrásból nyert értesülés szerint a katolikus autonómia évtizedek óta húzódo ügye döntő fordulathoz jutott. Gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter elkészítette a katolikus autonómiáról szóló törvényjavaslatot, mely a minisztertanács által elfogadott végleges előadói szövegében már a törvényhozás elé való terjesztésre kész alakban fekszik a kultuszminiszteriumban. A parlamenti viszonyoktól függ, hogy mikor nyújthatja be a miniszter ezt a fontos javaslatot és még inkább, hogy mikor veheti tárgyalás alá a képviselőház.

— (A szláv protestánsok kongresszusa.) Prága jelentése szerint tegnap tartották itt meg a szláv protestánsok kongresszusát, melyen bolgár, szerb, lengyel, szlovén és cseh protestáns egyház-közösségek kiküldöttei vettek részt. A nagygyűlésen többek között elhatározták, hogy bizottságot alakítsanak, mely Husz János elégetésének évfordulóján egy nagy szláv protestáns gyűlést fog Pragában rendezni.

— (Amerikai magyar lelkesítések.) Newyorki jelentés szerint a kivándorlási alaptól szervezett és közvetve a konvent fenntartása alatt álló ma-

gyar-amerikai református egyházak közül több van évek óta lelkes nélkül. Így esztendőik óta várják a megígért papot itthonról a *filadelfiaiak*, akik már nagy költségekbe is mentek bele a szabadalom-level kiváltásával, de papot idáig még nem láttak. Nem sikerült lelkeszettel ellátni a *phönixvillei virágzó* állapotban levő gyülekezetet sem, sem az *alfait*, sem a *buffalóit*, melyek azzal a reményvel csatlakoztak annak idején a Bánffy által megindított akcióhoz, hogy biztosítva legyenek lelkes-nyerésről otthonról. Az említett egyházközösségeken kívül *Kearsargban* is lemondott a lelkes és három ujonnan alakult gyülekezet is óhajtaná papot, ha a Konventnek módjában volna küldeni. Az amerikai református egyház papi iskoláiban számos magyar ifju tanul ugyan ez idő szerint, de azon magyar misszionáriusokra magának az angol református egyháznak is szüksége van, hogy a kebelében levő magyar gyülekezeteket gondozhatasson. A feszültség, mely a tengerentúli és a hazai egyetemes református egyházak főhatóságai között néhány évvel ezelőtt kifejlődött, ma is fennáll és nagy akadály a amerikai magyar református egyházi haladásának. A magyar gyülekezetek legtöbbje, 60 közül 40, azon az állásponton van, hogy a hazai egyháznak az amerikai egyetemes református egyházzal egyetértésben és összhangban kell az amerikai egyházi munkát végeznie.

A francia élelmiszerhiány.

— Véres forradalmak északi Franciaországban. —

— Saját tudósítónktól.

Budapest, szeptember 11.

Franciaországban az élelmiszerek drágasága olyan mérvet öltött, hogy valóságos forradalomba kergeti egyes vidékek lakosságát. Az élelmiszerhiány ügyét a kormány már több minisztertanácsban megvitatta, de ahelyett, hogy a drágaság enyhítése érdekében valamit cselekedett volna, katonaságot küldött a lázongó vidékekre, ami természetesen még csak erősebben növelte a forradalmi hangulatot. A munkásság vezetői magukhoz ragadták a vezetés szerepét és most ugyanolyan forradalmi jellegű tüntetések vannak északi Franciaországban, aminők nemrégben a Champagne vidékén voltak.

Roubai-ból jelentik, hogy a tegnapi zavargások valóságos felkelés jellegével bírtak. A zendülők kioltották a gázlámpákat és felszakították a kövezetet, hogy ily módon akadályozzák meg a lovaskatonák közbelépését. A gyalogos katonák fegyverüket kénytelenek használni. Számos tüntető megsebesült. A csöcselék több üzletet kifosztott. Tizenhárom embert letartóztattak. Este kilenc órakor újabb zavargások voltak. A helyzet mindinkább komoly. A tüntetők kövekkel dobálják a katonaságot, barrikádokat emelnek a dűzhuzalok kifeszítésével teszik járhatatlanokká az utakat. A esaternafedőket eltávolították, hogy a katonák közbelépését megakadályozzák. Nyolc embert letartóztattak. Több katona megsebesült.

Charlevilleben is tegnap délután tüntetések voltak a drágaság ellen. A tüntetők a rendőrség elé vonultak, ahol követelték a letartóztatottak szabadon bocsátását. Egy század dragonos és esendőrség kivont karddal helyreállította a rendet. A tüntetők 24 órára elhatározták az általános sztrájkot.

A forradalmi jellegű zavargások Párisra is áttértek. A Belleville munkásnegyedben tegnap az élelmiszerdrágaság miatt komolyabb zavargásokra került a sor. Egy olasz anarkistát, mint a mozgalom értelmi szerzőjét ki fogják utasítani.

Spanyolországban is nagy az élelmiszerhiány. **Tanegrosban**, Santander közelében nagy öldöklések történtek a drágaság miatt kitört zavargások közben. Az óriási tömeg a városháza előtt követelt erőves intézkedéseket a rettenetes drágaság ellen, de amikor senki sem jött ki a megnyugtatóra, kövekkel ostromolták meg a városházát. Végül behatoltak az épületbe, mindent összeromboltak. A polgármester és a községtanács tagjai az ablakon át menekültek. A csendőrséggel vívott harcban egy csendőrt és öt munkást megölték, két csendőrt és sok tüntetőt súlyosan megsebesítettek.

A kolera.

— Budapesten: egy halott, négy új beteg, két bacillusgazda.

Budapest, szeptember 11.

Különös meglepetések eddig még nem értek bennünket: a kolera azonban az eddigi arányokat megtartva, tovább is konokul terjeszkedik. A védelem komolyságát mutatja az, hogy a belügyminiszter hivatalos kimutatása szerint Budapesten eddig hét megbetegedés, és öt halálos, Ujpesten öt megbetegedés és négy halálos, a pozsonymegyei Súlyön három megbetegedés és két halálos és a bácsodrogmervei Palánkán egy megbetegedés fordult elő, amit kiegészít a budapesti tiszti főorvos jelentése azzal, hogy eddig kilencven gyanus beteget szállítottak a barakkokba. A tiszti főorvos hangsúlyozva mutatott rá arra, hogy a Duna fertőzött vize terjeszti a ragályt. A mai nap egy halottat és négy gyanus beteggel szaporította a kolera statisztikáját: a gyanus betegek kivétel nélkül vizenjáró dunai emberek.

Mai híreink a következők:

A kolera új halottja.

Krekó Sándorné szül. Kapitány Róza, akit e hó 9-én a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság 652. számú uszályáról szállítottak a kórházba, tegnap délután két órakor meghalt. A vizsgálat ázsiai koleraát állapított meg a halál okául.

Gyanus betegek.

A legutóbbi huszonnégy órában ismét fordult elő gyanus megbetegedések a fővárosban. E hó kilencedikén bevitték a Szent Gellért-kórházba Gerbes Ferenc 24 éves hajóst a Budapest nevű kotrórról. Gerbes a 3. számú uszályon lakott és kavicot szállított. A vizsgálat megállapította, hogy ázsiai koleraát szenved.

Kupicza Mihály 49 éves nős hajós a Szentendre és Budakalász között járó Erős nevű kotrórról egy dreglyén kavicot szállított. Munka közben rosszul lett, mire beszállították a Szent Gellért-kórházba. Allapota koleraára enged következtetni. A bakteriológiai vizsgálatot még nem fejezték be. A dreglyén rajta kívül még hárman voltak, akiket szintén internáltak, magát a dreglyét pedig vesztézárr alá helyezték.

Kovács János 36 éves matróz, aki a Dunagőzhajózási Társaság 339. számú szelencé-uszályán, a Várkert-rakpart előtt lakott, tegnap délután négy órakor felette gyanus körülmények között megbetegedett. Kovács János a társaság orvosánál jelentkezett szabadságkérés végett. A rendelkezés nyomorgósa fojtta el és az orvos, a betegséget gyanusnak találván, Kovácsnak a Gellért-kórházba való szállításáról gondoskodott. Ott kitént, hogy Kovács betegségének klinikai képe az ázsiai koleraát igazolja. Az uszályt, valamint az orvos rendelkezett fertőtlenítették. Kovács azt állítja, hogy a Duna vízből nem ivott, csak mosakodásra használta.

E hó kilencedikén beszállították még egy 23 éves hajléktalan elektrotechnikus, a Dob-utca 71. számú házból egy 43 éves szakácsot, a Szabolcs-utca 1. számú házból egy napszámost és egy hajléktalant, de mindezekről kiderült, hogy nem koleraát. A hetedikén kórházba szállított Kovács István kocsimésről is belizonyosodott, hogy nem koleraát.

A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Társaság 652. számú uszályhajóján az elhunyt Kapitány Róza kívül még ötven voltak, köztük az asszony kis fia, ifj. Krekó Sándor is, akiről a megfigyelésben a mai nap folyamán megállapították, hogy bacillusvivő. A fia kitűnően érzi magát, teljesen egészséges. A hajó vesztézárr alatt van. Ujpestenak bacillus-hordozónak bizonyult Mélai Ferenc hármincz éves napszámos is, akit e hónap 1-én szállítottak be a Vágóhi-utcai barakkba. Mélai egy helyen dolgozott a koleraát elhunyt Biharival; állapota teljesen kielégítő.

Ma reggel félkilenc óra tájban a Népszínház-utca és a József-körút sarkán a Városi villamos egyik kocijában hirtelen rosszul lett egy utas koleraát tünetek között. Az eset nagy riadalmat okozott a villamos utasai között. A gyorsan elősiető rendőrök megakadályozták az utasok szétszaladását, s mindnyájukat beszállították a fertőtlenítő intézetbe, a kocsit pedig azonnal a végállomásra vitték és ott dezinficiálták.

A közigazgatási bizottság ülése.

A főváros közigazgatási bizottsága ma tartott ülésén Magyarevits Mladen tiszti főorvos jelentést tett a kolera eddigi lefolyásáról. A Leizer-féle gyárban történt az első eset, azóta kilencven gyanus beteget szállítottak a járványkórházba. Ezek közül kilenc esetben állapították meg az ázsiai koleraát. A betegek közül hárman gyógyulófélben vannak. Megállapítást nyert, hogy az összes koleraát a Duna víztől betegedtek meg és így kétségtelen, hogy a Duna vize fertőzött volt a közöje a megbetegedéseknek. A megfigyelt gyanusok között többen bacillusvivőknek bizonyultak; ök maguk jól érzik magukat. Minthogy a fertőzött dunavíz élvezetétől beegedtek meg az eddig megfigyelt alá került koleraátok, a védekezés művelete is elsősorban a Duna felé irányult. A főváros czélutadatos védekezése a kolera inváziója ellen és az eddigi tapasztalatok arra a biztos reményre jogosítanak, hogy sikerülni fog a fellépő eseteket izolálni.

A járványkórházban négy koleraát beteg és három bacillusgazda van megfigyelés alatt.

Vásonyi Vilmos szerint a ragály terjesztőit illetőleg helyes nyomon jár a főorvos, de a járvány tekintetében sokkal nagyobb veszedelem a hihetetlen lakásnyomor. Egy razzia alkalmával egy Szondy-utcai kis lakásban egyszer tízenyolc embert láttott. Ezen a bajon segítsen a főorvos, aki most teljes hatalommal intézkedhetik. Gondoskodják arról, hogy a járványterjesztő helyek megszűnjenek. Külföldi mintára állítsanak fel a hatóságok szériu-helyeket, amelyekben heti két koronáért tiszta ágynakapjanak a szegény emberek. Dr. Feleki Béla indítványozta, hogy a hatóság meleg levest osszon ki a szegény népeknek. A tiszti főorvos kijelentette, hogy az indítványokra nézve még ma előterjesztést tesz a polgármesternek.

A bizottság a tiszti főorvos jelentését megnyugvással vette tudomásul és elismerést szavazott a tiszti főorvosnak erélyes intézkedéseiről.

Hivatalos jelentés.

A belügyminiszterium ma délután a következő hivatalos közleményt adta ki: Budapesten Kovács Jánosnak, a 339. számú uszályhajón történt megbetegedése koleraát bizonyult. Alapos koleraátgyanura ad okot Kubicza Mihálynak egy magánézőg kavicuszállító dreglyéjén való megbetegedése. Koleraátgyanura a X. kerületi Százados-utczában lakó Sütő János órastanoncz is. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Társaság 652. számú uszályhajóján koleraát megbetegedett Gregóné két éves fia gyanus körülmények között. A budapesti Dunaszakaszfelső, illetve déli részén érkező, illetve induló hajók orvosi vizsgálatra, egy-egy hajó már berendezve, működését már megkezdette. Ujpesten a Jankovics-család öt tagjának betegsége koleraát bizonyult. Ujpesten újabb eset nem fordult elő. A komárommegyei Nagykeszi községben szeptember 7-én elhalt két ugyanazon családból tartozó gyermek. A halál okául a bakteriológiai vizsgálat koleraát állapított meg. Utóbb a gyermekek atyja, Nagyváti Károly negyvenéves hajós, szintén koleraátgyanús tünetek között megbetegedett. A belügyminiszter a helyszínére közegészségügyi felügyelőt küldött.

A vidék.

Falkoráron egy ázsiai koleraát esetet állapítottak meg E hónap 10-én Heinburger Antal 60 éves ember rosszul lett, mire a kórházba szállították és bakteriologic megállapították rajta az ázsiai koleraát. A múlt évben az első koleraát eset szeptember 10-án fordult elő. A múlt napokban is Vrdnikban is lemerült egy koleraátgyanús eset, de a vizsgálat negatív eredménnyel járt.

Szombaton este Ratkovics Tamás 43 éves vasúti alkalmazott Kameral-Moravicza és Fiume között teljesített szolgálatot és ennek elvégzése után hazament Via Gelsi lakására. Vacsora után rosszul lett fogta el. A vasúti orvos helyszínelutot állapított meg és a kórházba küldte. Ratkovics vasárnap megjelent, ahol az inspekción orvos koleraátgyanús megbetegedést észlelt rajta és a gyanus beteget ideiglenesen a kórház elszigetelt részébe vitték, majd a járványkórházba szállították. A bakteriológiai vizsgálat folyamatban van. A városi tiszti főorvos a fertőtlenítésről és a betegrel érintkezettek elkülönítéséről gondoskodott.

Tápszentmiklóson egy koleraátgyanús megbetegedés fordult elő. Az óvintézkedések megtételére a beteg váladékát felküldötték Budapestre a bakteriológiai vizsgálat megejtése céljából.

A dunaszardahelyi szolgabírósnak ma Várkony községből egy koleraátgyanús megbetegedést jelentettek. Németh Dezső főszolgabíró azonnal kiszállt Várkonyba és megtette a szükséges óvintézkedéseket. A beteg Matlák István munkás.

A Súly községben koleraátgyanús tünetek közt megbetegedett Vaskovics Terézia jobban van. A községet néhány nap múlva feloldják a zár alól.

Szerbia.

Szerbiában az idén nem tartják meg a nagygyakorlatokat. A hadvezetőség erre a fenyegető koleraátveszedelem miatt szánta el magát, noha hivatalos jelentés szerint Szerbia ezidőszent koleraátmentes.

Nagy riadalmat okozott a Kraljevóbból Belgrádba érkezett vonaton egy utasnak koleraátgyanús megbetegedése. A vonat valamennyi utasát azonnal izolálták.

Románia.

Brailában néhány koleraátgyanús esetet konstataáltak. A bakteriológiai vizsgálatot csak este fejezik be. Ha bakteriologic megállapítják a koleraát, a sajtót nyomban értesíteni fogják.

Törökország.

Szalónikiben a kolera tegnap óta jelentékenyen terjeszkedett. Ma reggelig körülbelül ötven esetről szereztek tudomást, melyek közül 17 halálos kimenetelű volt. A megbetegedések legnagyobb része fertőzött víz élvezetétől származott. A lakosság körében nagy a felháborodás. Újabb jelentés szerint tegnap délután négy óráig Szalónikiben 54 koleraát esetet állapítottak meg, melyből 30 halállal végződött. Üszükben 17, Monasztirban 21, Novibazárban 12, Beratban 11, Köprülliben 3, Gummend-saban 2, Kasztoriában 3, Kosaniban 4 és Ochridában 8 halálos eset fordult elő.

Monasztirban 8 ember halt meg koleraátban. Mindkét helyen eszikken a járvány. Tegnap délutántól ma reggelig Szalónikiben három új megbetegedés fordult elő. A hatóságok erélyes intézkedéseket tesznek és remélik, hogy rövidesen sikerülni fog a vész terjedésének gátat vetni.

Üszükben a legutóbbi husz nap alatt egyedül Üszükben 595 halálos kimenetelű koleraát eset fordult elő. Üszükben ma 30 újabb koleraát eset volt és 26 beteg meghalt koleraátban. Kumanovóban a koleraát beteg száma ma 40 volt, de csak egy halálos fordult elő.

Konstantinápolyban tegnap és ma 50 koleraát megbetegedés és 42 halálos eset fordult elő.

Olaszország.

Az Apulia tartományban fekvő Massafra városában megismétlődtek azok a szegényes közepkori jelenetek, amelyek a múlt héten Verbicarióban játszódtak le. A nép ugyanis a hatóságot gyanúsítja a koleraát terjesztésével és lázadásban tört ki. A járványkórház elé vonultak, ahonnan elkergették az öröket, azután a váliukra kapták a koleraát betegeket és diadalmasan hurcozták őket körül a városban. Ezután a furesz körmenet után mindegyiket hazavitték a lakásukra és végül az örvöngő nép fölguyította a járványkórházat. A kormány katonaságot küldött ki a helyszínre és a csapatok véget vetettek a borzalmas jeleneteknek. A lázadók közül negyvenötöt, köztük kilenc asszonyt, letartóztatnak. — Hasonló dolgok történek a Bari tartományban lévő Giolla del Corteban, ahová szintén katonaságot küldöttek ki.

Éjjeli táviratok jelentik: Capioneből érkező jelentés szerint ott tegnap nagy zavargások voltak az egészségügyi hatóság intézkedése miatt. A nép rendkívül fel van bősziúve amiatt, mert a hatóság a koleraátbetegeket elkülöníti és állandóan ostromolja a barakkokat. Capieto polgármester házat is megostromolta a felbősziútt tömeg és eseknem meglincselte. Capieto súlyosan megsérült és szolgaszemélyzetének több tagja is megsérült. Nyolczvan letartóztatás történt.

Az olaszországi szociáldemokrata párt vezetősége kommunikét tett közzé, melyben köztudomásra hozza, hogy az olaszországi, ausztriai és magyarországi szociáldemokratáknak szeptember 20-ára tervezett kongresszusa elmarad, illetőleg halasztást szenved. A halasztásnak oka részben az, hogy a kongresszus egybeesett volna az olaszországi szociálisták kongresszusával, másrészt pedig Olaszország kedvezőtlen közegészségügyi viszonyai. A kongresszust valószínűleg karácsony és újév között fogják megtartani.

Isztria.

Capo d'Istriában ma két koleraátgyanús megbetegedés fordult elő, melyek közül az egyik halálos kimenetelű volt.

Mandzsúria.

Port-Arthurban a koleraát esetek száma naponta körülbelül 200. Naponta átlag 80 halálos eset fordul elő. A koleraát különösen a tengerészek és gyalogosok között pusztít.

AZ „EGYETÉRTÉS”

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. alatt van.

A szerkesztőség telefonja 788

A kiadóhivatal telefonja: 706.

Edison Budapesten.

— Beszélgetés a nagyhirű feltalálóval. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 11.

Budapest mégis belejut a világforgalomba. Nemzetek kiválóságai ha közelében járnak, nem mutatják el, hogy el ne látogassanak, a mi — befelé nyomorúságos — de kifelé mégis csak pompás városunk vendégváltó falai közé.

Most Edison Alva Tamást, a világbirű feltalálót látjuk vendégül. Észak-Amerika nagyfiát, miután a tengerentúli kiválóságok egyiké: tavaly volt alkalmunk megismerni Roosevelt Tivadar az Unió volt elnöke személyében. Az Egyesült-Államok szellemi nagyságának második, egyszerű fejében bennünk, akik már gyermekkorunk óta hordozzuk ajkunkon Edison nevét, különösen érdekel, Edison alig van valami egyszerű, valami új, valami meglepő a villamosság és a technika terén, ami az ő találékonyságának halhatatlan voltát juttatja eszünkbe. Graham-Bell telefonja, a gramofon, a mozgóképek, a villamoskörtek, minden rendkívüli, ami bennünket, ma már megszokott tárgyak és eszközök alakjában körülvesz, Edison nevét harsogja füllünkbe és emlékezni készíti az emberi munka, az örökös emberi munka legtisztelreméltóbb képviselőjére.

Hatalmas koponya, bortváltó sima arc és a naivságig gyermekded szemek néznek bele a nagy világba, amely annyi pótolhatatlan felfedezésével ajándékozott meg; ez: Edison. Mosolygós, friss, üde ember, harmónikus kifejezésű arcán örökös derű, a modora csupa szeretetreméltóság, semmi elbizakodottság, gög, tele szívéllyességgel: ez Edison. Egyszerű ember, aki a maga dolgairól lehetőleg keveset beszél, mintaképe a szerény embernek, anélkül, hogy túlzott szerénysége szerénységtelenségnek látszanék; ez: Edison. Meg van e mellett az az adománya, hogy hallgatóból nemes egyszerűsége s kristálytisztasága érthetősége árán rajongókat neveljen.

Ma délelőtt háromnegyed kettő felé jött Budapestre Edison Alva Tamás. Odahagyta csudás műveinek szülőföldjét, a Menlo-parkot, hogy megismerkedjék a vén Európa világvárosaival s hogy egyik nevezetes találmánya dolgában eljárjon. Utazásában benne volt Budapest is, de Bécsben eljlesztették a mi rossz országutainkkal, amelyek megviselték volna az ő hatalmas automobilját. Már úgy volt, hogy elkerüli fővárosunkat és Prágán, Münchenen, Drezdán keresztül autóján megy Berlinbe, majd Hamburgba.

Közbejött azonban az, hogy meglátogatta Bécsben régi tanítványa és kedvelt asszisztense Fodor István udvari tanácsos, az Általános Villamossági Részvénytársaság vezérigazgatója. Fodor rábeszélte Edisons, hogy okvetlen látogasson el Budapestre s a nagy feltaláló hallgatott Fodor tanácsára, akinek kérelmét Edison másik volt tanítványa, Icll Ferenc főmérnök is támogatta.

Igy aztán, ha nem is autóján, de gyorsvonaton érkezett közénk. Szürke puha kalapban, fekete felöltőben, fekete ruhában, kis fehér eszokor nyak-kendővel szállott ki a bécsi gyorsvonat elsőosztályából és mosolygva, fiatalosan üdvözölte a fogadására megjelent ismerősöket. Utána gyermekei: Márion, Oesar német őrnagy felesége, Charles, Minna, Theodor és Matild léptek ki. Majd Fodor István vezérigazgató és a „Newyork World“-nak riportere, akit a hatalmas újság állandó kísérőül adott melléje.

A társaság automobilon hajtattott a Hungária-szálló elé, amelynek 110—112. számú lakosztályait tartották fenn Edison és családja számára. A nagy feltaláló visszavonult lakosztályába, hogy kipihenje az utazás fáradalmait. Majd három óra után megebédelték a Hungáriában s öt órakor bekoesikázták a várost. Ez idő alatt alkalmunk volt Fodor István vezérigazgatóval beszélni, aki a következő érdekes dolgokat mondta el:

— Bécsben találkoztam csak Edissonnal, akinél még a nyolcvanas években Puskás Tivadarral együtt tanultam és dolgoztam. Meghittam Budapestre, de ő szabadkozott az állítólagos rossz

utak miatt. Én minden lehetőt elkövettem, hogy lejöjjön. Megtudtam, hogy Bécsben boldog-boldogtalan ember elfogta és Magyarországról minden lehetőséggel és csunyán mondottak neki. Mondhatom, borzasztóan intrikáltak, csak hogy meghiusítsák idejövését. De a bécsi urak eszlódtak, Edison ugyan vonaton jött le, automobilja pedig ma este érkezik ide, de a látottakkal már is meg van elégedve. Egész uton el nem mozdult az ablaktól. Folyton kinézett, minden iránt érdeklődött és nem egyszer a csodálat hangján beszélt. Egy helyütt marhavásárt láttunk, rögtön érdeklődött marhavásártésünk iránt. A természetéről is eleget kérdezősködött. Ahogy pedig elfoglalta a Hungária-szállóban Dunára nyíló lakosztályát, alig lehetett az ebédhez lehívni. A királyi palota nagyon tetszett neki és a hidak tervezői iránt is érdeklődött. Amikor megtudta, hogy magyar elme tervezése és magyar az anyaga, nagyon meg volt lepve.

Hét órakor érkeztek meg kocsijukról. Edison megizentette, hogy szívesen látja magánál a saját képviselőit. Ez alkalommal tudósítónkat is fogadta emeleti lakásában, akinek kérdezősködéseire a következőket mondta el:

Budapestre nem akartam lejönni, mert automobilon utazom és a kezeim között levő Murányi-féle automobil-terképen az utak igen rosszaknak vannak feltüntetve és én az ilyen uton az automobilon való utazást nem kockáztattam meg. Engedtem azonban a rábeszélésnek és vonaton jöttem le az önk igazán szép országába és még szebb fővárosába.

Igazán mondhatom, hogy szeretem a magyar nemzetet. Nézze ezt a kalapot, lássa ezt nálunk Kossutzs (így ejtette ki Kossuth nevét) kalapnak hívják és én ilyet hordok. Mondhatom, nagyon szívesen jöttem ide.

Budapest nagyon tetszik nekem. Ez a város belátta, hogy amint nem lehet 300 éves intézmények között élni, éppúgy nem lehet 300 éves házakban sem lakni. Az építkezések grandiózusak és izlések. Nekem az a benyomásom, hogy ez a város teljesen átalakulás előtt áll, s ha kivirágzik, kisebbfajta Páris lesz belőle.

Edison mosolygós, szoros tekintetével mindig a kérdező ajakán esüng, mert kissé nehezen hall s ugyancsak hangosan kellett hozzá intéznünk kérdéseinket. A magyar szépségek kerültek szóba.

— Hallottam a magyar szépségekről, hogy itt gyönyörűek a nők. Sajnos nem volt alkalmam tapasztalni. De lehet, hogy a kocsizásban van a hiba. Talán, ha gyalog mentem volna... ha gyalog mentem volna...

— Az én hordozható házamról kíván valamit hallani? Ez nem az én főfoglalkozásom. Csak megpenditettem az eszemet, úgy ötletszerűen s a kísérletek beváltak. Különösen a betonöntések kitünőknek bizonyultak. Hogy ez a találmányom mikor lesz kész, azt nem tudom meghatározni. Hiszen annyi dolgom van. Nem annyira a feltalálások, mint a tökéletesítésekkel.

— Most villamos-akkumulátoraimat értékesítem. Ezt a találmányomat már patens védi. Csak annyit mondhatok felőle, hogy igen kis, téglanagyságu helyre 2 lóerőt tudok összpontosítani. Ennek a találmányomnak nagy fontosságot tulajdonítok.

— A villamosság jövőjéről nyilatkozni halgaság lenne. A villamosság rövid multja garanciát nyert egy beláthatatlan, nagy jövőért. Előtte a jelen és én szívesen dolgozom. Engem csak a munka boldogít. Embereim, akikben én munkatársaimat becsülöm, hasonló kedvvel követnek a munka, az örökös munka útján. Gyáramban 200 magyar munkás dolgozik. Kitaróak, szívósak valamennyien. Munkáikban nem gápiések, hanem gondolkozók. A laboratóriumomban három magyar asszisztensem van. Pompás emberek, akiket nagyon szeretek és mindig szívesen fogok rájuk gondolni. Találmányaim kivételi munkáját rendszeren három magyar segédemre bízom s roppant meg vagyok velük elégedve.

— Ami a repülőgépeket illeti, azoknak én csak bámulójuk vagyok, de nem foglalkozom velük, nem is érek rá.

— Ismétlem, Budapestről a legkellemebb emlékekkel távozom. Egy város, amely-

nek ilyen építései és hidépitői vannak, az a kultúra jegyében nyomul előre.

Az újságírói cerele után Edison 100 koronát adományozott Székely Mihály repülőgépre, amelyhez Fodor István vezérigazgató 500 koronával járult hozzá.

Ugy volt, hogy Edison és családja a Királyszínház ma esti előadását nézik végig. De olyan fáradtak voltak, hogy megelégedtek vacsora közben a cigányzenével, majd 10 órakor aludni tértek.

Ma érkezett meg estefelé Edison automobilja, amelyen holnap délelőtt családostól Prágába utazik a nagy feltaláló s magával viszi az itt szerzett kellemes impressziókat és maga mögött hagy kedves emlékeket azok között, akiknek ezzel a végtelen egyszerű és zseniális emberrel érintkezniök alkalmuk volt.

TÁVIRATOK.

A portugál royalisták.

Lisszabon, szeptember 11.

A portugál kormány által a határra küldött Almeida azt jelenti, hogy a royalisták gyalogságon, lovasságon és tüzérségen kívül két repülőgéppel is rendelkeznek, amelyekről a lakosságnak jelt fogynak adni a fölkelésre.

Lisszabon, szeptember 11.

A központi állami fogházban összeesküvésnek jutottak nyomára. A royalistáknak sikerült fegyvereket és löszereket csempészniök a fogházba és felfegyverezték a rabokat. Az volt az utasítás, hogy mikor a royalista sereg benyomul a fővárosba, a fegyverezettek le kellett volna fegyverezniök az őrséget, hogy kiszabadulva, csatlakozzanak a monarchista csapatokhoz.

O-török összeesküvés.

Üszküb, szeptember 11.

Albán merénylők meggyilkolták Raghi bey börtönigazgatót. A letartóztatott merénylők azt vallják, hogy az ötörökök boszújárnak a műve a gyilkosság, melyet az ötörök összeesküvések és merényletek egész sora fog követni.

A perzsiái állapotok.

London, szeptember 11.

A Morningpost jelenti Teheránból: A miniszterelnök a sirázi kormányzótól a következő táviratot kapta: Ötezer emberrrel itt be vagyok zárva. A várost kurdisztani arab hordák tartják körülzárva. Nem vagyok elég erős, hogy urrá legyek a helyzeten. A Morningpost tudósítója hozzátéste, hogy a benszüllöttek körében valószínűleg nagy vérfürdő készül. A helyzet kétségbeesítő. A legrosszabbtól tartanak.

Tebrisz, szeptember 11.

Az endsümen rendeletére a börtönben lévő agg Raghim kánt, aki Tebrisz legutóbbi ostrománál fontos szerepet játszott, megfojtották. Az endsümennek Sudsa Ed Daulehhoz menesztett küldöttsége a sahsevenek mála összegyűlt vezérei között létező viszályokról és ellentétekről számolt be. Arszad ed Dauleh felesége, amelyről küldöttség hozott hírt, Mohamed Ali összes híveire leosztó hatással volt. Miután Tebrisz környékén az utakat Sudsa lovasai tartják megszállva, az élelmiszer árak nagyon megrágtak és éhínségtől tartanak. Az endsümen Sudsa ed Dauleh fejére 10.000 tomant tűzött ki. Hatvan ember indult el a díj elnyerésére.

Forradalom Kinában.

Peking, szeptember 11.

A királyi összeköttetés Seng-Tu várossal péntek óta megszakadt. Benszüllöttektől származó hírek szerint a nép a lázadók letartóztatása miatt rohamot intézett az alkirály palotája ellen. Az visszaverték őket és huszat közülök megölték. A csung-kingi taotáj jelenti, hogy az idegenek Seng-Tu csütörtökön és pénteken elhagyták és hogy azt tanácsolta nekik, hogy Csung-Kingbe jöjjenek, mert az ottani lakosság nem vesz részt a zavargáson. A kormány elhatározta, hogy a mozgalom elnyomására Szecsuan határain csapatokat von össze.

Peking, szeptember 11.

A kormány rendeletére letartóztatott a mongol fejedelmet és három lámát, kik Szentpétervárra akartak utazni, hogy Oroszországnak felajánlják a Mandzsuria feletti protektorátust. A fejedelmeket hazaárulással is vádolják.

UJDONSÁGOK.

Kolera és hadgyakorlat.

Nincs fontosabb annál, mint az, hogy minden nap jóllakjunk, mondja a napi kenyérért dolgozó és fáradozó polgár és alighanem igaza van. Nincs fontosabb annál, mint az, hogy visszanyerjem egészségemet, mondja a beteg és nyilván neki is igaza van. Selyemharisnyáknál, drága boutonoknál nincs fontosabb, mondja a divathölgy és nincs fontosabb dolgom, mint az asszonyra vigyázni, mondja a feltékegy férj.

S ha megfontoljuk, hogy mindezeknek a maguk szempontjából igazuk van, akkor tisztában lehetünk azzal, hogy az, amit fontosnak neveznek, meglehetősen relatív fogalom.

De ha a hadvezetőség s általában katonák azt állítják, hogy nincs fontosabb dolog a hadgyakorlatoknál, akkor ehhez a felfogáshoz még a dolog relativitása szempontjából sem lehet igazságosan esatlakozni.

Mert a nagygyakorlatok abszolúte nem fontosak. Ha pedig a hasznosságát is vizsgáljuk, akkor az ellenkező konklúzióra kell jutnunk. A nagygyakorlatok csak arra jók, hogy a legénységet halálra hajszolják: elpuffogtassanak haszontalanul százazreket, vagy milliókat erő löszereket, hogy néhány tábornok, vagy hadvezető bemutassa azt, amit nem tud, de sohasem jók arra, hogy biztosítsák a győzelmet háború esetén. A legfényesebb eredményű nagygyakorlatok sem jelentik azt, hogy a hadvezér valamely komoly csatát is meg tudna nyerni. Mindamellett a hadvezetőség azt állítja, hogy nincs fontosabb a nagygyakorlatnál.

A Balkánon, ahol olyan állapotok uralkodnak, amelyekről csak lenézően szoktak nyilatkozni, már más a felfogás. Ott azt tartják, hogy a higiénikus viszonyok megőrzése sokkal, de sokkal fontosabb, mint a legnagyobb hadgyakorlat. Ha bizonyításra szorul ez az állítás, szolgálhatunk azzal is. Félhivatalosan hírvél adják, hogy Szerbiában az idén nem tartják meg a szokásos nagygyakorlatokat. A hadvezetőség a fenyegető kolera-veszedelem miatt szánta el magát, jöllehet Szerbia ez idő szerint kolera mentes.

Nincs kolera, mégis vigyáznak a legénységre. Ahol sok ember van együtt egy csoportban, ott könnyen támad és terjed a ragály. Vigye ördög tehát a nagygyakorlatokat, a legénységet is megkímélik és megtakarítanak megszámlálhatlan pénzeket.

Nálunk, sajnos, van kolera. Igaz, hogy nem a hadvezetőség hibája ez, hanem azoké, akik „egy kis feledékenységből” a kolera mérget a Duna vizébe bocsátották. De ha már itt van a rettenetes vendég, legalább gondolni kellene arra, hogy minél kisebb területre lokalizáltassák és mindent elkerüljünk, ami a veszedelmet fokozni, azt kiszélesíteni alkalmas.

A hadvezetőség, ezzel nem törődik. Több százezer ember kerül össze a nagygyakorlatokon, akik már helyzetüknél fogva oly közel jutnak egymáshoz, hogy egyik a másikat inficiálhatja. Ha az egyik odaviszi a kolérát, bizonyos, hogy nemcsak az armádia, hanem az egész ország is inficiálódhatik.

De mit a hadvezetőségnek a kolera? Az ország veszedelme bliktri. A legfontosabb dolog a nagygyakorlat, s hogy az előírt öszegeket a levegőbe puffogtassák.

Mégis, mintha clybá tűnne föl, hogy mi vagyunk a Balkánon és Szerbia volna itt. A hadvezetőség itt is, ott is, legalább ezt bizonygatja.

(t.)

NAPIREND. Naptár: kedd, szeptember 12. — Róm. kath.: Guido hv. — Prot.: Glido. — Görög-csász.: augusztus 30. Sándor pk. — Zsidó: Elul 19. — A nap két reggel 5 óra 32 percet, nyugszik este 6 óra 19 percet. — A hold két este 3 órakor, nyugszik délelőtt 9 óra 44 percet. — A képviselőház elnöke fogad a képviselőházban délután 5 órakor.

A posta- és táviráda vezérigazgatója fogad délután 12-2-ig.

A képviselőház ülésé délelőtt 10 órakor. — Petőfi-báz (Bajza-utca 21.) Nyitva 10-2-ig. Belépődij nincsen. — Háziipari Szövetség kiállítása (Kigyó-tér 1.) Nyitva egész nap. Belépődij nincsen.

Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum régiségtára 9-2-ig. — Aquincumi Múzeum 9-4-ig. — Erzsébet Múzeum 9-4-ig. — Fővárosi Múzeum 3-6-ig. — Iparművészeti Múzeum 9-1-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10-1-ig. — Néprajzi kiállítás az Iparearnokban 3-7-ig. — Ráth Múzeum 10-4. — Széchenyi Múzeum 10-12-ig. — Tanszermúzeum 3-7-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3-7 óráig. — Egyetemi Könyvtár 9-6-ig. — Fővárosi Könyvtár 9-2-ig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9-12-ig és 6-8-ig. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9-12-ig. — Pedagógiai Könyvtár 3-7-ig. — Statisztikai Könyvtár 10-1-ig.

Nyitvalevő képtárak: A Nemzeti Szalon 6-8-ig. Nyitva 9-6-ig. Belépődij 1 korona. — Zsűrimentes kiállítás a Művészklubban. Nyitva délelőtt 10 órától este 6-ig. — Történelmi Képesarnok. Nyitva 10-2-ig. — A Szépművészeti Múzeum régi képtára. Nyitva 10 órától 2-ig.

— **Személyi hír.** Wlassics Gyula, a közigazgatási bíróság elnöke, ezidei szabadságáról visszaérkezett s úgy a közigazgatási, mint a hatásköri bíróság vezetését átvette.

— **A király.** Bécsi jelentés szerint a király ma délelben Lipót Szalvator főherceget, mielőtt mint az ő képviselője a felsőmagyarországi hadgyakorlatokra utazott volna, külön kihallgatáson fogadta. Délelőtt 10 órakor a király dr. Nagel, a bécsi új hercegérsek esküjét fogadta, továbbá báró Braun követ és meghatalmazott miniszter, Glombinski volt vasutügyi miniszter, dr. Schalltz legfőbb számvevőszéki alelnök, Bernacky pénzügyminisztériumi osztályfőnök, Zaleski lovag tárczanélküli miniszter, Schuster postatakarékpénztári kormányzó, báró Widmann földmívelésügyi miniszter és Marek közmunkügyi miniszter titkos tanácsosi esküjét fogadta. Esküvétel után a király az új titkos tanácsosokat egyenként kihallgatáson fogadta.

— **Erzsébet királyné emlékezete.** Erzsébet királyné halálának évfordulóját a szokásos kegyelettel ülte meg a katolikus egyház és a hivatalos világ. A középületekre, úgy az államiakra, mint a városiakra még tegnap kiültök a gyászlobogók. A budai királyi várpalota Szent István kápolnájában ma reggel 9 órakor Kanter Károly pápai prelátus, várpalotai piébános misét mondott. Erzsébet királyné lelkiüdvéért. A hivatalos főistentisztelet délelőtt 10 órakor volt a budavári koronázó Mátyás templomban, amely előtt díszruhás rendőrök ügyeltek a rendre. Beniczky Tamás rendőrfelügyelő vezetése alatt. A templom főhajójában Kubinyi örnagy parancsnok vezetésével a koronázók alkottak sorfalat. A főszentélyben díszes ravatal állott Erzsébet királyné emzereivel, uralkodónői jelvényeivel és a koronákkal. A szentély két oldalán az egyetem díszruhás pedellusai alkottak díszsereget. A feketével bevont padokba foglaltak helyet Székely Ferenc igazságügyminiszter, Barzevics Albert, a képviselőház elnöke, Kálmán Gusztáv államtitkár, dr. Hollán Sándor, báró Skerlecz Iván és Bosnyák Zoltán miniszteri tanácsosok, dr. Boda Dezső főkapitány, Barát Ármán királyi tanácsos, a miniszterelnöki sajtóiroda főnöke és a minisztériumok képviselői, Baumgarten Károly királyi táblai tanácselnök, gróf Ráday Gedeon Pestvármegye főispánja, Fülepp Kálmán főpolgármester Rényi Dezső tanácsnokkal, dr. Erőhlich Izidor a tudományegyetem rektora a tanács tagjaival, Rados Gusztáv a Műegyetem rektora és a tanács tagjai és dr. Hulyra Ferenc az állatorvosi főiskola rektora. Ott voltak továbbá báró Wernhard Pál altábornagy, városi parancsnok vezetésével a tábornoki kar tagjai. Az ünnepi gyászmisét dr. Nemes Antal pápai prelátus, budavári apát, piébános pontifikálta az Erzsébet királyné mileniumi gyászruhájából készült misemondó ruhában. A káplánokon kívül az ezisztéria-rend ördemes tagjai asszisztáltak a főpapnak. Az egyházi ének- és zenekar Vavrincez Mór főszékességi karnagy vezetésével Vavrincez G-moll rekviemjét adta elő, amelynek magánzólamait Lángó Brunner Irén, Ungváry Eszter, Juhász Ferenc és Váradi Sándor énekeltek. A gyászistentisztelet 11 óra után ért véget.

— **Mailáth püspök a betegek között.** Pécsi jelentés szerint gróf Mailáth Gusztáv Károly erdélyi püspök, aki néhány napot Pécsen töltött, vasárnap a pécsi közkórházban sorba látogatta a betegeket, akikhez vigasztaló szavakat intézett. A püspök tegnap este visszautazott Erdélybe.

— **Királyi tanácsosság.** A király dr. Szikszay Sándor pestvidéki törvényszéki orvosnak sok évi eredményes tevékenysége elismerésül a királyi tanácsosi címet adományozta.

— **Miklós király Triesztben.** Miklós montenegrói király tegnap délután partraszállt és nagyobb sétát tett. Ma automobilon kirándulást tett Miramareba és este visszatért yachtjára.

— **A pápa és a szabadkőművesek.** A pápának a római nemzetközi szabadkőműves kongresszus elleni tiltakozásról klerikális forrásból azt jelentik, hogy a tiltakozás éle az olasz kormány ellen irányul, mert az egyáltalában semmi akadályt nem gördített az elé, hogy a kongresszus Rómában tartassék meg. Hír szerint az olasz kormány a köztársasági pártokkal oly értelmű megegyezést létesített, mely szerint a kongresszus tartózkodni fog antimonarchista nyilatkozatoktól, ennek ellenében pedig a kormány teljesen szabad kezet enged nekik más irányban. Ebből a Vatikán az olasz kormány pápaellenes tendenciáira következtet.

— **Ezüst érdemkereszt.** A király Jesch János főhercegi portásnak, sok évi hű szolgálata elismerésül, a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta.

— **A karlsbadi sakkverseny.** A nemzetközi mesterverseny tizenhatodik fordulóján meglepetésszerűen Spielmann legyőzte Rubinsteint, Salve nyert Vidmar ellen és Leonhardt is vereséget szenvedett Löwenfisch ellen. A Schlechter—Tartakower játszma remis lett, Marshall nyert Süchting ellen, Alechin győzött Kostics ellen, Rotlewi nyert Chajes ellen, Johner veszített Cohn ellen, Duras győzött Jaffe ellen, Perlis nyert Rabinowits ellen és Niemzowits legyőzte Alapint, Teichmann és Burn közt a játszma utóbbinak kedvezőbb állásban, míg a Dus-Chotimirski—Fahrni játszma egyenlő állásban maradt függőben. A tizenötödik fordulóról függőben maradt Duras—Löwenfisch játszma, mely befejezettnek volt jelezve, Löwenfisch győzelmével végződött.

A verseny állása a tizenhatodik forduló után: Teichmann 11½ (1), Rotlewi, Schlechter 11½, Alechin, Marshall 9½, Rubinstein 9 (1), Cohn, Perlis, Spielmann, Süchting, Löwenfisch, Vidmar 8½, Duras, Leonhardt, Niemzowits 8, Burn 7 (1), Chajes, Kostics, Tartakower 7, Dus-Chotimirski 6 (1), Johner, Salve 6½, Alapin (2), Fahrni (1), Jaffe 5½, Rabinowits 4½.

— **Ujságírók a dán királynál.** Kopenhágból jelentik: Mintegy nyolczvan észak-európai ujságíró, akik mint az idegenforgalmi egyesület vendégei több napra itt tartózkodnak, ma délelőtt a király hosszabb audiencián fogadta. A vendégeket, akiket Hirth Oszkár (Bécs) a nemzetközi sajtószövetség elnökének képviselője vezetett, a királynak Olzen, az idegenforgalmi egyesület elnöke mutatta be. A király a küldöttség minden egyes tagjának kezét nyújtott és velük hosszabban elbeszélgetett és több ízben igen hízegő szavakkal nyilatkozott a sajtó feladatáról.

— **Comte Ágost levele a jezsuitákhoz.** Római jelentés szerint Laberthamierre jezsuita atya érdekes leltre bukkant. Felfedezte Comte Ágostnak, a pozitívizmus megalapítójának a jezsuita társaság tagjaihoz a múlt század elején intézett eredeti levelét, melyben a Jézus-társasági atyákat a pozitívizmusról szóló elmélete mellett állásfoglalásra kéri fel. Megtalálta a nevezett páter a jezsuiták Comtehez intézett válaszát is, melyben azok kijelentik, hogy a jezsuiták szegény emberek, akik minden politikán kívül állanak és csak istent és Krisztust szolgálják.

— **Az Ujságírók Egyesülete segítő-alapjának igazgató tanácsa** ma délután dr. Bródy Lajos elnöke alatt ülést tartott. Az igazgató tanács tudomásul véve Szécsi Arthur pénztáros jelentését, dr. Purjesz Lajos főtitkár előterjesztése alapján 1650 korona segélykölesünt utalványozott ki. Köszönettel vette az igazgatótanács ifj. Löwy Adolf és társa, az Első Pilseni Résvényserfőzde vezérképviselőjének 100 koronás adományát.

— **Egy bankigazgató elrablása.** Richter mérnök elrablói példát mutattak a balkáni zsványoknak, sőt máris követők akadtak a görög banditáknak. A szaloniki jelentés szerint Saranga bankigazgató, aki Csahiliban nyaralt, hihetetlen vakmerő módon rabolták el. Feleségének vallomása szerint tegnap éjjel hat állig felfegyverzett rabló hatolt be a hálószobába és megparancsolták a férjének, hogy öltözzék fel gyorsan és menjen velük. A rablóknak semmi nyomuk nincsen. Hanem a mosdóasztalon egy levelet találtak, amelyikben a rablók kijelentik, hogy öt nap múlva jelezni fogják tartózkodási helyüket és harminczszor frank váltásdíj ellenében a bankigazgatót szabadon bocsátják.

— A bolgár király a Tátrában. Ma délután Ferdinánd bolgár király Tátrafüredre érkezett az itt időző Klotild főhercegnő látogatására.

— A főhercegek a nagy hadgyakorlaton. Belső jelentés szerint *Ferencz Ferdinánd* főherceg ma este 8 óra 55 perczkor indult Bécsből és holnap reggel 8 óra 40 perczkor érkezik Bártfára, ahonnan automobilon megy *Felsővízköze*. A trónörökös a *Szepesházy*-kastélyban fog lakni. — Ugyancsak Bécsből jelentik, hogy *Lipót Szalvátor* királyi herceg ma délután 3 óra 57 perczkor Bécsből a nagy záró hadgyakorlatok terepére utazott. A főherceg éjjel érkezett Bártfára, ahonnan szintén automobilon megy *Felsővízköze*. Ugyanazzal a vonattal érkeztek meg a katonai attasék és a többi idegen katonatiszt. *Lipót Szalvátor* királyi herceg a hadgyakorlatok felsővízközi vendégszállásán a királyt f. a képviselni. E hó 15-én este tíz órakor *Lipót Szalvátor* királyi herceg ismét elutazik Bártfáról.

— Báró Csávossy Gyula meghalt. Zaklatott élet ember tért meg örök pihenőre. Idősb báró Csávossy Gyula ma délelőtt Bécsben meghalt. Egy szanatóriumban hunyt el, ahová hosszan húzó gondnoksági ügyének izgalmai elől menekült. Emelkezetes még, hogy július 15-én az agg főurat három gyermeke orvosi bizonyítványok alapján „Angol királynő”-beli lakásáról a Niedermann-féle tőbolydába hűzoltatta s ideiglenes gondnokság alá helyezte. Egy hétig tartó elkeseredett küzdelem után a báró többi gyermeke orvostanárak bizonyítványaival igazolta, hogy Csávossy Gyula elméjének mi baja sincs és dr. Teller Miksa ügyvéd útján kiszabadították apjukat az örültek házából. Az ideiglenes gondnokságot is föloldotta a nagy pecskeréki örvényeszkék s az aggyastán szabad lett. Az utóbbi napok izgalmai azonban nyomot hagytak az agg báró lelkében és szervezetében. Reichenauban keresett gyógyulást. De heves szivgyűrűsök kínozták, úgy hogy el kellett hagynia Reichenaub. Néhány nappal ezelőtt Bécsbe utazott s egy szanatóriumban vétette föl magát. Már tegnap nagyon rosszul volt. Folyton fájdalmakról panaszkodott s megsejtette a közeli halálát is. Ma reggel már a családját kérte magához báró Csávossy, de még mielőtt mind összegyűlekeztek volna köréje, hirtelen, pár pillanatnyi heves roszszullát után kiszenvedett.

Báró Csávossy temetése szerdán lesz Bécsben. A halottat az alserstrassei Dreikirchenben ravatalozzák fel s onnan is temetik.

— Olasz tüntetések Fiumében. Fiuméből két rendbéli jellemző olasz tüntetésről érkezik hír. Az egyik tüntetés a térzena történt. Szombaton este a városi zenekar a szokásos hangversenyt tartotta meg és annak programjára kitűzte Verdiné Fiuméből kitiltott „Ernani” című operáját is, amely tudvalevőleg Ausztriában részleteket tartalmaz. A fumei téparancsnokság megtiltásából megjelent a kormányzóságnál egy főhadnagy és kérte az operának a programról való levételét. Ez meg is történt, amire a térzena hallgató ifjuság nagy lármába tört ki, fütyülni kezdett és követelte a zeneszám előadását. A rendőrség most a tüntetők közül rendezvény miatt többeket husz korona pénzbírságra ítélte. — A másik tüntetés kényesebb természetű, ugyanis ma kerültek csak nyilvánosságra Fiumében egy napok óta titkolt tüntetési esetnek a részletei, melyekről csak itt-ott sugdostak a városban, míg végre a rendőrségi eljárás során ma mindeki tudomást szerzett róluk. Még az elmúlt vasárnap történt, hogy a „Romagna” nevű Fiuméből Ravennába érkezett olasz hajónak kiránduló utasai botrányos tüntetést rendeztek az uralkodó és Ferencz Ferdinánd trónörökös ellen.

— Evviva Savoya! — kiáltások voltak hallhatóak a tüntetők ajkairól, akik a királyt és a trónörökösét gyalázó kifejezésektől sem tartózkodtak. A kirándulók naggyobbára fumei fiatal emberek, az u. n. fumei ifjusági egyesület tagjai, akik az egész uton garázda módon viselkedtek és itt-ott az eset és azonnal széleskörű nyomozást indított. A nyomozást vezető rendőrtisztviselő bekérte a Romagna nevű hajó utasainak névjegyzékét és mindannyiokat megidézte. A tanukiállítás eredményét titokban tartják, de annyi kiszivárgott, hogy hat-nyolcz fiatalember súlyosan kompromittálva van az ügyben. A városban azt beszélnek, hogy a hajó több száz utasa között elruhába öltözött közshadseregbeli katonatisztok is voltak. Ezek képes levelező-lapokat irattak alá a tüntetőkkel, akiknek a nevét ezen az alapon sikerült megállapítani. A rendőrség nagy apparátussal folytatja a nyomozást.

— Toselli válik a feleségétől. Toselliné folytatja az emlékiratainak közlését a „Matin”-ban. A legújabb számban menekülését regéli el Szászországból. A vegyes érdeklődéssel fogadott leleplezéseknél nem érdektebb a brüsszeli lapok azon jelentése, hogy Toselli el szándékozik válni a feleségétől. Haragszik a feleségére egyrészt azért, mert a memoárokat az ő akarata ellenére hozta nyilvánosságra, másrészt azért, hogy felesége, aki már két hónappal ezelőtt gyermekével együtt elment tőle, vonakodik hozzá visszatérni. Római újságíróknak Toselli a következőket mondotta el:

— Feleségem idegen befolyás alatt áll, különösen egy német nevelő nő kerítette hatalmába, akit az asszony nagyon, mondhatnám túlságosan szeret. Én ellene voltam annak, hogy feleségem közétegye memoárjait és bizonyos vagyok abban, hogy ezek el fogják tőle idegeníteni gyermekét.

Toselli ezután nyíltan beszélt a hírlapírók előtt szerencsétlen házasságáról s gunyosan említette, hogy jobban tette volna felesége, ha nem írja meg élettörténetét, hiszen neki volna elsősorban érdeke, hogy multjára fátvölt borítson.

— Köztem és közte, mindennek vége — mondotta a komponista. Alig telt bele négy hónap s megint elszabadult benne az ördög. A pénzt szórta mintha milliói lennének és engem úgy tekintett, mintha az ő pénzéből kegyelemkenyéren élnek. Minden bajnak az a német társalkodóné, Hurlimann asszony az oka. Ez a nő típusa a német megeráknak. Ezt az asszonyt zárta szívébe a volt trónörökös, aki nekem már nem feleségem többé, de őszintén sajnálom, hogy Hurlimanné hálójába került. Ami a memoárokat illeti, nem igaz, hogy nekem részem van a botrányban. Sohasem mutatta a kéziratokat s mikor egyszer faggattam, azt felelte, hogy anekdotákat ír össze. Angliában fogom megindítani a válópört. Be fogom bizonyítani, hogy egyedül csak ő kereskedik ezekkel a memoárokkal.

Drezdai jelentések szerint Toselliné memoárjai itt nagyon gyenge hatást értek el. A lapok egyáltalában nem közlik és a könyvkereskedők megállapodtak abban, hogy ha a memoárok könyvalakban is megjelennek, nem fogják árusítani.

— A bosztoni békeegyesület elnökének előadása. Ma délután öt órakor tartotta meg Mr. Mead, a bosztoni békeegyesület elnöke és neje előadását a Nemzeti Múzeum disztermében, amely erre az alkalomra díszes és előkelő közönséggel telt meg. A közönség sorában ott voltak: *Berzeviczy Albert v. b. t. t.*, a képviselőház elnöke, gróf *Apponyi Albert*, *Balogh Jenő* államtitkár, *Kossuth Ferencz v. b. t. t.*, *Giesswein Sándor*, *Földes Béla*, *Papp Géza*, *Kozma Andor* orsz. képviselő, *Havassy Rezső* udv. tanácsos, *Márkus Dezső* királyi bír., *Ferenczy József*, *Ilosvay Lajos* és *Zipernovszky Károly* műegyetemi tanárok, *Harsányi Jenő*, az orsz. békeegyesület igazgatója és mások. Gróf *Apponyi Albert* üdvözölte a vendégeket és a megjelenteket a rendező-egyesületek: a Magyar Békeegyesületek Országos Szövetsége és az interparlamentáris unió nevében. Ezután angolul intézett néhány üdvözlő szót Mr. és Mrs. Meadhez, majd Mr. Meadnek adta át a szót. Mr. Mead előadásában részletesen foglalkozott a béke-mozgalmakkal és annak a nézetének adott kifejezést, hogy a népek nagy többsége kívánja a békét. Ennek érdekében tehát minden népnek szervezkednie kell. — Ma gróf *Apponyi Albert* és neje a Park-klubban fényes löncsöt adtak Mr. és Mrs. Meadnek tiszteletére. A löncsön jelen voltak a házigazdán és nejen s az amerikai vendégeken kívül gróf *Apponyi György*, *Berzeviczy Albert*, *Desseffy Arisztid*, *Giesswein Sándor*, *Kossuth Ferencz*, dr. *Kovács Ernő*, *Piukovich József* és *Smialovszky Tibor*. A löncsön eleven, kedves hangulat uralkodott. Mr. és Mrs. Mead tiszteletére este a Hungáriában díszes lakoma volt, amelyen résztvettek az angol és az amerikai főkonzul is.

— Aki a Duna vizét issza. Timár János kubicos a feleségével és két gyermekével kirándult a budai hegység közl. Este volt már, amikor a Pálffy-térre értek. A szentendrei vonat indulására vártak, hogy haza menjenek Szentendrére. Várakozás közben a gyermekek megsomjaztak és Timár János levezette őket a Duna partjára, a Duna vizéből merítették és megitta a Duna vizéből a gyermekeit és a feleségét. A rendőr azonban észrevette és Timár Jánost az egész családjával együtt bevitte a fertőtlenítő intézetbe, ahol fertőtlenítették az egész családot.

— Az osztrák vasutasok mozgalma. Stanislauban ma a vasutasok gyűlést tartottak a drágaság miatt. Morasewski hevesen kikelt a kormány gazdasági politikája ellen és azt hangoztatta, hogy Ausztriának néppolitika kell és nem katonai politika. A döntő pillanatban a vasutasok fogják erre a kormányt figyelmeztetni.

— Nagy tűzveszedelem Csornán. Csornán nagy tűzveszedelem pusztított. Szombat délután félhárom órától egészen vasárnap reggelig dühöngött a pusztító veszedelem. Az óriási szélvihar még szította a tüzet, amelynek vasárnap reggelig mintegy száz ház esett áldozatul a mellékhelyiségekkel együtt. Rendkívül sok takarmány és szárnnyasállat is elpusztult, szerencsére legalább emberéletben nem esett kár, noha oltás közben igen sokan megsebesültek. A tűz terjedésének megállítására Győről mintegy kétszáz főnyi katonaság érkezett a városba s a tüzoltókkal karöltve, emberföltött munkával vasárnap reggelre gátat vetett a romboló elem pusztításának, bár az oltást nemcsak a szél, hanem a vízhiány is nagyban nehezítette. A szalmakazlak alatt még hétfőn délután is lappangott a tűz. A kár igen nagy. A tűz keletkezésének okát eddig nem lehetett kideríteni.

— Családirvás. A romániai Dragoseniban Vladescu Miklós parasztagazda összeveszett a feleségével, akit csak másfél év előtt vett el. Az asszonynak leánya született és Vladescu nem akarta a gyermeket a magáénak elismerni. Az örökös veszekedése megunt az asszony és hazarepült anyjához. Tegnap délután, Vladescu két öccsével felfegyverkezve beállított anyósának házába s felszólította feleségét, hogy jöjjön haza. Az asszony visszautasította s ekkor a Larom Vladescu kiirtotta az egész családot, a fiait asszonyt, csecsemő-gyermekét, az anyóst és két sógorját. Csak egy kilenc éves fiú menekült meg az ablakon keresztül. A gyilkosokat nyomozzák a csendőrök.

— A szerb királygyilkosság titkai. Novakovic folytatja a belgrádi „Tribuná”-ban a leleplezéseit a szerbiai királygyilkosság előzményeiről. *Novakovic* önvallomása szerint *Gencsics* volt miniszter 1908-ban két ízben is külföldre utazott nejével, *Novakovic* leányával, együtt, hogy összeköttetésbe lépessen *Karagyorgyevics Péterrel*. Ez azonban neki nem sikerült. *Gencsics*, hogy tervének komolyságáról Pétert meggyőzze, magával vitt egy *összeesküvő tisztek aláírásával ellátott nyilatkozatot*, melyet *Gencsics* neje csempészte át a határon. Ez alkalommal nagyon megijesztette *Gencsics* négy véletlen incidens. A vonat t. i. hirtelen megállt a szerb határon s egy szerb rendőrtiszt bejárta a kocsikát. Ez az eset azonban, bár semmiféle összefüggésben nem volt egy *Gencsics* ellen irányuló nyomozással, annyira megijesztette *Gencsics* né, hogy az aláírásokat nem merte elvinni, hanem Szabadkán átadta *Dulics* tisztnek, aki azokat Bécsbe vitte. *Gencsics* Bécsben szállodában találkozott *Péter unokatestvérével*, *Nenadovic* mostani konstantinápolyi szerb követtel, kinek megmutatta az *összeesküvő tisztektől aláírt nyilatkozatot* s felszólította arra, hogy részére *Péterrel* találkozzon és közöljön ki a terv jóváhagyása czéljából. *Nenadovic* a közbenjárást keréken megtagadta, úgy, hogy heves jelenetek után *Gencsics* haragosan eltávozott s eredmény nélkül tért vissza Belgrádba. Itt elpanaszolta az esetet *összeesküvő* társainak, mert szerinte *Péter szándékosan kerüli* (?) a vele való találkozást. Mind a mellett folytatták az akcióit, mert már oly előhaladott stádiumban volt az ügy, hogy hátrálni nem lehetett.

A czéltalan bécsi ut után — így ír tovább a „Gyónás” mai fejezetében *Novakovic* — *Hadi Tomára* várt az a feladat, hogy érintkezést keresse a trónpresztens *Karagyorgyevics Péter* herceggel. Ez sikerült is. A herceg meghallgatta Pétert s meggyőződéséről róla, hogy az *összeesküvés* komoly, nagyon megörült és Tomát össze-vissza csókolta. Együttal arra is megkérte őt a herceg hogy egyelőre fedezze az *összeesküvés* költségeit, mert ez idő szerint nem rendelkezik pénzzel, de ha majd eladja romániai birtokait, a kiadásokat meg fogja téríteni.

— Letartóztatott orosz kém. Londoni jelentés szerint Sokalban tegnap a csendőrök letartóztattak egy *Zabolski* András nevű orosz gimnáziumi tanítót, aki tartalékos tiszt. Beszállították a lembergi törvényszékre, mert alaposnak látszik a gyanu, hogy orosz kém.

— Fertőtlenített életunt. *Lers József* huszonhat éves fodrászsegéd ma reggel a Pálffy-tér előtt az Irma nevű csavargózúsról a Dunába ugrott. A hajósok kimentették, de mert a Duna vize fertőzött, úgy az életuntat, mint az életmentőket a fertőtlenítő intézetbe vitték, ahol dezinficiálták őket.

— A londoni lordmayer Bécsben. Bécsből jelentik, hogy a londoni községtanács tagjai Vizey Strong lordmayer vezetése alatt szombaton odaérkeztek. A londoni vendégek vasárnap délelőtt Neumayer polgármester vezetésével a kapuzású sirlóba mentek, ahol a lordmayer Erzsébet királyné és Rudolf trónörökös koporsójára koszorúkat helyeztek. Délután egy órákor lunch volt a vendégek tiszteleére, mely alkalmattal Porzer alpolgármester felköszöntötte őket. A lordmayer szíves szavakkal válaszolt a felköszöntőre. — A londoni vendégek ma délelőtt megérintették a spanyol udvari lovagló iskolát, ahol különböző mutatványokban volt részük. Onnan az Erzsébet-szobor megtekintésére mentek. Délben a király a londoni lordmayort külön kihallgatáson fogadta. A lordmayer a királyné beszédét intézte, amelyben a londoni City hódolatteljes köszönetét fejezte ki. Az uralkodó rövid válaszában kijelentette, hogy örömmel látja, ha két nagy város között látogatásokat váltanak és szívesen viszonyt tartanak fenn. Amilyen tudomása szerint — London és Bécs között és éppolyan Anelia és Ausztria-Magyarország, valamint saját személye és az angol király között fennáll. A lordmayer az audiencia után csodálatának és őszinte elragadtatásának adott kifejezést a fogadtatás fölött.

— Holnap lesz sütemény. A sütőmunkások harcában holnap egyelőre részleges fegyverszünet lesz. A mesterek megbízottjaival, úgy látszik, nem sikerül a tisztességes békét megkötni, a munkaadók nagy többsége ellenben igenis hajlandó a fegyverszünetre s mindennemű vitás pont kikapcsolására és sütni szeretne. A munkások tehát elhatározták, hogy nem folytatják tovább a célzatlanul látszó tárgyalásokat, nem állanak szóba az ipartestület kiküldöttjeivel, hanem miután a legutóbbi tárgyaláson már ugyanis kikapcsoltak minden vitás pontot s a béke csak azon hiúsult meg, hogy az ipartestület megbízottjai garanciákat követeltek a munkásoktól, hogy ezután csakis a munkaadók közvetítői veszik igénybe, a munkások pedig ezt a garanciát megadni nem hajlandók, a munkások ezennel sem mennek a mesterek munkaközvetítőjébe, hanem ma este külön-külön jelentkeznek minden egyes mesternél munkára s így holnap sütemény lesz.

— Házasság. Vasárnap délelőtt fényes esküvő volt a Lloyd Társaság dísztermében. Dr. Balkányi Kálmán ügyvéd, az OMKE. titkára tartotta meg esküvőjét Vészi Edithel, Vészi József nyugalmazott miniszteri tanácsos legfiatalabb leányával. A Lloyd nagyterme az alkalmattal zsúfolásig megtelt a rokonok, tisztelők és barátok sokaságával. A teremben ott voltak Vörösmarty László v. l. t. tanácsos, Székely Ferencz és Weinmann Fülöp udvari tanácsosok, Singer Zsigmond főszerkesztő vezetésével a Pester Lloyd szerkesztőségének tagjai, Sándor Pál képviselő, Fürst Bertalan udvari tanácsos, Gelléri Mór kir. tanácsos, Ignatus-Weigelsberg Hugó, Hersch ezredes, dr. Magyary Géza és dr. Török Lajos egyetemi tanárok és igen sokan mások az írói, hírlírói és művészi világból. Az egyházi esketést dr. Horváth Simon rabbi végezte, aki a fiatal párhoz gyönyörű beszédet intézett. Az énekvezetést Laczrus főkantort látta el. Az esketési szertartás vezetésével a Reform szabadkőműves páholy nagyküldöttsége járult a fiatal pár és az örömszülők elé és a páholy nevében dr. Schöff Kálmán üdvözölte őket. Majd a megjelentek fejezték ki szerencseskívánataikat. A polgári esküvő az anyakönyvvezető előtt szombaton volt és azon tanúként Bíró Lajos író, a menyasszony sógora és dr. Popper Alajos debreczeni orvos, a magyar orvosi kar szepeszei szerepeltek. Paulov Viktor, az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár elnöke vezette eljegyzte Körtvély István, néhai Körtvély Antal bankigazgató leányát.

— Horváth László, a Magyar Kereskedelmi Hitelbank főosztályos eljegyzte Szatmári Kovács Katiát, Kovács Abrahámmal, a szatmári fakereskedelmi részvénytársaság vezérigazgatójának leányát.

— Katasztrófa egy temetésén. Puzyna biborcsók mai temetésén Krakóban nagy katasztrófa történt. A gyászmenet éppen a Domonkos-régi templom előtt lévő téren haladt keresztül, mikor egy épülőföldben lévő négyemeletes ház gerendázata leszakadt a néhány száz néző terhe alatt. Majdnem mindenki megsebesült, de csak egy súlyos sebesült van a sérültek között.

— A Nicholson-gyári munkások kizárása. A Nicholson-gyárban szombaton nyolczszáz munkást zártak ki. A gyárigazgatóság szerint sztrájkolnak, ez azonban nem fedi a valóságot. A munkások benyújtottak ugyan egy memorandumot a gyár igazgatóságához s a munkaidő megrövidítését kérték, azonban még folytak a tárgyalások, mikor a gyár igazgatósága kijelentette, hogy megadja a kért munkaidő-rövidítést, ha a munkások viszont rábírák a gyár kovács-munkásait, hogy részben benyújtott hétközeleseiiktől eláruljanak. Miután a munkások erre nem voltak hajlandók, a gyár szombatnap kizárta őket. A harc egyelőre változatlanul folyik.

— A másik postarabló. Pálkás János, a notárius betörő már az ügyészség fogházában ül, miután sok alapos bizonyíték merült fel ellene, hogy ő a postarabló. Azonban a másik személye iránt kétség merült fel mindaddig, míg most kitűdött, hogy Pálkás bűntársa nem más, mint az eddig tanuképpen kihallgatott Galambos Pál postás. Pálkás folyton pénzelt Galambosékat s nem árdekel nélküli. A rendőrség kinyomozta, hogy Pálkás rögtön, ahogy június végén kiszabadult a fogházból, Galambosékhöz ment s ugyiszólván állandóan náluk lakott. De van egy súlyosabb bizonyíték is a házaspár ellen: Galambosék három ismerőse vallomást tett a rendőrségen, hogy az a fekete táská és revolver, amelyet a detektívek, akik Pálkást letartoztattak, a házkutatás alkalmával megtaláltak, nem a Pálkás, hanem a Galambos Pál volt. Ez még valószínűvé tenné, hogy Galambos Pál volt a másik postarabló. Van azonban s egy szanatóriumban vétette föl magát. Már kétségtelemé teszi a postaaltszint bűnrészességét: Galambos Pál éppen a postarablás napján szabadságot kért a hivatalában. Ezt a körülményt a hivatalban konstataáltak és Galambos semmi elfogadható magyarázatot nem tud adni, amivel igazolná, hogy mit művelt ezen a szabad napján. Ez alapos gyanuok miatt tartóztatták le a Galambos-házaspárt s kihallgatásuk után kísértették őket az ügyészségre.

— A budapesti villanyszerelő-munkások bérmozgalma. A budapesti villanyszerelő és segéd-szerelő-munkások tegnap gyűlést tartottak, amelyen helyzetük javítására határozati javaslatot fogadtak el a munkaidő leszállítására és a bérek felemelésére. A gyűlés bizottságot választott meg, amelynek meghagyta, hogy kezdjen tárgyalást az ipartestület előljáróságával. Amennyiben rövidesen célzattal nem érnek, általános munkabeszüntetés lesz a válasz.

— A gőzhajó alatt. Ma délután négy fiatalember Tulesa közelében a Dunán esónakázott, mikor szembejött egy gőzhajó. A csónak beleütközött és felborult, a négy fiatalember közül csak egy menekült meg, a másik három a vízbe fullt.

— Országos jogászyűlés. Az országos jogászyűlést előkészítő munkálatok serényen folynak. A nyár folyamán hagyta el a sajtót a „Vélemények” (Az 1911. évi országos jogászyűlés irómányai. Első kötet: „Vélemények” Kiadja a Magyar Jogászyűlés, Budapest, 1911.) első füzetét összesen 27 iv terjedelemben, melyet most követ egy harmadik, rövidlebb kiegészítésű füzet. E három könyvben az országos jogászyűlés tagjainak immár a gyűlés összes kérdéseire nézve teljes és gazdag előkészítő anyag áll rendelkezésükre. A mindenképp nagyarányúnak ígérkező jogászyűlés iránt egy bírói, mint közigazgatási és ügyvédi körökben az ország minden részében nagy az érdeklődés. A tagok fogadására és a végleges programra való előkészületek is nagyban folynak már. Az országos jogászyűlés előkészítő bizottsága szeptember közepétől kezdve naponta délután 5 és 6 óra között, V. Szemere-utca 10. alatt készséggel áll az érdeklődők rendelkezésére. (Telefon: 37—32.)

— Egy költőné, katasztrófa. A finn szigetek mellett a tengeren Heynola kikötő környékén egy vitorlásosónak, amelyben Zingen Tekla költőné kirándulásra ment leányával Eklons-néval, felborult, mert a hullámok forgatagába jutott. A két asszony a tengerbe fullt.

— Az ördögárokban. Vasárnap éjszaka egy husz év körüli fiatalember részegen bandukolt hazafelé a Városmajorban. Az Ördögárok partján támolygott, amikor elvesztette az egyensúlyát és tíz méter magasságból az Ördögárokba zuhant. Jajgatására összeszaladtak a késői járókelők, de a mélységben vergődő részegen nem tudtak segíteni. Értésítették az V. kerületi tűzoltókat, akik tolétrával vonultak ki, leszállították az árokba és a részeg embert kimentették. Bevitték a János-kórházba. Miután eszméletét elveszítette, kiletét nem tudták megállapítani.

— Háberog az Actna. Katániai jelentés szerint az Etnán levő obszervatórium ójféli óta gyakori, néha erős földrengést jelez. A vulkán nagy füst- és hamutömegeket vet ki. Két új kráter képződött.

— Merénylő újságírás. Az éjszaka az Örménylő utca 44-a számú ház előtt Tancsics Lajos újságírás megtámadta Battonyi József postát és távirtda-hivatalnokot és a jobbkarján meg az arczán megszurta. A mentők a súlyosan sebesült hivatalnokot a Rókus-kórházba vitték, Tancsics Lajos pedig a rendőrség letartóztatta.

— A munkások lakásbérlete. A budapesti munkások tegnap nyolcz helyen gyűlést tartottak a lakbérleti szabályzat ügyében. Elhatározták, hogy memorandummal fordulnak a polgármesterhez, akitől kérik fogják, hogy a heti és havi lakásokat se lehessen egy éven belül felmondani, valamint ne lehessen egy éven belül a bért felemelni. Továbbá kérik fogják a bérmaximum megállapítását, nehogy ki legyenek szolgáltatva a főbérlet folytonos uzsoráinak. A memorandumot délelőtt küldötték viszi el a polgármesterhez.

— A gyilkos autómobil. A nyergesúfalusi esendőrség ma este sürgős táviratban tudatta a rendőrséggel, hogy egy, a falun átszáguldó autómobil, a 988. számú, halálra gázolt egy 8 éves kislányt. Az autó megállás nélkül tovább robbogott Budapest felé. A esendőrség arra kérte a budapesti főkapitányságot, hogy a gépkocsit letartóztassa fel és annak vezetője ellen indítsa meg az eljárást. A rendőrség a sürgöny tartalmát tudatva valamennyi országúti kirendeltséggel s 10 órákor az Óbuda felől jövő 988. számú gépkocsit feltartóztatták s gazdától bevitték a központi ügyeletre. Ott kiderült, hogy az autómobilat Herbst Samu czinkografus vezette és ő gázolta halálra a szerencsétlen kislányt. Gondatlanságából származó emberölés címén megindították ellene az eljárást.

— A pápai zászló. Tudvalevőleg az aradi rendőrbírósság pénzbírássággal sújtotta az aradi katolikus kört a pápai zászló használatá miatt. Felebezés folytán az ügy a városi tanács elé került, mely ma tárgyalta az ügyet és az ítéletet megemléskeltette s elrendelte a lefoglalt zászló kiadását. Az indoklás szerint a kör nem igazolt számdékkal tüzte ki a zászlót és mellette volt a nemzeti lobogó is.

— Halálosvégű szurkálás. Földi János huszonhétéves libakereskedő Varzó László boltiszolga társaságában tegnap este 11 óra tájban az Elemér-utczában összeverekedett Takács János huszonegy éves és Takács József huszoves kőművesekkel. Bicskát rántottak, egymára rohantak és Földi János, meg Varzó László súlyos sérüléseket szenvedett. Földi a Rókus-kórházban még az éjjel meghalt. Varzó, akit a szurás a hasán ért, életveszélyes sebekkel fekszik a kórházban. A Takács testvéreket a rendőrség letartóztatta.

— Pusztító zivatar. Tegnap este Brassó fölött nagy éziháboru vonult át, mely mintegy 20 percig tartott. Gál Vazul napszámost a villám külvárosi lakásában agyoncsújtotta. A város mellett levő Ördöghegyen Bobánka Demeter kőműves a villámcsapástól megvakult és a hegyről lezuhant. Husz méter mélységben holtan találták meg. A villámcsapás fölgyjutott Brassóban egy csúrt, mely a beane levő takarmánnyal együtt leeggett. A kár több mint 20.000 korona.

— Gyilkosság kártyázás közben. Nyitráról jelentik: A Nyitra melletti Ghymesben tegnap este Kántor Mihály kőműveslegény kártyázás közben összeveszett Véghe Ferencz nevű társával és ittas fövel annak fejét addig ütötte egy nehéz söröskancsóval, amíg összeesett. Véghe a nyitrai kórházba szállították, ahol ma meghalt. Kántort a esendőrség letartóztatta.

— Zavargások vízhiány miatt. Penagosban a vízhiány miatt a lakosság körében nagy izgalom uralkodik. Nagy néptömeg jelent meg a község háza előtt és közaport zudított ellene. Amidőn esendőrség jelent meg, a tüntetők lövésekkel fogadták őket. Hat ember, köztük egy esendőrmester meghalt, 20 megsebesült. Harmincz letartóztatás történt.

— A gyermekvédelmi kongresszus. Berlinből jelentik: A császárné jelenlétében ma megnyitották a III. nemzetközi gyermekvédelmi kongresszust. A kongresszus elnökevé a többi között királyházi úr. Ruffly Pált (Budapest) és gróf Trautmannsdorffot (Pécs) választották meg.

— Merénylő egy rendőr ellen. Vasárnap este a Népszínház-utca 60. számú házban levő korszakban nagy táncmulatság volt. Tizenegy óra tájban a mulatozók összeszedtek és a mulatságnak általános verekedés lett a vége. Fábó Lajos 868-as számú rendőr ment be a korszakba, hogy ott intézkedjék. Pup István huszonhatéves napszámos, mikor a rendőrt meglátta, hátulról rárohant és a késével a jobb lapoczkája alatt megszurta, aztán kirohant az utczára. A rendőr Pup Istvánt üldözötte vette és a Nagyfuvaros-utczában utol is érte. Pup megint a rendőrré támadt, de ez kardot rántott és támadóját kétszer fejbeütötte, aztán a nagy vérvesztéségtől összeesett. A rendőrt a Rókus-kórházba vitték, Pup Istvánt pedig, akinek a sérülése könnyebb, a rendőrség letartóztatta.

— Kovács kávéház. Oktogon-tér emeleti helyiségei ma megnyílnak.

— Véres boszu. Berecz nyitramegyei községben Dankó Márton cipész, Majtán Samu kocsis és Pele Márton tímár éjjel orozva megtámadták Danis István csendőrszervezőt s késéssel és éles kövekkel súlyosan megsebesítették. Teitüket boszúból követték el, mert Danis csendőrszervezőt feljelentette őket. A tetteseket letartóztatták.

— Tízennégy asszony vízbe fullt. Perugiai jelentés szerint ott vasárnap délután egy motorosónak, melyben tízennégy asszony és leány, valamint három férfi ült, Castiglione di Lagóból, felborult. Mind a tízennégy nő a vízbe fullt, a férfiaknak sikerült a partra uszni.

— Letartóztatott gyilkos. A múlt héten történt, hogy Thököllyön, Sárosdy Pál pusztyán Slave Ilia harminczéves kertész egy társával agyonütötte Jencsovics János kertészt. Slave Ilia Budapestre szökött, ahol tegnap a detektívek a Szondy-utczában felismerték, letartóztatták és átadták a csendőrszolgálatnak.

— Halálos elgázolás. Ma reggel a Lajos-utca 78. számú ház előtt Stridek József kocsis teher szállító kocsijával elgázolta Zsirus Gyula tizenöt éves újságírót, akit az Irgalmasok kórházába vittek. Zsirus a kórházban meghalt, Strideket a rendőrség letartóztatta.

— Halálozás. Dicséi és eszternecki Mego Ákos lat. szert. káptalani uradalmi pénztárnok elete 44-ik évében hosszas szenvedés után elhunyt Nagyváradon.

Ottlik Géza temesi nagyhírtokos 51 éves korában fiának, Ottlik Péternek jezsuita birtokán ma meghalt. Az elhunytban Ottlik Iván földművelésügyi államtitkár nyitját gyászolja. Az elhunyt holttestét a bars megyei Ledomérré szállítják, hol a családi sírkolombban helyezik örök nyugalomra.

Dr. Rozgonyi Sándort, a hírtelen elhunyt fogorvost tegnap délelőtt temették a rákoskeresztúri izraelita temető háttérhajóságból nagy részvét mellett. Végtesztességén a fővárosi társadalomnak színejeva résztvevett.

Dr. Jancsó György kolozsvári egyetemi tanár életét az olaszországi Riminiben fürdés közben szívizérvényes elhalt. A kolozsvári egyetem még akkor intézkedett elhunyt kiváló tanára holttestének hazaszállítására, de félreértés folytán ez nem történt meg s így Jancsó ideiglenesen Riminiben temették el. Az ötéves intézkedése folytán azután az olasz minisztérium megengedte a holttest hazaszállítását s az illetékes prefektus ennek alapján október közepére engedélyezte a hazaszállítását. Dr. Jancsó egyetemi tanár temetése e szerint csak október második felében lesz Kolozsvárott.

Dr. Zebegényi Gyula kincstári jegyzői tanácsost súlyos családi gyász érte. Édesanyja, öz. Schwarzenberger Jánosné, a néh. tekintélyes fővárosi gyógyszerész özvegye ma életének 71-ik évében zebegényi villájában hirtelen elhunyt. A nagymivéltettségű matryona ismert festőművész volt. Közéletünk számos jelesének festette meg az arcképét, így Thaly Kálmánét is a pozsonyi Toldy-kör számára. Egyik szobája tele volt államférfiaink kitűnően sikerült arcképeivel. Elhunytát két fia és kiterjedt előkelő rokonsága gyászolja.

Hófer Adolf m. kir. jószágfelügyelő, Fogaras vármegye közigazgatási előadója, a Fogarasi megyei Egyesület alelnöke, stb. 59 éves korában elhunyt.

— Mielőtt utazási jegyeit megváltja, bizalommal forduljon a Világjárás Menetjegyjáradékhoz, (V. Föld-utca 1., bejárás a Dorottya-utca felől). Telefon 152—52.

x Royal-Orfeum, Budapest, Erzsébet-körút 31. sz. Színházi és variété műsor. Kezdeté 8 órakor.

x Czini- és reklámtáblákat, nemesi címereket készit Harsányi László, Budapest, VII., Hungária-körút 155. Telefon 170—12.

x Nadrágszoknya és még tíz más új darab lemezrel együtt egy remek hangu gramofon csak 20 frt. Senki se mulassza el e rendkívüli alkalmat, mert ilyen hangszere kirándulások és mulatságok alkalmával igen kellemes szórakoztató. Ezért Marnitz Frigyes műhangszerkészítő. Budapest, VIII., József-körút 37—39. saját készítményű hangszeregyre minden hangszerekedvelő figyelmére méltó.

x Használt írógépeket, elsőrendűeket 30—75 százalék engedménnyel, jótállással, részletfizetésre is szállit az Újlaki-írógéptelep, Budapest, VII., Erzsébet-körút 28. Telefon: 122—60.

x Bob hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.

x Fodor-féle vívótérme a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívótérme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x Hírlik, hogy egyes vidéki városok polgármesterei nagyobb mennyiségű olaszabb fajta Nyers-lysoformot rendeltek meg dr. Keleti és Murányi vegyszert gyárában, hogy a járvány kitérőse esetén készleten legyen a fertőtlenítő szer.

Akinek gyakran fáj a feje, aki szédülésben vagy szivdobogásban szokott szenvedni, kérdezze meg orvosát, nem székrekedés következménye-e az egész baj? Ha így van, biztos segítséget talál a Ferencz József-készítőkészletben, mely a legtökéletesebb természetalkotta hashajtó. Állandó használat mellett reggelenként éhgyomorral 1/2 pohár valódi Ferencz József-víz elegendő arra, hogy a belek rendszeres működését elérjük és így az eldugulás kinzó utókövetkezményeitől is megszabaduljunk.

A szücsipari kiállítás.

Budapest, szeptember 11.

Egy minden ízében sikerült és gyakorlati szempontból is érdekes kiállítással gazdagította ipari és kereskedelmi életünket az Országos Magyar Szücsipar-egyesület, amikor megrendezte az első magyar szücsipari divatkiállítást, mely vasárnap délelőtt 11 órakor nyílt meg a Vigadóban. A kiállítás magas színvonalra teljesen igazolta azokat, akik a magyar szücsipart képesnek tartották arra, hogy fölvegye a nyílt összehasonlításban is a harcot a külföldi szakipparral. A fogyasztó közönség e kiállításon meggyőződhet arról, hogy még a legkényebb igényeit is kielégítheti a hazai szücsipar által. De jótékony hatással lesz a kiállítás szücsiparunk belső fejlődésére is, mert fejlesztí a verseny által az egyes iparosok ambícióját és művelését is. A kiállítás rendezése is mindenképen sikerült. miéért Dan Leó ker. tanácsost, a kiállítás elnökét illeti az elismerések oroszlanrésze. Az ő agítálásiának köszönhető a kiállító nagy száma és a kiállítás társadalmi sikere is. Méltó segítőtársa volt Vincze József, a kiállítás agilis titkára. A megnyitó ünnepélyen megjelentek: Kálmán Gusztáv államtitkár, Szüry János és Lers Vilmos miniszteri tanácsosok, Ott János, Gelléri Mór kir. tanácsos, a fővárosi ipari és kereskedelmi világból igen sokan. Pontban 11 órakor érkezett a Vigadóhoz báró Orczy Emma, Augusta főhercegnő udvarmesternője, aki a beteg főhercegnőt helyettesítette. A bárónőt Dan Leó kereskedelmi tanácsos, a kiállítás elnöke fogadta és lelkes beszéddel üdvözölvén őt, fölkerete a kiállítás megnyitására. Báró Orczy Emma válaszában biztosította a kiállítás rendezőségét a fővédnöknek jóakaratóról és pártfogásáról és a magyar szücsiparnak nagy sikert kívánva, a kiállítást megnyitotta. Ezután a bárónő megtekintette a kiállított tárgyakat és meglepedését fejezte ki a látottak felett. A kiállítás megnyitása után, annak megtekintésére indultak a vendégek és az egyes csoportoknál melegen érdeklődött báró Orczy Emma a szakma ügyei iránt.

Dán Testvérek

cs. és kir. udvari szücsök.
Budapest, V., Dorottya-utca 11.

A Dán Testvérek cs. és kir. udvari szücsök cég pavillonjához érve, mely a terem közepén nyert elhelyezést, meglepte a felettén izléses elhelyezés Orczy bárónőt, ki elsőben is a piros-, zöld- és arany színekből kombinált sátozt csodálta meg. Itt Dan Leó kereskedelmi tanácsos, kiállítási elnök, a cég egyik főnöke, bemutatta fivérét Dan Viktor kereskedelmi tanácsost, a cég másik főnökét, aki vel szemben állt talált megfelelő jelzőket Orczy bárónő, a sok szébbnél is értékesebb szörmemüipari készítmények láttára. A cég készítményeinek nagy izlésén felül, az árak iránt érdeklődve, kétszer is hangoztatta azoknak alacsony voltát, összehasonlítva azokkal az árakkal, melyeket a külföldön kérnek ily magas szintű szücsipari készítményekért. Az artisztikus elrendezés Jámber Ferencnek, a cég művészeti munkatársának izlését dicséri. Orczy bárónő és a suiteben levő hölgyek erre kezét fogták Dan Viktorral és a legteljesebb meglepedésüknek adták kifejezést.

Cziring Ármin

Budapest, IV., Deák Ferencz-utca 19.

Tagadhatatlanul a legszebb pontja a kiállításnak Cziring Ármin fényes produktuma, melyet külföldi tanulmányokon szerzett gazdag tapasztalatai szerint a cégfőnök egyik fia, Cziring Dezső rendezett. Cziring már 42 év óta hasznos és kiváló tagja a szücsiparnak, cége pedig 20 év óta áll fenn Deák Ferencz-utca 19. szám alatt, hol az utcai, udvari, alsó földszint és első, valamint a második emeleti helyiségeket foglalja el műhelyeivel, megővő helyiségeivel és raktáraival, melyek megtekintésre igazán érdemesek. A kiállításon ott láttunk két perza kabátot, mely valósággal feltűnő színeiben, amerikai sötétzoboly, nemes nyest, könyest-hermelingarnitúrákat, melyek mindegyike felkeltette Orczy bárónőt, Kálmán államtitkár és Fülepp Károly főpolgármester érdeklődését és elismerését, akik meleg köszönettel gratuláltak a szücsipar ez érdemes tagjának: Cziring Ármin urnak.

Haas Rezső és Glüek

Budapest, Fürdő-utca 1.

E cég ugy József főhercegnék, mint Augusta főhercegnék asszonyoknak kamarái szállítója, de

együttal az előkelő közönség kedvenc bevásárlási forrása. A cég nevéhez méltó kiállítással szerepel és elmondhatjuk, hogy remek tárgyait festői elrendezésben mutatta be, úgy, hogy valósággal fénypontja volt a kiállításnak a cég objektuma. Amit a magasabb nivóju szücsipar produktálni tud, azt mindent itt találunk. Edelmarder tárgyai, seals paltója, Breitswanz kabátja, persia kabátja, alaszkarokája közfeltűnést keltettek. Ugy az államtitkár, mint báró Orczy főudvarmesternő huzamosabb időt töltöttek a fényes csoportnál és mindkét jelenlevő főnöknek meleg elismeréssel gratuláltak a fényes sikerhez.

Teutsch János és Fia

Budapest, Nádor-utca 14. szám és Brassó.

Egyik legszebb, legérdekesebb látványója a kiállításnak. Saját gyárainak produktumait mutatta be a cég és elég, ha megjegyezzük, hogy egész Európában csak négy ilyen gyár van, Ausztria-Magyarországon pedig — tehát az egész monarchiában — az egyedüli. E gyár ugyanis házi nyulakból készít mindennemű utánzatokat oly sikerrel, amely méltán ejt bűmlathat mindenkit. Így kék rókát, libert, vakondokot, nutriát, sealscint, skunst, ezobolyt stb. stb. Utánzata oly szép, hogy felér az eredetivel. Orczy bárónőnek, Kálmán államtitkárnak és Fülepp Károly főpolgármesternek Dan Leó elnök bemutatta Teutsch József urat, a cég érdemes főnökét, aki előtt a legteljesebb elismerésüknek adtak kifejezést. A cég kiállítását állandóan nagy tömegek látogatják.

Elkán Gyula

Szörme nagyáruháza Budapest, VII., Károly körút 17—19. szám.

A kiállítás egyik legnagyobb és legértékesebb pavillonja Elkán Gyula Magyarország legnagyobb szücsáruházának kiállítása, mely még a szaktársai előtt is osztatlan tetszést, a kiállítás látogatói között pedig valósággal feltűnést keltett. A pavillon, mely már nagy arányaival és izléses felépítésével magára vonja a figyelmet, a benne elhelyezett gyönyörű művészi izlésű és tökéletes kivitelű szücsáru révén a kiállításnak valóságos szenzációját képezi. Mindjárt szembeötlök egy barna hermelin kabát, fehér hermelin szegélylyel, a kiállítás legértékesebb darabja, mely 350 állatkából van összeállítva, nagyon izléses kivitelben. Egy főig érő parzsia kabát, egy sealskin kabát, gyönyörű fehér réka gallérral és még sok gyönyörűbbnél gyönyörűbb darab. Nagy tökéleteségre vitte Elkán Gyula a most divatos óriási karmantrák készítését, melyek daczára nagy mértékűnek, hely könnyűek. Orczy bárónő és Kálmán államtitkár nagy figyelemmel hallgatták Elkán Gyula szakzszerű és érdekes előadását az egyes szörmefajok feldolgozását illetően és nagy meglepedésüket fejezték ki a látottak felett és szerencsét kívántak a sikeres további munkálkodáshoz.

Kokesch Sándor

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 3.

A szücsipar legrégebb tagja e cég. 1798 óta áll fenn és mindig vezetett e terén úgy megbízhatóságával, mint kitűnő munkáival. Régi hírrevéssel méltó a mostani kiállítás is, melyben három remek kabáttal és különféle értékes garnitúrával szerepel. Orczy bárónő és Kálmán államtitkár megrészletlenségükkel tüntették ki a cég érdemes főnökét Kokesch Sándor urat és elismerésüknek adták kifejezést a látottak fölött.

Schlinger Ferencz

Budapest, VII., Dohány-utca 2.

A kiállításon nagy feltűnést keltett a Schlinger Ferencz cég kiállítása. A negyven ezredős cég imponáns kiállítását nagy meglepedéssel szemlélte Orczy bárónő, aki a cég tulajdonos fiait, Sándort és Jenőt meg is szólította. A cégnek hatalmas raktára van szücs- és szörmearukból, a legfinomabb kivitelben s ezenkívül a legnagyobb molykár ellen biztosító és megővő intézete a Dohány-utca 2. szám alatt. A régi, hírneves cég kiállításának sok nézője akad. Az államtitkár is melegen gratulált Schlinger Ferencz cégfőnöknek a gyönyörű garnitúrákért, melyek a hölgylátogatóknak is nagyon tetszettek. Minden elképzelhető szücsmunka köztötte le érdeklődésünket a legnagyobb kivitelben.

Reichenberger Jakob

Budapest, Dohány-utca 1—b.

Nagy feltűnést keltett Reichenberger Jakob szücsmester szörme- és szücsáru kiállítása is, amely nagyon megnyerte Augusta főhercegnő főudvarmesternőjének tetszését. A drága prémeke izléses csoportosítása igazán szép munka. A cég versenyképességét semmi sem bizonyítja jobban, minthogy már az első nap, szombaton temérdek tárgyat eladott. A cég az előkelő hölgyközönség kényelmére elhatározta, hogy november elsejére még egy szörméüzletet nyit. Meg kell emlékeznünk egyúttal

Reichenberger Jakabnak, mint rendezőnek és mint bíráló-bizottsági tagnak érdemduz működéséről is. A kiállítás nagy sikerében kiverte a maga részét nagy és lelkes munkával, mit *Kálmán* államtitkár és *Fülepp* Kálmán főpolgármester is elismert. Meg kell emlékeznünk a cég remek tárgyai közül az orosz czobolyról, a sealskin kabatról perzsia díszítéssel, a hermelin-garnitúrákról stb., melyek a szücsipar remekei.

Wámoscher és Társa

Budapest, V., Dorottya-utca 12.

Egy jó kabát, bármily kitért szabásu, csak akkor állhat jól hűlgyeinken, ha fűzőik elsőrendű helyről kerülnek ki, melyek kitértetik a termet szépségeit. *Wámoscher és Társa* mint fűzőgyárosok szerepelnek a kiállításon, de egyszersmind olyanok gyanánt, akik francia és amerikai fűző-különlegességeiben utólréphetlenek és versenytársak nélkül állanak. A cég érdemes főnökei: *Wámoscher Gusztáv* urnő és *Glück Vilma* ur hölgyet *Orczy* bárónő, *Kálmán* államtitkár és *Fülepp* főpolgármester megszólításokkal tüntették ki és nagy elismeréssel adóztak a kiállított fűző-különlegességek felett. Örömmel hallotta a főudvarmesternő, hogy a cég egyik beltagja Amerikában tartózkodott éveken át és ott szerezte meg szakfelművelését, melyeket most itt értékesítenek. A cég vezetője a legelsőbb rangú körökből kerül ki. Gyártmányait finomság és izlés jellemzi. A két cégfőnököt *Orczy* bárónő kézzelirítással tüntette ki és úgy távozott kiállításukból.

Elkán és Gerő

Budapest, VI., Petőfi-utca 5.

Az egész kiállításon a legszebb és legszembetűnőbb az *Elkán és Gerő* cég rendkívül izléses kiállítása. Állandóan legelőbb nézője is akad és ez bizonyítja legjobban, hogy mennyire izléses és a maga nemében páratlan minden egyes kiállított darab.

Már messziről szembeötlök egy valódi Hermelin kabát, amely általános feltűnést kelt. Egy zöld peluche színházi köpeny valódi nemes nyest prémezőssel első helyet foglal el tökéletességével. Csodás széklet a készletei: egy kincset érő valódi nemes nyest készlet, egy chinchilla hermelinnel, egy Skuns készlet, a legújabb módszer szerint van készítve és remeke a művészi munkának és egy orosz czoboly készlet. Látnok még egy remek perzsa kabátot és egy igen izléses női városi bundát.

Külön említést érdemelnek a kalapok, illetve sapkák. Igazi jukker szőrmekalapok a lehető legszebb kivitelben; nagyon szépek még a selyem és szövet sapkák, melyek egy együttesen mind a magyar iparnak szereznek dicsőséget.

A kiállítás számos látogatója, köztük már az ünnepélyes megnyitáson *Orczy* bárónő, aki Augustza főhercegnő képviselőjében jelent meg, valamint *Kálmán* államtitkár hosszas szemlélés után legmagasabb tetszésüknek adtak kifejezést.

Mungo Textilipar és Vattagyár

Fürst Bertalan cég, Budapest, Szalay-u. 2.

A gyár az 1900-ik évben alapított, amikor is rendkívül nehéz tere volt, úgy a kezdet nehézségei, valamint az addig hazánkban domináló szerepet játszott osztrák és német ipar gyártmányai-val szemben; azonban ezen rendkívül erős versenyrel mindinkább jobban megküzdve, 1910. évben Fürst Bertalan tulajdonába átvénvén, oly arányban bővítették ki, hogy produkció tekintetében jelenleg az egész monarchiában a legnagyobb vattagyár. A gyártelep Budakalászon van és a legmodernebb üzemgépekkel felszerelve, évenként körülbelül 1.000.000 kilogramm vattát, jutacsepűt, géptisztító fonalat stb.-t állít elő. A gyár készíti mindennemű konfekciós szabóváltót, tekeresekben és táblákban, magyar mázsávattát, parianvattát, gyógyvattát, nemkülönbön csomagoló-, fodrász és ékezerészvattát. A gyárüzem ezenkívül kiterjed a laza pamut festésére és fehérítésére, géptisztító-fonalak és jutacsepű, valamint kárpitosoknak való jutacsepű előállítására. A kiállításon a főudvarmesternőt és az államtitkárt *Fürst Bertalan* udvari tanácsos és *Pach Lipót* cégvezető fogadták, akik előtt legelőbb elismerésüknek adtak kifejezést a magyar ipar e diadala fölött.

Sternlicht Ármín

Budapest, V., Nádor-utca 11.

E szücsipar is méltán lehet iparművészek nevezni. Hosszu esztendőket töltött külföldön. Amerikában és a modern szücsipar minden művészetét elsajátítva jött vissza hazájába, hogy szolgálja a magyar ipart. Különféle szücsiparok a legszelbek, a legértékesebbek, kivitelük meglepő. *Orczy* bárónő, a főhercegnő asszony főudvarmesternője és *Kálmán* államtitkár nagy elismeréssel adóztak *Sternlicht* Ármín urnak, aki *Dán Leó* kéresek tanácsos mutatótt be a megjelent előkelőségeknek. *Sternlicht* Ármín ur kiállítását állandóan nagy érdeklődéssel nézi a közönség.

Bodnár Antal

Budapest, V., Nádor-utca 14.

Aki a szücsipar terén a kisipar művészeti képességét akarja látni és megcsodálni, az tekintse meg *Bodnár* Antal érdekes és értékes kiállítását. Ugy a főudvarmesternő, mint a kereskedelmi államtitkár minden egyes tárgyát megdicsérték, de különösen a hermelin garnitúrát, az amerikai czoboly-munkáit és a kék róka tárgyakat. *Bodnár* ur mély hálával fogadta az előkelőségek elismerését és jókívánságait. — E cég egyébiránt a következőket állította ki:

Amerikai czoboly sál és muff, orosz czoboly galér és muff, nemes nyest átvető és muff, könyest-sál és muff, kék róka átvető és muff, kék kid róka, sál és muff pollák róka átvető és muff, kék ohop átvető és muff, hermelin sál és muff, oppossum sál és muff, seal bisam sál és muff, perzsia kabát, hermelin ridikül, seal bisam kalap hermelinnel és kocsagtollal.

Mindeme tárgyakról elmondhatjuk, hogy a szücsipar remekei és így nem csoda, ha *Bodnár* Antal ur kiállítását állandóan látogatják.

Breitfeld M. Marcell

Budapest, IV., Váci-utca 21.

A kiállítás sok szép objektuma mellett is feltűnően szép és kiemelkedő *Breitfeld M. Marcell* szakszerű és meglepően szép kiállítása. Minden árnnyával bebizonyította, hogy kitűnő tagja a testületnek és még sok szépet fog alkotni a szücsipar terén. *Dán Leó* kereskedelmi tanácsos, mint ilyen mutatta be *Breitfeld* M. Marcellt urat a megjelent notabilitásoknak. *Orczy* bárónő palotahölgynek és *Kálmán* államtitkár urnak, akik nagy elismeréssel adóztak a látottak felett és további sikeres munkálkodást kívántak e derék szücsiparosnak.

Schweiger Sándor

Keszthely.

1856-ban alapítottott e cég, mely Keszthelyről jött fel nagy áldozatok árán, hogy remek tárgyait bemutassa a szücsipari kiállításon. *Schweiger* Sándor ur személyesen is feljött, akit a kiállítás védnöke képviselőjében megjelent *Orczy* bárónőnek bemutatott, nemkülönbön a kereskedelmi kormány képviselőjének, *Kálmán* államtitkárnak. Mind a ketten nagy elismeréssel adóztak *Schweiger* Sándor urnak, akinek kiállításában általános tetszést keltett egy igen szép perzsa kabát, egy fehér tibeti belső, egy bíber kalap, több remek muff, stb.

Magyar Ásványvíz Forgalmi és Kiviteli R-T

Budapest, Szabadság-tér 10

Az ásványvízforgalmi r.-t. kiállítása is feltűnést kelt csinos és izléses berendezése révén. A szultán és borszéki vizek művészi csoportosítása jó benyomást tesz a közönségre, amely szívesen szemléli meg a részvénytársaság kiállítását. De nem tudjuk eléggé megdicsérni a társaság áldozatkész-ségét, mely abban nyilvánult, hogy tekintettel a veszedelmes időkre, a közönségnek állandóan díjmentesen nyújtott jégbehűtött ásványvizet, sőt e hőlgylátogatóknak ingyenutalványt 3 t. 5 t. üveg kitűnő ásványvízzel kedveskedett. A kiállítás megtekintése előtt legelőbb is a társaság kiállítását tekintette meg a főhercegnő képviselőjében megjelent *Orczy* Emma bárónő, aki *Krausz* Pál elnöki igazgatónak gratulált ahhoz a rohamos fejlődéshez, amelyet ez a vállalat a legkitértőbb magyar ásványvizek terjesztésében elért és ismételt hangsúlyozta, hogy milyen kár, hogy ez a vállalat a korábbi évtizedeken nem teljesítette ezt a feladatát — igaz világhíre volna ma már a magyar ásványvizeknek és legkivált az oly méltán magas-talt „Borszéki” és „Szultán” ásványvizeknek. — *Kálmán* Gusztáv államtitkár előtt is megemlítette *Orczy* bárónő, hogy *József* főherceg és *Augusta* főhercegnő kizárólag ezeket az ásványvizeket élvezik és a királyi ház többi tagjai, a király és a főhercegek udvartartásában is most már csak az ásványvizek kiszorítják a külföldieket. — *Krausz* Pál elnöki igazgató ezután ismertette a terjesztésnek valósággal amerikaias módjait, amelyekkel igazi hódító körúton vannak immár ezek az ásványvizek az egész világon. De itthon is hódításra van még szükség és éppen ezért egyetlen alkalmat sem mulaszt el ez a vállalat, hogy itthon is nagy propagandát csináljon letekintőbb ásványvizeinknek.

A „Perolin”.

Tudvalevőleg a *Perolin* tisztítja, fertőtleníti a levegőt, megszüntet minden rossz szagot, megöli a bacillusokat. Ezért fontos a *Perolin* és ezért találjuk szerencsés öletnek, hogy az elnökség helyet adott a „The Perolin Fabrikation — P. Brück” gyártmányainak. Igen érdekes volt a *Perolin*-kiállítás, de mindenkit kellemesen lepet meg az, hogy a cég díjtalanul folyton *Perolin*-nal fertőtlenítt és szagosított a kiállítás egész területén, melyért a közönség hálás is volt és folyton vásárolta a *Perolin*. *Rustig* Manó urat, a cég budapesti főnökét bemutatták báró *Orczy* főudvarmesternőnek és *Kálmán* államtitkárnak, akik megjegyezték, hogy ők már rég a *Perolin*-t használják. A cég budapesti telepe IX., Bakács-tér 3 szám alatt van.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

● **Repülés helyett botrányok.** Temesváron vasárnap délután *Csermák* János fiatal cseh pilóta fel akart szállani. Nagy érdeklődéssel várták a repülését, mután azonban a cseh aviatikus a szél ellen nem tudott repülni, a repüléni hang-s botrányval végződött. A publikum elégedetlenkedett, mire az impreszió megígérte, hogy a jövő vasárnap *Csermák* újra megkísérli a fől-szárást.

● **A repülés újabb mártirja.** Az Esslingen mellett levő *Weilzen* Eyring aviatikus tegnap este felszállt, a nagy sötétségben nekiment egy oszlopnak, az aeroplán felborult, Eyring lezuhant és súlyos sérüléseket szenvedett. Beszállították a kórházba, ahol rövidesen meghalt, anélkül, hogy csak egy percre is visszanyerte volna az eszméletét. A levegő meghódításának e a százharadik mártirja. A körrepülés startja ma reggel 5 óra 51 perczkor kezdődött. Felszállottak *Hirth*, *Jean-nin*, *Hoffmann*, *Nölle*, *Volmüller*, *Sall* és *Röwer*. *Buchner* aviatikus készüléke a startnál *Sallenek* egy kényszer-leszállása alkalmával összezuódott, *Jeannin* és *Volmüller* kevéssel 8 óra előtt *Ulmba* érkezték.

● **A „Schwaben” utja.** A *Zepelin*-féle *Schwaben* léghajó tegnap *Gottelből* visszaindult *Berlinbe*. A német trónörökös is fel akart szállani a léghajóval, de katonai parancsnokságtól nem kapott szabadságot.

● **Postajáratok a levegőben.** *Hendonban*, a midon az első két postaszállító léghajós ma *Windsorba* elrepült, *Hubert* francia aviatikus reggel 7 órakor 200 font súlyú levegőpostával szintén felszállt, de készüléke hirtelen felborult és lezuhant. *Hubert* felső czombcsontját törte és a kórházba szállították.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Opera.** Fényes előadás volt tegnap este a m. kir. Operában. Az idényt mindjárt úgy kezdik, hogy a nagy dalművek sorozatának kellő közepébe érünk. Nagy luxus, már szeptember első felében *Burrián* hallani, aki tegnap este *Tannhauser* című szerepében kezdte meg több estére tervezett vendégszereplésének sorozatát. **Mesteri éneke** és aczélos, hatalmas tenorja rendkívül fényben csillogott. Igazi nagystilű *Tannhauser*, amilyenhez fogható kevés létezik az operai színpadokon. Az előadás egyébként is a legjobbak közé tartozott. *Krammer* Teréz nagy művészi Vénusz és gróf *Vasquez* előkelő Erzsébet volt. Utolsó perczben vette át a szerepet a lemondott *Flattné* helyett. A többiek közül *Takáts* mesteri *Wolframia* állott előtérben. A nézőtér szépen megtelt.

(*) **„Ludas Matyi.”** A Nemzeti Színház-igazgatója elfogadta s még ebben az évben színe hozza *Vajda* Ernőnek „Ludas Matyi” című népies vígjátékát.

(*) **Darabváltozás az Operában.** A mai estére ifjúsági előadásul hirdetett „A bolond” című opera előadása *Mihályi* Ferencz betegsége miatt elmaradt és helyette a *Hunyadi* László kortűt színe.

(*) **Opera.** Az Operaházban holnap, kedden *Sámson* és *Delila* kerül színe. A női című szerepet *Szamosi* Elza, *Sámsont* *Anthes* énekli. A főpap *Várady* Sándor, az öreg zsidó *Budai* Izó, a *filiszteus* *Ney* B., az I. hirnök *Kárpát*, a II. hirnök *Juhász* Lesz. A III. felvonásban előforduló tánc magánrészét *Sebesi* Teréz lelti. Vezényel *Szikla* Adolf karmester, rendező *Alszevly* *Kálmán*. *Szerdán* *Burrián* *Károly* száz és *württembergi* kir. kamaratzenésze a *Bajazzók* *Canio* szerepében lép fel. Kivüle *Ambrus* dr. *Dálnoki*, *Szemere*, *Kortész* *Ödön*, *Kárpát* és *Juhász* játsszanak a darabban, melyvel egy estén a *Havasi* gyopár című látványos ballet is színekerül, a főszerepben *Nirschy* *Emília*val.

(*) **Nemzeti Színház.** A Nemzeti Színházban holnap, kedden, ötvenhatodik előadását éri meg Izrael Zangwill kitűnő angol vigjátéka, a Mary Anne, amelynek czimszerepét ezuttal is D. Ligeti Juliska fogja játszani, aki ezt a szerepet nálunk kreálta s minden eddigi előadásban játszotta. Különös érdekessége lesz az előadásnak, hogy Lady Chelmer szerepét ezen az estén játszassa először Csillag Teréz. A Nemzeti Színház legközelebbi ujdonsága szintén Zangwill darab lesz. A világ hírvilágáról legújabb vigjátékát, a *Nurse Marjorie*-t, a jövő hét keddjén mutatja be a színház *Marjorie néni*ke czímmel. Az ujdonság hősnője egy ápolónő s ezt D. Ligeti Juliska fogja nálunk játszani. Az igazgatóság mindent megtesz, hogy Zangwill új darabja nálunk is oly szenzációs sikert arasson, mint Angliában s Amerika nagy színpadjain s ezért gondos rendezésben és elsőrendű szereposztásban viszi a bemutatás előadás közönsége elé. Kitűnő szerephez jutottak az ujdonságban Rákóczy Sándor, K. Hegyesy Mari, S. Fáy Szeréna, Odry, Pethes, Gál, Kovács, Hajdu és Mészáros Alajos.

(*) **Gárdonyi Géza a tüzoltókért.** Gárdonyi Géza új egyfelvonásos darabot írt, amelynek címe: „Az új lámpás.” A tüzoltó intézmény iránt érzett nagybecsülése jeléül emez új darabjának előadási jogát az országos tüzoltónapokra, szeptember 24-26-ra átengedte. Az eddig még sehol nem mutatott darab tantemjei ezeken a napokon a Tüzoltók Otthánait illetik s az érdeklődők a darabot is innét kaphatják meg (VII., Rákóczi-ut 38).

(*) **A temesvári színház évadmegnyitó előadása.** Krecsányi Ignác színházigazgató a temesvári évadot október hó 5-én a Változó szerelem című színdarabval fogja megnyitni.

(*) **A Nemzeti Szalon kiállításának megnyitása.** A Nemzeti Szalon őszi tárlatát vasárnap délelőtt nyitotta meg gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter képviseletében Molnár Viktor államtitkár, akit a Nemzeti Szalon vezetésére részéről Déry Béla igazgató és az igazgatósági tagok fogadtak. Az államtitkár bemutatatta magának a tárlaton résztvevő művészeket, amely után a kiállítás megtekintésére indult. — *Bárczy István* polgármester Berlinből sürgősen üdvözölte a Nemzeti Szalont az őszi kiállítás alkalmából. A kiállítás 9-5-ig van nyitva és a belépődíj 1 korona.

TUDOMÁNY ES IRODALOM

* **A Múzeumok és Könyvtárak Országos Szövetségének közgyűlése.** A Múzeumok és Könyvtárak Országos Szövetsége folyó évi rendes közgyűlést Nagyváradon október 7-én és 8-án tartja meg. A közgyűlés tárgysorozatából kiemeljük a következőket: *Wlassics Gyula* elnöki megnyitó beszédet mond. A Múzeumok és Könyvtárak Országos Főfelügyelőségének és Tanácsának múlt évi működéséről szóló jelentés betérjesztése. *Dr. Karácsonyi János* tudományos előadást tart. A közgyűlés keretében fogják megvitatni a nagyváradi közkönyvtárat, majd a résztvevők megtekintik a nagyváradi múzeumot. A Múzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa a közgyűlésre szóló meghívókat most küldi széjjel.

FŐVÁROS.

(*) **Az automobilok megrendszabályozása.** A közigazgatási bizottság mai ülésén Pekáry Ferenc főkapitány-helyettes beszámolt a főváros múlt havi közbiztonsági állapotáról. A jelentéshez dr. Feleki Béla bizottsági tag szót hozta, aki kifogásolta, hogy a fővárosban most előforduló számtalan automobilbalesetknél a sofföröket 100 koronától 200 koronáig pénzbüntetésre ítélik, holott a legtöbb esetben nem a sofför, hanem az automobiltulajdonos mulasztása okozza a szerencsétlenséget, a túrt gyorsjárással. A főkapitány figyelmét felhívja erre a visszás állapotra és kéri, hogy a rendes havi jelentésben számoljon be ezen a szerencsétlenségekről is. Pekáry Ferenc főkapitány-helyettes elismeri, hogy az automobilbalesetek terén sok a kívánnivaló. A rendőrség a törvény alapján jár el, a törvény azonban igen enyhé büntetést ír elő, és más tekintetben is hiányos.

(*) **Felelősség a hitközségi adó ellen.** Györgyei Kálmán főlabirókora 1200 korona adójárulékot vetett ki a pesti írt. hitközség. Györgyei az adó-kivetés ellen felelősséget a főváros közigazgatási bizottságára és a felelősségében előadta, hogy ő Tiszasszöllősen fizet hitközségi adót, tehát a budapesti adójárulék alól felmentendő. A közigazgatási bizottság a felelősséget egyhangulag elutasította.

(*) **Szabadságról.** Dr. Bódy Tivadar tanácsos, a főváros pénzügyi osztályának vezetője, szabadságról visszatért és átvette hivatala vezetését.

(*) **A főváros egészsége augusztus havában.** A főváros közigazgatási bizottsága ma tartotta rendszeres havi ülést Rózsavölgyi Gyula alpolgármester elnöklété alatt. Ezen az ülésen tett jelentést dr. Magyarevits Mladen tisztviselő főorvos a főváros egészségi állapotáról. A jelentés szerint a hevenyfertőző kórok száma, viszonyítva a múlt havihoz, 32-vel kisebbedett. Tekintettel azonban arra, hogy a hasi hagymáz és a skarlátesetek száporodtak, s főleg egészségügyi állapot kevésbé kedvező volt. Az összes hevenyfertőző kórok közül nagyobb emelkedést mutat a hasi hagymáz (+70) és a skarlát (+42), míg csökkent a kanyaró (-205). — A köz- és magánkórházakban 12.718 fekvő és 11.504 járó, összesen 24.222 beteget kezelték.

(*) **Árványok a szövőiskolában.** A főváros a Pappnévelde-utca 6. számú házában háziipari szövőtanfolyamot tart fenn, amely a múlt év folyamán igen szép eredménnyel működött. Almadány Géza tanácsos, a főváros közjótékonyági osztályának vezetője, mint alinek hatáskörébe a fővárosi árvaházak is tartoznak, belátván a szövőipari tanfolyamok hasznos, gyakorlati értékét, intézkedett, hogy a nagyobb árvaleányok ezt a tanfolyamot látogassák. A leányok így megtanulják a szövést és a munkájuk után járó díjat részükre összegyűjtik. Amikor pedig az intézetet elhagyják, egy szövőszéket kapnak, amelylyel igen szépen és könnyen fenttarthatják magukat.

(*) **A házinyomdára felügyelő bizottság** ma délelőtt dr. Márkus Jenő tanácsjegyző elnöklété alatt ülést tartott. Előadó dr. Kemény Géza tanácsjegyző volt. Az ülés megnyitása után az elnök meleg szavakkal üdvözölte Jauernik Géza nyomdai igazgatót abból az alkalomból, hogy őt a királyi Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. Az igazgató meghatva mondott köszönetet a nem várt megemlékezésért. A bizottság ezután tárgyalta a házinyomda 1912. évi költségvetését és azt némi módosítással elfogadta. Több kisebb jelentőségű ügy elintézése után az ülés véget ért.

KÖZIGAZGATÁS.

Polgármesterek értekezlete.

— A városok küldöttei Sopronban. —

Budapest, szeptember 11.

A törvényhatósági városok küldöttei ma népes értekezletet tartottak Sopronban, amelyen a városokat s a városi tisztviselőket érdeklő fontos kérdéseket tárgyaltak. *Bárczy István* polgármester indítványára elhatározták, hogy a törvényhatósági városok ezentúl a rendezett tanácsú városok polgármestereivel együtt fogják tartani kongresszusukat.

Tudósításunk a következő:

Vasárnap este érkeztek Sopronba a törvényhatósági városok polgármesterei, akiket a rendezőbizottság ünnepiesen fogadott a vasúti állomáson és *Schindler* András városi tanácsos, valamint dr. *Navratil* Nándor városi főjegyző meleg szavakkal üdvözölték.

Ma a soproni városháza virágdíszet öltött a vendégek tiszteletére és az egybegyűlt polgármesterek lelkesen ünnepelték *Brollly* Tivadar pozsonyi polgármestert, amidőn ma reggel az értekezletet megnyitotta. Az elnök köszönetet mondott Sopron városának a meleg, vendégszerető fogadtatásért és üdvözölte a város polgárságát, valamint a megjelent vendégeket.

Ezután az elnök előterjeszté, hogy Zombor város a múlt évi értekezlet alkalmával azt az indítványt tette, hogy az elnökség tegyen lépéseket az iránt, hogy a városok segélyezésére megállapított 3 millió korona egy összegben utalványoztassék a városoknak. A kormány mindezeideig elzárkózott ennek a kérdésnek a teljesítése elől és csak két millió koronát bocsátott a városok rendelkezésére, azt ajánlja, hogy a mai értekezlet bízza meg az elnökséget a személyes közbenjárásra.

Bodry Mihály verseczi adóügyi tanácsos szükségesnek tartaná, hogy az értekezlet oly irányban hozzon határozatot, hogy Magyarország összes városai végre rendezzék tisztviselőiknek a fizetési ügyét.

Rimler Károly, Nagyvárad polgármestere szót mondott meg kell óvni az értekezletet attól a szemrehányástól, mintha az ott megjelentek a saját érdekeiket képviselnék, ezért ő maga részéről azt indítványozza, hogy ebben az ügyben ne hozzanak határozatot.

Fekete Nagy Béla Kolozsvár város helyettes polgármestere nem osztja *Rimler* felfogását. Nem tartja az értekezletre nézve megelégedőnek azt, ha

ezzel a kérdéssel foglalkozik, mert a városok érdeke az, hogy tisztviselőik megfelelő anyagi viszonyok között élhessenek.

Dr. Szentpáli István Miskolc polgármestere szintén azon az állásponton van, hogy ebben a kérdésben határozatot ne hozzanak.

Bodry Mihály az elhangzott felszólalások után indítványát visszavonja és az értekezlet az elnök javaslatára egyhangulag elfogadja és megbizta az elnökséget, hogy a kérdésnek mielőbbi megoldása érdekében illetékes helyen a szükséges lépéseket tegye.

Dr. Szentpáli István, Miskolc város polgármestere, akit a múlt évi értekezlet megbizott azzal, hogy egy nagy tőkével alakítandó központi városi bank megvalósítása érdekében eljárjon, beszámolt munkásságának eredményéről. Angol és francia pénzügyben járt el ebben az ügyben és a legnagyobb udvariassággal találkozott. A városok bankjainak kérdése ma tisztán a pénzügyminiszter kezében van letéve. Ajánlja, hogy az elnökség járjon el ebben az ügyben a pénzügyminiszteriummal és informálja az illetékes köröket, hogy a városok bankja nemcsak mint közhasznú intézmény, hanem mint pénzügyi vállalkozás is olyannyira értékes, hogy annak az életrevalóságát a legtekintélyesebb külföldi finanszírozások is elismerik.

Dr. Szentpáli István javaslatát az értekezlet egyhangulag magáévá tette.

Lukács Ödön Nagyvárad város tanácsosa a városi üzemek adójáról szól s kimutatja, hogy azok korántsem részesülnek olyan elbánásban, mint amilyenre méltán jogot formálhatnának.

Hegedűs Aladár bajai polgármester csatlakozik *Lukács* Ödön felszólalásának tárgyához és elfogadja azt az indítványt, hogy ebben az ügyben egy kellőképpen kidolgozott programmal járuljanak a kormány elé.

Domány János, Komárom város polgármestere reméli, hogy kellő utánjárással ebben a kérdésben is sikerrel lehetne eljárni, azért hozzájárul *Lukács* indítványához.

Elnök összegezve a felszólalásokat, azt látja, hogy az értekezlet teljesen egy véleményen van és azt kívánja, hogy a városok üzemének adóügye érdekében egy kellőképpen kidolgozott memorandummal járuljanak egy a kormányhoz, mint a törvényhozáshoz. *Lukács* Ödönt az értekezlet nevében felkéri a memorandum elkészítésére. Elnök napirenden kívül bejelenti, hogy dr. *Bárczy István*, Budapest város polgármestere azt az indítványt tette, hogy a rendezett tanácsú városok polgármestereinek egyesületével a törvényhatósági városok polgármestereinek értekezlete együttesen járjon el és egyetemesen vele olyan formában, hogy kongresszusukat ezentúl együtt tartásuk, mert ezáltal annak a határozatai minden tekintetben nagyobb súlyjal bírnak.

Az értekezlet egyhangulag elfogadta ezt az indítványt. Ezután elhatározták még, hogy abban az esetben, ha valamelyik vidéki városból a jövő értekezletre meghívót nem kapnak, úgy azt Budapesten tartják és annak elnökéül lelkes és egyhangú felkiáltással *Brollly* Tivadart, alelnökéül pedig dr. *Töpler* Kálmánt választották meg. *Brollly* Tivadar ismételt megköszönte ezután Sopron város vendégszeretetét és ezzel az értekezlet véget ért.

Felfüggesztett szolgabíró. Temesvári jelentés szerint Temes vármegye alispánja hivatali mulasztás és méltatlan magaviselet miatt felfüggesztette állásától *Nikolajevich Gyula* buziási szolgabírót. Az alispán intézkedése ellen *Nikolajevich* a közigazgatási bizottsághoz felebbezett. A közigazgatási bizottság ma tárgyalta ezt a felebbezést és az alispán határozatát egyhangulag jóváhagyta.

TANÜGY.

— **A szegedi egyetemi küldöttség Budapesten.** Szegedi jelentés szerint gróf *Zichy* János vallás- és közoktatásügyi miniszter ma értesítette dr. *Lázár* György szegedi polgármestert, hogy a szegedi egyetemet kérő küldöttséget e hó 20-án délelőtt fogadja a képviselőház kupolatermében. A küldöttségben részt vesz dr. *Glattfelder* Gyula eszani megyéspüspök, ugyszintén a Délvidék összes vezetőférfiai. A moustre-küldöttséget dr. *Lázár* György polgármester vezeti.

EGYESÜLETEK.

(—) **A Vöröskereszt Egylet új miniszteri képviselője.** Hazai Samu honvédelmi miniszter rendelete szerint a magyar szent korona országai vöröskereszt egyleténél leendő képviselőtétel *Festl* Lehel főbíró helyett *Balta* József ezredes, a honvédelmi minisztérium II. csoportjának főnökét bizta

meg és egyidejűleg utasította, hogy a veendő meghívásokhoz képest az egyesület ülésén részt vegyen. Gróf Csekonics Endre elnök ebből az alkalomból Feszt Lehel táborknak eddigi fűradozásáért köszöntés fejzte ki és Baitz József ezredest, az új kiküldöttet üdvözölte.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A pécsi ügyvédi kamarai elnöke. A pécsi ügyvédi kamarai dr. Víz László volt elnöknek Pécs városa főispánjává történt kinevezése folytán megüresedett elnöki állásába egyhangúlag Csizó János volt alelnököt választotta meg. — Az országos nyugdíjintézet közgyűlési tagokká: Pleininger Ferenczet, a kamarai titkárat, volt országgyűlési képviselőt, dr. Raiky Bélát, a kamarai ügyészt és dr. Schwetz Antal bonyhádi ügyvédet egyhangúan választotta meg.

§ Tengerjogi kongresszus. A fiumei tengerjogi egyesület igazgatósági ülésén a párisi nemzetközi tengerjogi gyűlés napirendjére tűzött kérdések tárgyalásával foglalkozott és megállapította az egyesületnek elfoglalt álláspontját. Az igazgatósági ülés a függőben maradt kérdéseket a legközelebbi ülésen fogja tárgyalni. Ezuttal kijelölték azokat a tagokat, kik az október 9—13-ig tartandó internacionális gyűlésen az egyesületet képviselni fogják és pedig Feszt Kálmán ügyvezető igazgató, miniszteri tanácsos, Dárday Dezső titkár, miniszteri osztálytanácsos, id. dr. Vio Antal ügyvéd, Eidlitz Hugó és dr. Kovács József, az Adria igazgatói, végül dr. Botzenhardt György miniszteri segédtitkár és még néhány más tag.

§ Egy érdekes perújítás. Nyittráról egy régi gyilkosság ügyében nagyon érdekes jelentés érkezik. Kocsis István vádkirályfalvai vagyonos gazdát 22 évvel ezelőtt agyonverték. A gyilkossággal Kocsis fogadott fiát, Benes Ráfáel és Bárczy Gáspár odavaló gazdát gyanúsították, akiket a törvényszék életfogytiglani fegyházra ítelt. Bárczy meghalt a fegyházban, míg Benes a napokban feltételes szabadságra engedték. A fegyházból kikerült ember még most is ártatlanságát hangoztatta és Fuchs Ignác galántai ügyvéd útján újrafelvételi kérvényt nyújtott be a nyittrai törvényszékhez.

§ Egy váltóaláírás bonyodalmai. A budapesti büntető törvényszék előtt ma ismét Boleman Aladár Zoltán, az ismert nevű szélhámos szerepelt vádlóként egy sikkasztási bűnyűben. Az elzárólt mérnök ellen a mai ügyben a főjelentést Bugarszky Milán miniszteri fordító tette. Boleman ugyanis 1909. év november havában nagyon szorult helyzetben volt, mert Némethi János nevű irodaszolga, akitől 400 korona övadékot csalt ki, főjelentéssel fenyegette. Boleman szorultságában Bugarszky Milán belügyminiszteri fordítóhoz fordult s megkérte, hogy segítsen rajta. Mivel Bugarszky-nak pénze nem volt, átadott Boleman-nak egy 1500 koronás váltót azzal a kijelentéssel, hogy ezt értékesítheti s a leszámítás után a váltó összegéből megtarthat magának 400 koronát, a fennmaradó összeget pedig köteles lesz neki átadni. Az 1500 koronás váltót azonban a székesfővárosnak egyetlen pénzintézete, sem pedig uzsorakamatra dolgozó pénzintézete nem számította le. Boleman ekkor végső kétségbeesésében az 1500 koronás váltót átruházta Némethi János irodaszolgára, akit felbízott, hogy a Márkusbank útján peresítse a váltót Bugarszky Milán ellen. Bugarszky erre megtette sikkasztás büntetése miatt a főjelentést Boleman Aladár ellen. A kir. ügyészség vállalta Bolemannal szemben a sikkasztás büntetlenség vádját. Ebben a bűnyűben már többször ki volt tűzve a főtárgyalás, de ezeket nem lehetett megtartani, mert a panaszosként szereplő Bugarszky Milán nem jelent meg a tárgyalásokon. A mai főtárgyaláson Bugarszky megint nem volt látható. A bíróság kénytelen volt végre is nála nélkül letárgyalni ezt az ügyet. A tárgyaláson a vádlott tagadta bűnösségét s azzal védekezett, hogy a váltót Bugarszky minden kikötés nélkül adta át neki tetszés szerinti rendelkezéssel. Miután a vádlott védekezését a panaszos meg nem jelenése miatt a vádhatóság megczáfolni nem tudta, dr. Hérisz kir. ügyész kénytelen volt Bolemannal szemben a vádat eliejteni, mire a bíróság dr. Dushegyi Gyula védő felszólalása után a további eljárást ebből az ügyből kifolyólag Boleman Aladár Zoltán ellen megszüntette. A tárgyalás után a vádlottat visszakísérték a fegyházba, ahol most egy másik kauzios sikkasztási ügyből kifolyólag vizsgálati fogságban van.

§ Ügyvédi kamarák köréből. Az aradi ügyvédi kamarai dr. Barbara Szavér borosjenői ügyvédet az ügyvédi gyakorlatról való önkéntes lemondás folytán az ügyvédek lajstromából törölte és irodája részére dr. Hauschka Róbert borosjenői ügyvédet rendelte ki gondnokká.

§ Elitelt képviselő. A nyittrai törvényszék tizennégy napi fegyházra és négyszáz korona pénzbüntetésre ítélte Szikcsák Ferenc országgyűlési képviselőt, aki övadék nélkül politizált lapjában, az azóta már megszünt Ludove Novibiban. Szikcsák hasonló vétségért már büntetve volt.

§ Egy karrier vége. Dr. Tabak István gyomai ügyvéd, a gyomai takarékpénztár ügyésze öt évvel ezelőtt nyitott ügyvédi irodát Gyomán, s hamarosan jó partit csinált, elvette egy gyomai földbirtokosnak a lányát. Ezzel a házasságával protekcióhoz is jutott, Apósa, a takarékpénztár vezérigazgatója, besegítette Tabakot az intézet ügyészi irodájába. Tabak István könnyelműen, két kézzel szúrta a pénzt, a maga pénze fogyatásával hozzányúlt a takarékehoz. Huszonhatezer koronát úgy hajtott be az intézetnek, hogy ő vágta zsebre s az elszámolást egyre halogatta. Mikor már nagyon szorongatták, mindent ígért s azt hitte, rendezheti is az ügyet. De hasztalan kapott haladékokat, nem bírt elszámolni. Tegnap aztán megunt a takarékpénztár a halogatást és följelentette ügyészét a gyulai ügyészségnél. Mikor Tabak ezt megtudta, revolverrel akarta megváltani magát szegényétől. Felesége azonban kiesavarta kezéből a revolvért s megígértette vele, hogy nem fog kárt tenni magában. Hosszu vívódás után arra szánta magát Tabak, hogy inkább önként jelentkezik. Éppen akkor meut be a gyulai ügyészségre, mikor a vizsgálóbíró intézkedni akart az elfogatásáról. Bűnvallomását meghallgatták, aztán letartóztatták. A vádtaetés ma ebben az ügyben ülést tartott, amelyen Tabak vizsgálati fogságának fenntartása mellett döntött azon indokolással, hogy szökésétől tartani lehet.

§ Egy elemi iskolai igazgató bűnyűje. A pestvidéki törvényszék Sz. Kiss Gyula táblalábíró elnöke alatti ma vonta felelősségre folytatásosan elkövetett hivatali sikkasztás büntetése miatt Benedek Sámuel erzsébetfalvai állami elemi iskolai igazgatót. Pest vármegyében a tantestület 1904. november 12-én a tanítói testület Félégházán tartott ülésén elnökké választotta meg. Benedek Sámuel ebben a minőségében a tanítói testület pénztárát is kezelte, ő vette át a vallás- és közoktatásügyi minisztérium által a tantestületi értekezleteken megjelent tagok napidíj és fuvarköltségeit kifizetés végett. Benedek azonban ezeknek az átvett segélyeknek kifizetése körül szabálytalanságokat követett el. A kir. ügyészség vádjára hivatali sikkasztás büntetése miatt került Benedek Sámuel vád alá. A mai főtárgyaláson a vádlott tagadta bűnösségét és azzal védekezett, hogy ezeket a pénzeket, napidíjakat, fuvardíjakat borközi állapotban a tanítói értekezletek befejezte után kifizette a megjelenteknek, nyugtát azonban nem vett tőlük. A tárgyaláson több ilyen nyugtát produkált, amelyekkel azt akarta igazolni, hogy minden egyes tantestületi tagnak az utolsó fillérig kifizette a járandóságát. Ittletre ma még nem került a sor, mert a védelem kérésére a bíróság dr. Takács kir. ügyész ellenzése dacára pótvizsgálatot rendelt el a vádlottnak ama védekezése tekintetében, hogy csakugyan kifizette-e a kezeihez folyt államsegély pénzeket?

Nyittrér.

Érdekben közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Az automobil-sport legnagyobb veszedelme

nem a baleset lehetősége, hanem a komoly meghülés valószínűsége. Különösen hőlygek vannak ennek a veszedelemnek kitéve, ezért kellene, hogy minden automobil utazásra vigyenek magukkal egy doboz valódi Páry-féle ásvány-pasztyillát. A pasztyillák megvédik a száj és a nyak nyálkahártyát az éles levegő és a por hatásától és gyorsan megszüntetik a már meglévő ingert. Egy doboz ára 1 kor 25 fillér, de jól vigyázzon, nehogy hamisítványt adjanak.

Főképviselet Magyarországra és Ausztriára: W. Th. Guntzert, es. és kir. udv. szállító. Wien (VII.). Grosse Neutasse 17.

„SPLENDID“ PENSIO

BUDAPEST, IV., Váci-utca 12, megnyit.

Teljesen új modern és előkelő otthon. Minden komforttal, gyönyörű berendezés és elsőrendű ellátás. — Telefon 26—29. Lift. — 10235

SPORT.

( ) Bécsi versenyek. Starttól a czélig élen hadva nyerte Landluft az Esterházy emlékversenyt, bizonságot téve arról, hogy jobb évjárata minden lovánál. A német Abwechslung utolsóelőtti lett, látván lovasa, hogy nem nyerheti a versenyt, hát ki sem lovagolta. Részletes eredmény a következő:

I. Háromévesek eladversenye. Díj 3000 korona. Táv 1600 méter. 1. Jarosch S. sk Fantásie 48 és fél kg (Guttman), 2. Casserole 53 és fél kg (Miles), 3. Racmonde 46 kg (Fetting). Futottak még: Stith in time, Tüzes Szent. Könnyen öt hosszsal nyerve, rövid fejhosszal harmadik. Tot.: 10:18, 20:22, 27.

II. Benazur-handicap. Díj 5000 korona. Táv 1200 méter. 1. Br. Uchritz Zs. 36 sk Pussy (Guttman), 2. Romulus 49 és fél kg (Korb), 3. Dovecot 50 kg (Ferguson). Futottak még: Winnetou, Gourmande, Doper, Tarnato, Ánok, Zenevuna, Knallgass, Lektár, Piroška, Bézigue. Küzdelem után nyakhosszal nyerve, nyakhosszal harmadik. Tot.: 10:14, 20:75, 46, 36.

III. Gr. Esterházy emlékverseny. (Kétévesek.) Díj 5000 korona. Táv 1200 méter. 1. Hg. Hohenlohe stpk Landluft 54 és fél kg (Shaw), 2. Lord Firebrand 56 kg (Varga), 3. Satrap 56 kg (Janek). Futottak még: Duc, Menda, Abwechslung, Matelless, Lan, Au, Acté, Azután. Igen könnyen másfél hosszsal nyerve, másfél hosszsal harmadik. Tot.: 10:17, 20:25, 173, 35.

IV. Amaranthus verseny. Díj 6000 korona. Táv 2800 méter. 1. Szemere M. 46 pm Ibykus 53 és fél kg (Varga), 2. Dorigny 53 és fél kg (Carslake), 3. Ksiaz Pan 53 és fél kg (Winkfield). Futottak még: Topper, Dummer Kerl. Könnyen egy hosszsal nyerve, ötnegyed hosszsal harmadik. Tot.: 10:19, 20:28, 52.

V. Falb-handicap. (Kétévesek.) Díj 5000 korona. Táv 900 méter. 1. Mautner V. sk Finom Rózi 62 kg (Korb), 2. Moka 59 és fél kg (Winkfield), 3. Slieve Bawn 51 kg (BuLock). Futottak még: Oh dear, Coax me, Romola, Barna legény, Prtagé, Lomnieza, Vilám, Szem, Hont. Igen könnyen egy hosszsal nyerve, fejhosszal harmadik. Tot.: 10:56, 20:45, 50, 50.

VI. Nagy gátverseny-handicap. (Háromévesek.) Díj 6000 korona. Táv 2800 méter. 1. Hg. Lubomirski Gy. sk Rosalie 63 kg (Slinn), 2. Fast 57 és fél kg (Cormick), 3. Mahmud Chekfat 59 és fél kg (Szenté). Futottak még: Hermitage, Fantast, Hubertus II., Boros, Javasasszony, Bere, Livia II. Küzdelem után nyakhosszal nyerve, fél hosszsal harmadik. Tot.: 10:10, 20:54, 69, 69.

VII. Kétévesek handicapja. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Geist G. pm Munkás 54 és fél kg (Pretzner), 2. Love me 53 és fél kg (Varga), 3. Macaulay 55 kg (Carslake). Futottak még: Normanne, Füttös, Bezzentó, Abbé, Lamoral. Biztosan háromnegyed hosszsal nyerve, négy hosszsal harmadik. Tot.: 10:28, 20:26, 30, 39.

A negyedik nap győnge programot hoz s főszáma 6000 koronával dotált Cadet-verseny lesz. A súlyviszonyokat tekintetbe véve, Roda-Roda pártjára állunk Lumpert előtt. Jelöltjeink:

- I. Ládika—Radium.
- II. Egeria—Trafalgar—Winnetou.
- III. Roda-Roda—Lumpert—Tiber.
- IV. Querulant—Pannonia—Nobody.
- V. Akbar—Parász.
- VI. Elgin—Villám Bandi.
- VII. Zoltán—Lima—Inci.

( ) Alagi versenyek. Csak nem megeddik fel a publikum Alag iránt, mert dacára, hogy vasárnap volt, a tribünök sivar képet mutattak. Elég súlyosnak mondható bukás volt a harmadik futamban, ahol Molnár lovászfú mindjárt az első gátnál felbukott Gertrud-dal és agyarázkodást szenvedett. Részletes eredmény a következő:

I. Eladók handicapja. Díj 1500 korona. Táv 1200 méter. 1. Mr. C. Wood Samuela (Folis), 2. Dóri (Gency), 3. Borona (Harrison). Futottak még: Mindig gyöngy, Pirók, Coros, Palikám, Bor, Suhogó, Prater-spatz, Bac, Rosanne. Nyakhosszal nyerve, két és fél hosszsal harmadik. Tot.: 10:30, 20:33, 59, 61.

II. Conjuror akadályverseny. Díj 1800 korona. Táv 4000 méter. 1. Egyedi A. Dumb Bell (Fries), 2. Alkony (Kádár), 3. Mortola (Juhász). Futottak még: Tabula. Könnyen hat hosszsal nyerve, rossz harmadik. Tot.: 20:23, 27.

III. Moloch-gátverseny. Díj 1600 korona. Táv 2166 méter. 1. Bartos E. Teosonyi Móni (Kollár), 2. Mausvogel (Klinscha), 3. Sylva (Kádár). Futottak még: Tiny Tina, Integrity, Mitraile, Gertrud, Ariadne. Biztosan egy hosszsal nyerve, négy hosszsal harmadik. Tot.: 10:19, 20:33, 34, 39.

IV. Hároméves nyeretlenek gátversenye. Díj 1600 kor. Táv 2400 méter. 1. Badeseon Gy. Afrika (Kollár), 2. Girouette (Kiszivath), 3. Orissa (Klinscha). Futottak még: Absurdum, Aventin, Actrees, Dollár. Küzdelem után háromnegyed hosszsal nyerve, egy és fél hosszsal harmadik. Tot.: 10:21, 20:23, 26, 23.

V. Sashegyi díj. Díj 1500 korona. Táv 2800 méter. 1. Br. Neimans R. Polydora (tul.), 2. Akbar (aHarri-

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorhajosoknak és székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomrot 2—3 óra alatt teljesen rendbe hozza
Kis üveg 40 fillér
Nagy üveg 60 fillér

son). 3. Rákóczi (Krause). Futottak a... Jap-Hep, Chierree, Spotless. Tot.: 10:56, 20:39, 32.
VI. Kétféleképpen eladósorolás. Díj 1500 korona. Tav 1600 méter. 1. Egyedi L. Galgóc (Lipták). 2. Nefelajtás (Játékos). 3. Musetta (Baluska). Futottak még: Spi-ozza, Addend. Biztosan fél hosszal nyerve, fél hosszal harmadik. Tot.: 10:41, 20:17, 66.

Kedden véget ér a meeting s azt hisszük, ezen senki sem fog bánkódni. Az utolsó napra föltjeink ezek:

- I. *Veleszta*—Ayr.
- II. *Gyönyörű gyöngy*—Goulie.
- III. *Nagy ur*—Tocsonyi Móni.
- IV. *Nevesincs*—Ariadne.
- V. *Gavache*—Forest King.
- VI. *Tuba Rózsa*—Cseese.

(1) *Kassandra* ma délután résztvevett a Koppertani *Hertefeld versenyben*, de az ötös mezőnyben utolsónak ért célhoz.

(2) *A vasárnapi labdarúgó mérkőzések.* FTC—III. k. TVE. 5:1 (1:0). Üllői-úti pálya. Közel ötezer ember jelenlétében folyt le a vasárnap egyetlen I. osztályú bajnoki mérkőzése, amely bajnoksáptunk nagy goalarányú győzelmével végződött. A legújabb első osztályú csapat csatársora még nem szokta meg az összjátékot, védelme pedig bizonytalan. A mérkőzés első félidőjében azonban szivósan védekezett, úgy, hogy az FTC. csak a 25-ik perczen jutott a vezetőséghez Korödi révén. Half-time után az öbndaiak kezdenek támadni, de eredménytelenül hagynak egyenlány kedvező alkalmat. Majd FTC. jön frontba és Schlosser egymás után két goaljával a III. kerületiek egy goalja ellen, amit tizenegyesből kapott az FTC. Ezután valóságos bombázás alá veszik a zöld-fehérek az öbndaiak kapuját és a mérkőzés végéig még két goalt érnek el. Biró: Herzog Ede.

Magyar kupa-mérkőzések. A Magyar Atlétikai Club játszott az FTC.—III. k. TVE. előtt a Magyar kupaért az Ujpesti Torna Egylettel. A matchet 1:0 arányban nyerte a MAC. Az első félidőben egyenrangunk, sőt néha veszélyesnek mutatkozott a másodosztályú UTE. a MAC. ellen, míg half-time után teljesen visszaesett és a sárga-kékek Bodnár révén szerzik meg a győzelmet. Biró: Hajós József. Pécsert a Nemzeti Sport Club 3:1 arányban győzött a Törökvis Sport Egylet ellen. Biró: Izsó László volt.

33 FC. —Obudai FC. 6:0 (1:0). Vörösvári-úti pálya. Biró: Balassa Jenő.

Vivó és AC.—MÁV. GSK. 1:1. Vörösvári-úti pálya. Biró: Steiner.

BEAC—Kéve SE. 3:1. Lágymányos. Biró: Biró Sándor.

(3) *A WAC nemzetközi atlétikai versenye.* A Wiener Athletiker Club tegnap tartotta nemzetközi atlétikai versenyét, amelyen a MAC, a MTK és a pénteken nálunk járt angol atléták teljes számban vettek részt. A verseny szenzációja reánk nézve, hogy D'Arcy a 100 yardon és a 100 méteren revánsot vett magának Jankovichon. A vereség enyhítő körülménye a botrányosan rossz start volt úgy a 100 yardon, mint a 100 méteren. D'Arcy ideje kitünő volt, a magyar rekordon belül futott és Jankovich csak testisélességgel vesztette el mindkét számot. A Mühlhausen-díjat a MAC nyerte meg 22½ ponttal a WAC hosszúságára. A bécsi egylet vezetősége Rácz Vilmost, a BEAC kitünő sprinterét, aki két esztendőn keresztül védte a Silberer-díjat, nem engedte starthoz állni, mert egylete nem nevezte be hivatalosan. Meglepetést keltett a 4x100 méteres sáfatafutásban a MTK győzelme. Részletes eredmények:

Száz yard. (Silverer-díj). 1. D'Arcy 9.8 mp. 2. Jankovich 10 mp. 3. Applegarth. 4. Ondrus. — *Száz méter.* 1. D'Arcy 11 mp. 2. Jankovich 11.2 mp. 3. Applegarth. 1 méterrel nyerve. — *Négyszáz méter.* 1. Nicol 51.8 mp. 2. Szerelmehegyi 54.2 mp. — *Ezeröttszáz méter.* 1. Mickler 4 p. 22.2 mp. 2. Mayer (Bécs). 3. Riemekasten. — *Öt ezer méter.* 1. Lovas és Kwieton holtversenyben 16 p. 42.2 mp. — *Négyszer száz m. staféta.* 1. MTK 44.6 mp. 2. MAC. 3. WAC. — *Meghívási staféta* (500+300+200 méter). 1. Poitechnie Harriers 2 p. 17 mp. 2. Német es. — *Száz méter m. gát.* 1. Kovács 16.2 mp. 2. Horner 16.6 mp. — *Magasugrás.* 1. Szabó 1.75 m. 2. Ságly (Pozsony). — *Távolugrás.* 1. Schmidt 6.58 m. 2. Franzl 6.36 m. 3. Kovács 6.31 m. — *Balugrás.* 1. Szathmáry 3.42 m. 2. Franzl 3.32 m. — *Görcyvetés.* Mudin István 54.50 m. 2. Ságly 53.21 m. 3. Kovács (áruv). — *Díszkosztás.* 1. Tronner 40.65. 2. Nyilassy 40.32.

Igyék gyügyi gyógy-és borvizet!

Ké. es lythiumtartalmu viz. Serkentő az étvágyat, előmo. dítja az emésztést, szabalyozza a bélműködést, vizelet-hajtóhat.

Borral és anélkül is kel'emes ital

LERAKAT BUDAPESTEN: IX., Tompa-utca 14. Telefon 72—91. Megrendelhető ugyanott és a gyügyi gyógy-és borvizet betéti társaságnál, IPOLYSÁGON.

Páratlan gyógyhatású Málnási Mária forrás
Főraktár: EDESKUTY L. Budapest, Kutkozelőség: Brassó.

KÖZGAZDASÁG.

A soproni szőnyeggyár bukása. Mint mindenütt a világon, nálunk is előfordultak esetek, hogy egyes idgen, böve osztrák vállalkozók félrevezették a kormányt magyarországi ipari alapításai tekintetében. Így, amikor az új parlamenti berendezéseire került a sor, a Haas-féle osztrák vállalat kapta meg a szállítást azzal a föltétellel, hogy Magyarországon gyárat rendez be s ott csatlója a szőnyegekét. Vállalta is a kötelezettséget és bejelentette, hogy Aranyosmaróton állított fel szőnyeggyárat, amely a parlament drága szőnyegeit szövi. Az állami kedvezményeket és szubvenziót meg is kapta az aranyosmaróti állítólagos szőnyeggyár, de valahányszor az iparfelügyelő megjelent a gyár megvizsgálására, a porfás — egy féllábu invalidus — azzal utasította el, hogy éppen most szünetel a gyár gépjávitás miatt. Baró Ambrózy Béla leleplezésére kitünt azután, hogy Aranyosmaróthon valami régi raktárt bérelt ki a Haas-féle szőnyeggyár, a már hasznavehetetlen, ócska szövéskéket osztrák gyárából ide vitette, ezeket beszórták a helyiségbe, de soha még össze sem állították. A féllábu portákon kívül ott egyetlen alkalmazottja vagy munkása sem volt a vállalatnak. De a parlament már átvette és kifizette a drága szőnyegekét. Időközben az államvasutak személykocsijainak kellett nagymennyiségű szőnyeg. Ezeket is a Haas-féle gyár kapta meg, amaz újabb kötelezettség ellenében, hogy most már csakugyan felállítsa a magyar szőnyeggyárat. Vett is Pozsonyban egy kis telket, mely éveken át 60.000 korona értékkel szerepelt a vállalat mérlegében. A gyár azonban csak nem épült fel, Haasék évről-évre más-más ürügy alatt halasztást kértek, amit az illető kereskedelmi miniszterek — mert azalatt többször váltakoztak — meg is adtak. Amikor már Haasék kifogytak az ürügyekből, azt mondták, hogy Pozsony nem alkalmas hely a szőnyeggyárra, hanem majd inkább Sopronban építik fel a magyar szőnyeggyárat. A kormány ebbe is beleegyezett. Haasék szorgalmasan szállították az államvasutaknak az osztrák szőnyegekét, eladták a pozsonyi telket és kaptak helyette Sopronban a városól ingyen telket és egyéb támogatást. Ezalatt ismét elmúlt néhány év, míg végre csakugyan elkészült Sopronban a fiókgár. Most azután ezt is be akarják szüntetni. A Haas-féle szőnyeggyár-részvénytársaság legközelebb tartja Bécsben közgyűlést és az igazgatósági jelentés, melyet a közgyűlés elé terjesztenek, telve lesz panasszal. A társaság milánói fiókjának a kolera miatt jelentékeny veszteségek voltak, amiért is ezt a fiókot be kellett szüntetni. A soproni gyár is két évi üzem alatt nagy veszteséggel dolgozik. Azt mondja a jelentés, azért, mert Magyarországon nagy a munkáshiány, amiért is az alkalmas munkásokat Németországból és Ausztriából kell hozatni, akik azonban nem maradnak meg Sopronban, mert gyerekeiket nem iskoláztathatják, mert nem tudnak magyarul és mert Sopronban nem tudnak németül. Persze ez ismét csak ürügy, mert Sopron, sajnos, még mindig félnémet város és azután a szőnyegszövéshöz Magyarországon létséggel vannak alkalmas munkások, akiket igen rövid idő alatt ki lehetne képezni. Hiszen Turócban, Torontálban, Erdélyben és még sok más vidéken a szőnyegszövény mint háziipar valóságos művészetté fejlődött. A valóság az, hogy a soproni gyár is csak afféle Potemkin-gyár, ahol az osztrák anyagár elavult és kimustrált gépeit állították fel. Nem azért, hogy itt szőnyegekét gyártanak, hanem hogy az állami szállításokra és szubvenziókra meg legyen az ürügy. A szubvenzió elfogyott, az államvasutak szükséglete

egy időre ki van elégitve, tehát a soproni szőnyeggyárat be kell szüntetni, annnyival is inkább, mert más hazai gyárak Haaséknál jobb szőnyegekét gyártanak már. Ezt az esetet pedig — és ez elég jellemző — ismét fölhasználják egyesek arra, hogy támadják a nagyszerű magyar iparfejlesztési politikát. Olyanok, akiknek fogalmuk sincs a gyakorlati iparfejlesztésről, de azért ellentmondást nem tűrő határozottsággal állapítják meg, hogy az eddigi iparfejlesztési milliók „a hazai iparnak vajmi keveset használtak.”

Osztrák erdőszelek Magyarországon. Ma délelőtt érkeztek meg Budapestre az Osztrák Birodalmi Erdészeti Egyesület tagjai lovag Guttenberg Adolf udvari tanácsos vezetésével. Hogy innen kiindulva, Délmagyarország erdőtelepítései és Szlavónia hatalmas tölgyesét tanulmányozzák. Az államoknál az Országos Erdészeti Egyesület tagjai fogadták az osztrák vendégeket, kiknek elnöke, herceg Auersperg Károly Vinkovcén csatlakozik a társasághoz. A szállodákban történt elszállásolás után délután az Országos Erdészeti Egyesület alakmány-utczai székházában gyülekeztek a tanulmányút résztvevői, hoi Horváth Sándor miniszteri tanácsos üdvözlő beszédében biztosította őket, hogy mindent el fognak követni az iránt, hogy a tanulmányút résztvevő erdőszelek komoly czéljait elősegítsék. A zajos tetszésnyilvánításokkal gyakran megszakított beszéd után felolvasta az eirök gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter sürgönyét, majd átadta a szót lovag Guttenberg Adolfnak, aki lelkes szavakban mondott köszönetet a földművelésügyi miniszter és az Országos Erdészeti Egyesület részéről jött meleg üdvözlésért. A fogadás után az országházat, a királyi palotát, a Mátyás-templomot és a bástya-sétányt tekintették meg a vendégek.

A Generali új palotája. Ismeretes, hogy a Trieszti Ált. Biztosító Társaság (Generali) megvásárolta a Kereskedelmi Testület Dorottya-utczai házát, a régi Lloyd-épületet. Ezt a házat a Generali lebontatja, s annak helyébe egy impozáns palotát épít. A tervek elkészítése végett pedig — amint értesülünk — több neves bécsi építésszel lépett összeköttetésbe, akiktől ajánlatot is kért. Csodáljuk, hogy a Generali, amely minden egyes esetben szem előtt szokta tartani a magyar gazdasági életet: az első alkalommal, amikor igazán magyaránnyu ipari akciójáról van szó, mellőzi a magyar építőipart, amely pedig úgy technikai, mint művészi szempontból nemcsak egyenrangú, hanem felette is áll az osztráknak.

A Budapesti Áruforgalmi R-T. felszámolása. 1907-ben nagy reményekkel alakult meg a Porges B. utóda cégéből a Budapesti Áruforgalmi R-T. A vállalat 500.000 korona alaptőkével és Fried Ferencz igazgatósága alatt indult meg. Az első esztendőben 15 százalékos osztalékot hozott a részvényeseknek; azonban a következő évben a kedvezőtlen konjunktúra miatt az osztalék már 8 százalékra szállt le, míg legutóbb csak 5 százalék lett. Ehhez járult, hogy az idén a vállalatot nagy veszteségek érték, amiért is az igazgatóság elhalálozta, hogy a legközelebbi napokban közgyűlést tart, amelyen Fried Ferencz vezérigazgató indítványára a felszámolást — a vállalat rossz üzletmenetére való hivatkozással — kimondják.

Fizetéképtelen építésszek. Legutóbbi számunkban megírtuk, hogy Pohl és Fekete és Müller és Katona építési vállalkozók fizetéképtelenek. Mindkét cég hitelezői ülést tartottak, amelyen megállapították a státust. Pohl és Fekete cég 1.200.000 korona aktívát mutatott ki, míg passzívája 800.000 korona. Az aktívákat azonban — a szakemberek — tulajmagasnak látják beállítva s azt mondják, hogy a tényleg befolyható összeg meg sem fogja közelíteni az 1.200.000 koronát. Az aktívák között szerepel a főváros is 250.000 koronával. Érdekos, hogy a cég egyik társa, Fekete, úgy látszik megőrezte a bajt s rövidesen kivált a cégből, önállóította magát. Pohl egyébként — külföldre utazott. Müller és Katona cég passzívája 30.000 korona. Itt alig térül meg valami. E cég összeomlását az okozta, hogy nagyon kevés tőkével indultak meg s egész üzletüket jelzálogkölcsönökre alapították. A legérdekesebb itt is az, hogy Katona cégtárs még az összeomlás előtt kivált a cégből s állást vállalt egyik fővárosi építészünkénél.

Egy munkásintézmény. A magyarországi munkásság egyik legnagyobb szabású munkásintézménye az Általános Fogyasztási Szövetkezet, amely több mint tizenkétezer taggal bír s majdnem másfél millió forgalmat ért el a múlt évben s most már az ország több városában is fiókja van. Legújap

közgyűlést tartottak, amelyen a vidéki fiókok is képviseltették magukat. A szociáldemokrata pártot **Bokányi Dezső**, a szakszervezeti tanácsot pedig **Jászai Samu** képviselte. A közgyűlésen **Gajári Géza** volt országgyűlési képviselő és **Teszársz Károly** elnökölték. Bokányi és Jászai a munkásság nevében üdvözölték a folyton fejlődő szövetkezetet, amely a munkásság védbástyája az élelmiszerüzorára ellen folytatott harcban. A szövetkezet vezetősége részéről **Erdélyi Mór**, a felügyelő-bizottság részéről **dr. Ladányi Ármán** tettek jelentést, örömmel konstatálva a szövetkezet folytonos nagyarányú fejlődését. A felmentvényt egyhangulag megadta a közgyűlés s a vezetőséget újra megválasztotta.

A Délvidéki Közgazdasági Bank iparvállalatai. Ismeretes, hogy a szabadkai **Délvidéki Közgazdasági Bank Részvénytársaság** a múlt évi mérlegében 600.000 korona veszteséget irt le, amely összeget iparvállalatainál vesztett el. Az iparvállalatok kedvezőtlen helyzete miatt a bank igyekezett megszabadulni kellemetlen üzleteitől. A bank ugyanis — amint értesülünk — az ujverbázi kendergyárat eladta a Wiener Bankvereinnek, a bajai gőzmalomnál levő részesedését felmondotta és likvidálta a vele való összeköttetést, a kulai szövőgyár érdekeltiségét eladták, míg a szabadkai kereskedelmi részvénytársasággal megszüntették az összeköttetést, amely miatt az intézet csődbe is ment. Ilyenformán a bank megszabadult a rossz üzleteitől, most teljesen a folyó banküzlet erőteljes kultiválására tért át, amely sikerrel is jár.

Előleptetések a Girónál. A Budapesti Giró és Pénzürgyvet igazgatósága — mint értesülünk — két főtisztviselőjét: **Trebitscher** letétosztályfőnököt, továbbá **Gyulai** helyettes főpénztárnokot legközelebb cégvezetőkké nevezi ki.

Pánik a berlini tőzsdén. Olyan zavart támasztott a rendezetlen marokkói kérdés, hogy az egész nemzetközi piacc megérzi hatását. Négy nap óta valóságos lázas izgatottság uralkodik a berlini tőzsdén. Pánikszzerű izgalom szállotta meg a kedélyeket s dacára a szokatlanul erős kínálatnak, kereslet egyáltalában nem volt. A legtöbb érték 14-15 százalékos csökkenést mutatott. Az ideges, tartózkodó öszde azt a benyomást keltette, hogy nagy események küszöbén áll Németország. Természetes, hogy ez a pánik az üzleti világot is reagálva ragadta. Különösen a takarékpénztárakat ostromolták a betevők, akik már a háboru szelét érezték hűdögálni. Runt intéztek a **niederbarneni takarékpénztár** ellen, valamint a **kölni, cseseni, aacheni, kösnigsburgi községi takarékpénztárak** ellen. Tömegesen jelentkeztek a betevők s a meghozhat bankok egész napon át a takarékbetétek visszafizetésével voltak elfoglalva. A legnagyobb volt az árhanyatlás különösen az ipari s vasutpapirosokban. Alig hogy a külföldi tőzscékre elérkezett az emlékeztető szombati tőzsdénapról a hír, mindenhol a legnagyobb árhanyatlást idézte elő. Így első sorban **Newyorkban** hanyatlottak az árfolyamok, ahol a kedvezőtlen gazdasági viszonyok is nyomásztólóg hatottak a tőzsdére. Még emelkedett az izgalom és nyugtalanság, mikor a **dohánytröszt és a Standard Oil Co.** ellen újból megindult hajszának híre ment. A párisi értéktőzsdén nem volt túlságos nagy áresés, mert itt higgadtanabban itélték meg a helyzetet. A kínálat nem öltött szokatlanul nagy mérvet s aránylag elég nagy volt a kereslet. **Brüsszelben** azonban már lényegesebben pesszimiztikusabb nyomokat hagyott maga után a berlini fekete szombat. Természetes, hogy a mi tőzsdénk sem emancipálta magát a berlini tőzsdéi események aól, azok nálunk is árhanyatlást idéztek elő. Ugyan nem jelentős az árfolyamcsökkenés, ami a berlini hatásnak tulajdonítható, mégis állandó pesszimiztikus hangulatot teremtett tőzsdénken. Ma már valamivel nyugodtabb volt a hangulat Berlinben s némileg javultak az értékek nálunk is. Általában a mai árfolyamemelkedés 4-5 százalék körül volt. A higgadtabb tőzsdénap pusztán a nagy bankok intervencziójának eredménye. Sokrútt lecsillapítaniok közbelépésükkel a háború kedélyeket, de még mindig visszasák az állapotok. Az az öt százalékos árfolyajavulás eltörpü, ha tekintetbe vesszük, hogy néhány napon belül harmincz százalékkal estek egyes vezető értékek. Korán eljutott a mai kedvezőbb hír hozzánk is és jó hatással volt a lanfha

irányzatra. Ezek az események azonban csak azt bizonyítják, hogy spekulációba bocsátkozni ma nem szabad s minden irányban tartózkodni kell a tőzsdétől.

Közlekedésügyi tanfolyamok. Ma délelőtt tizenegy órakor volt a közlekedésügyi tanfolyamok ünnepies megnyitása **Jenik Béla** min. biztos, a tanári kar és több érdeklődő szakférfiu jelenlétében. **Gonda Béla** miniszteri tanácsos, igazgató beszámoló és megnyitó beszédet tartott.

Drágul a cukor. Mig nemrég a cukorgyárosok maguk sem bíztak abban, hogy a kartel tovább fenttartható lesz, a **Hatvani és a Potzenhoffer** csoportok kibékülése most lehetővé teszi a kartel oiy erőteljes működését, aminőre rég nem volt példa. Az osztrák cukorkartellel a magyar cukorkartel ugyanis teljesen megegyezett a fogyasztó terület rayonirozásában s a cukor árának fölemelésében. Az áremelés — hír szerint — szenzációs lesz, mert a kartel nem kisebb, mint 22 koronás áremelést tervez, ugy, hogy a cukor ára 78 koronáról hirtelen 100 koronára emelkednék. Az áremelés okául a gyenge répatermést hozzák föl, holott ez éppen sèggel nem lehet ok arra, hogy a fogyasztó közönséget ilyen példátlanul megadóztassák a magyar gyárak.

Vidéki városok kölcsönei. A Hitel írja: **Bélcsecsaba** csatornázás és kövezési költségeinek fedezésére 1 millió korona törlesztéses kölcsönt készült felvenni. — **Debreczen** városa elhatározta, hogy az Osztrák-magyar banknál levő 17 milliós kölcsönnek konvertálására, valamint függő kölcsöneinek konszolidálására 40 millió kölcsönt vesz fel. Ez azonban valószínűleg csak elvi határozat lesz, melynek megvalósítása csak a messze jövőnek van fentartva. Ezt igazolja az is, hogy a város a **Debreczeni ipar- és kereskedelmi banktól** 1 millió korona kölcsönt vesz fel, a bankamatlábát 1 és egyegyed százalékkal meghaladó kamatláb mellett. — **Igló** város az új vízvezeték, az új állami iskola építése, csatornázási és közvilágítási munkákra négy-százezer korona kölcsönt vesz fel az Osztrák-magyar banktól 50 évre 5 és egyegyed százalék annuitás mellett. — **Ipolyság** az új postaépület építési költségeire 150.000 korona kölcsönt vesz fel a Pesti hazai első takarékpénztártól. — **Komárom-megye** a megye területén létesítendő telefonhálózat költségeire a Pesti magyar kereskedelmi banktól vesz fel 300.000 korona kölcsönt. — **Pécs** város közgyűlése összesen 1.964.000 korona kölcsön felvételét határozta el. Ebből 402.000 koronát a Pécsi takarékpénztártól vesz fel 1 és fél százalékkal a mindenkori bankamatláb fölül, de legalább 5 és fél s legfeljebb 6 százalékon; a többiből a 962.000 koronát 50 és 65 év alatt törlesztendő kölcsönre és a pécs-báttaszéki vasúthoz való 600.000 koronányi hozzájárulásra vonatkozólag a Magyar jelzáloghitelbank, a Pesti magyar kereskedelmi bank és a Pesti hazai első takarékpénztár-egyesület tettek együttes ajánlatot 5,59 százalékos annuitással, stornodij nélkül 96 és fél százalékos leszámolási árfolyam mellett. — **Pozsony** város a városi légszuszmu kibővítéséhez 1 millió korona folyószámla-kölcsönt vesz fel a Pozsonyi kereskedelmi hitelbanktól a mindenkori kamatlábnál hétényolcad százalékkal magasabb kamatláb mellett. — **Szeged** város elhatározta, hogy a külterületi iskolák felépítésére 800.000 korona kölcsönt vesz fel. — **Veszprém** város közgyűlése elhatározta, hogy a város adósságainak konvertálására és újabb beruházásokra mintegy 3 millió korona kölcsönt vesz fel. — **Zombor** város elhatározta, hogy beruházási célokra 3 millió 600.000 korona kölcsönt vesz fel, melynek törlesztésére a városi pótdadót a jövő évtől kezdve 15 százalékkal fölemeli és az ebből befolyó összegből külön kölcsönalapot létesít. A belügyminiszter a kölcsön felvételére vonatkozó határozatot jóváhagyta, de a kölcsönalap létesítéséből megtagadta a hozzájárulást, minthogy a kölcsön törlesztési részletei és kamatai a város évi költségvetésébe amugy is beállítandók és a város a pótdadót a szükségletnek megfelelően állapítja meg évről-évre.

Dolgozik a petroleum-kartel. A petroleum-kartel működésének már megvan a látszatja: 24 koronáról 38. koronára emelték a petroleum árát. Ez az óriási áremelés semmiképen sem indokolt s egyenesen merénylet a szegényebb néposztályok ellen, amelyeket egyedül sújt a gyárak kapzsúsága.

A hortobágyi öntöző-csatorna. Serényi földmívelésügyi miniszter leküldte Debreczen városának azt a szerződési tervezetet, amely szerint a nagyhortobágyi pusztán háromezer katasztrális holdra menő öntöző mű létesülne. Az öntöző csatorna Nagyhortobágy pusztának az Ohat néven ismert birtoktöredékhez való részén lenne, mely a Tisza folyóhoz legközelebb esik. Az öntözéses, a szikes talajrészeket akarják följavítani és így az ok-szerű állattenyésztést előmozdítani. Debreczen városa nemcsak a 3000 holdterületet bocsátja át az államnak, hanem a mű létesítéséhez még 500.000 koronát is fű-

ajánl. A kinstár 50 évig korlátlan használatra veszi át a területet és tartozik két év alatt az öntözési tervezetet alként elkészíteni, hogy az átvett területre a Tiszából másodpercenként legalább 1200 liter vizet vezessen az öntöző csatorna. Debreczen város által felajánlt félmillió koronát szivattyutelepek, az öntözőcsatorna és a terület belső berendezésére fordítják. A többi költséget az állam viseli. A telep tiszta jövedelme Debreczen városáé. A terület belső berendezése tekintetében azonban a kinstár szabadon rendelkezik és az ott termelt takarmányok értékesítése tekintetében csak arra vállal kötelezettséget, hogy eladásnál, egyenlő ajánlat mellett debreczeni gazdáké az elsőség. Ha a terület elárasztása sikerülne, ez esetben a város újabb 3000 hold területet ad át a kinstárnak.

Nagy takarmányinség az Alföldön. A földmívelésügyi miniszter szombati jelentésében optimiztikusan azzal biztatta az országot, hogy takarmányinség nem fenyeget. Csattanósan ráczáfol erre az a hírünk, hogy a Hortobágyon seregestől pusztulnak az állatok az éhség miatt, mert a legelők teljesen kiégték, szálas és vetett takarmány pedig nem termelt. A takarmányinség oly nagy, hogy a hortobágyi állatorvos most hirdetményben figyelmezteti a gazdaközönséget, hogy állatainak táplálásáról gondoskodják, nehogy azok az éhségtől pusztuljanak el.

Pinczeszövetkezet alakítása a neszmélyi borvidéken. A neszmélyi borvidéken ujabban mozgalom indult meg borértékesítő szervezet alakítása iránt. Folyó hó 16-án délután két órakor gyűlés lesz e tárgyban Tóvároson **Fittler Sándor** kir. tálcasos elnöklésével, amely gyűlés elé az egész borvidék szőlősgazdái nagy érdeklődéssel tekintenek.

A Magyar Kereskedelmi Hitelbank terjeszkedése. Már több ízben írtunk arról, hogy a Magyar Kereskedelmi Hitelbank fejlődésben és terjeszkedésben messze felülmúlja a vele egyenrangú intézeteket. Az intézet a jövőben a jelzálogüzletet is

UGY-E ÖNNEK IS
mindig a VALÓDI
PALMA kaucsuk
cipősarok
jut eszébe, ha gombamódra szaporodó utánzatainak reklámját látja!

kultiválni óhajtja s ezért egy jelzálogosztályt fog létesíteni. Az új osztály vezetésével pedig dr. Altmann Arnoldot fogják megbízni. A jelzálogosztály egyelőre első s másodosztályú házkölcsönöket fog folyósítani.

Uj vonatközlekedés Szeged és Főlegyháza között. Szeged városa körvénnyel fordult a kereskedelmi miniszterhez, melyben még egy Szeged és Kiskunfélegyháza között közlekedő vonatot kérnek. A körvénnyel kifejtik, hogy az új vonatra az egyre fokozódó vasúti forgalom miatt nagy szükség van, mind Szegednek, mind Főlegyházának.

A Mercure aczélöntőde felszámol. A Mercure aczélöntőde és szerszámgyár r.-t. szeptember 16-án tartandó rendkívüli közgyűlésén kimondja a felszámolást. A társaság a múlt évben alakult 100.000 korona alaptőkével.

Szüret és a Máv. A küszöbön levő szürettel egyidejűleg az államvasutak egyes vonalain, melyek a börttermelő vidékeket a fővárossal és a körültekintő boremporiumokkal összekötik, az idej kedvezőnek ígérkező termésre való tekintettel, a forgalom erős megnövekedése várható. Miután ezen megnövekedett forgalom gyors és akadálymentes lebonyolítása, különösen pedig a hordóknak és egyéb tartályoknak a rendeltetés helyére kellő időben való megérkezése ugy a termelő, mint a közvetítő kereskedelem fontos érdekét képezi, a Magyar Kereskedelmi Csarnok megkereste az Államvasutak igazgatóságát, hogy intézkedés történjen oly irányban, hogy a börttermelők által a termelők részére feladott hordóknak a rendeltetés helyére való juttatása késedelmet ne szenvedjen és illetve a kereskedőknek a tartályok elszállításának céljaira a kellő számú kocsialomány rendelkezésre álljon és az ilyen küldemények kivételesen kezeltesse.

Az állatjárványok. Az elmúlt hét is azok közé a hetek közé sorozható, amelyekben az állatjárványok nemesak, hogy nem terjedtek, hanem ha lassan is, de mégis szűkebb körre szorultak. Uj fertőzések e héten nem fordultak elő, sőt szép számban oldottak fel a zárlat alól mentessé lett községeket is. A hivatalos járvány-kimutatás egyébként a következő:

A betegség neve	Összesen		A múlt héthez képest	
	közs. udv.	közs. udv.	több	kevesebb
Lépiene	290	306	—	7
Veszétség	249	255	—	5
Takonykór	50	50	—	1
Ragadós száj és körömfájás	2356	17169	—	398
Juhhimlő	61	129	—	—
Ivarszervi hólyagos kiütés	17	46	—	3
Rühkór	168	196	—	11
Bivalyvész	9	9	—	3
Sertésorbáncz	314	800	—	26
Sertésvész	1013	3804	—	38

A csorbatói fogaskerekű vasút. A cs. kir. szab. kassa-oderbergi vasút a csorbatói fogaskerekű vasúton az üzemeltetést szeptember hó 16-tól bezárólag felyő év szeptember hó 30-ig folytatja. A vonatkozó menetrendek az állomásokon kifüggesztett menetrend-hirdetményekben találhatók.

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, szeptember 11.

A készáruüzletben ma kedvtelen volt a hangulat. Bőséges és meglehetősen sürgős kínálattal szemben a malmok nagyon tartózkodók voltak, ami miatt igen nehézkesen indult meg a forgalom, amely később is csak akkor élénkült jobban, amikor az eladók engedékenyebbek lettek. Így aztán mégis elkelt mintegy 30.000 q buza, kezdetben szilárdan tartott, később pedig 5 fillérrel olcsóbb áron. A legdrágább eladási ár 12.50 korona volt 82 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 11.80 korona 78.5 kilós pestvidéki üszkös buzáért. Egyéb gabonaneműk közül a rozs 10—15 fillérrel, a tengeri 10 fillérrel olcsóbb, a zab változatlan, az árpa szilárd. Forgalmába került: 1500 q rozs 9.82 és fél—9.45 koronás áron, 1100 q zab 9.30—9.65 koronás áron és 300 q tengeri 8.82 és fél—8.90 koronás áron. A határidőpiacon szilárd külföldre és a tartós szárazságra igen szilárdan és a szombati zárlatnál jóval magasabb jegyzésekkel indult meg a mai üzlet. Kezdetben igen élénk vételkedv uralkodott, minek folytán még tovább emelkedtek az árfolyamok, később azonban nyereségi realizációk kerültek előtérbe és mivel ezek sürgős királatot idéztek elő, ennek folytán erősen lanyhult az irányzat, mi mellett a mai áremelkedés hamar teljesen elenyészett. A forgalom további folyamán aztán nyugodtabb hangulat és gyöngült forgalom mellett barátságos volt a hangulat és alig néhány fillér keretén belül ingadoztak az árfolyamok. Különösen az októberi rozst és az októberi zabot ma igen sürgősen kínálták, úgy hogy eme cikkekben időközönként csak nagynehezen lehetett egy-egy kötést elhelyezni. Az októberi buza ma 5 fillérrel a szombati zárlaton alul, 12.06 koronán indult, nyomban 12.11-ig még tovább javult, aztán 11.96-ig csökkent, majd ismét 12.02-ig javult és zárlatkor 11.99 koronán maradt. Az októberi rozs 5 fillérrel a szombati zárlaton fölül, 10.35 koronán indulva, igen sürgős kínálatra gyorsan 10.15-ig hanyatlott, aztán 10.21-ig javult és zárlatkor 10.18 koronán maradt. A májusi tengeri 8.47 koronán indult, 8.49-ig javult, aztán 8.39-ig gyöngült és zárlatkor 8.42 koronán maradt. A szombati zárlathoz viszonyítva, végeredményképen ma az októberi buza 2 fillérrel, az áprilisi buza 4 fillérrel, az októberi rozs 12 fillérrel, az októberi zab 5 fillérrel, a májusi tengeri 3 fillérrel gyöngült.

Felmondattott ma 20.000 q tengeri folyó hónap 16-iki szállításra.
Kötöttett:
Buza. Tiszavidéki: 200 q 86 k 24.82 K, 1000 q 82 k 25.—, 100 q 82 k 24.70 K, 650 q 81 k 24.90 K, 200 q 81 k 24.80 K, 300 q 81 k 24.90 K, 150 q

81 k 24.70 K, 300 q 81 k 24.70 K, 300 q 81 k 24.70 K, 100 q 81 k 24.65 K, 1000 q 80 k 24.45 K felső 300 q 80 k 24.40 K.

Fejérmegyei: 200 q 81 k 24.70 K, 100 q 80 k 24.40 K, 1350 q 79 k 24.30 K.

Pestvidéki: 150 q 61 k 24.60 K, 1100 q 80 k 24.60 K, 500 q 80 k 24.90 K, 300 q 80 k 24.50 K, 100 q 80 k 24.50 K, 100 q 80 k 24.40 K sárga, 400 q 80 k 24.40 K, 450 q 79 k 24.50 K, 200 q 79 k 24.35 K, 250 q 77.5 k 24.35 K, 150 q 78.5 k 23.50 K üres.

Tolnai: 200 q 80 k 24.45 K.
Pancsovai: 3520 q 79 k 24.40 K.

Zimonyi: 1235 q 79.4 k 24.30 K, 2800 q 78.4 k 24.30 K.

Bácskai: 100 q 79.5 k 23.40 K üszkös, 2000 q 78.8 k 24.40 K.

Rozs: 500 mm 19.90 K, 300 mm 19.90 K pp.
Zab: 100 mm 19.30 K, 1000 mm 19.20 K kpf, 200 mm 19.10 K kaf.

Tengeri: 200 mm 17.80 K kocsira, 100 mm 17.75 K kof. kocsira.

Budapesti Szanatóriumok és Gyógyító Intézetek Egyesülete.

A) Intézetek bejáró betegeknek.

Dr. Glück Tibor Asthma-gyógyintézet és inhalatórium. VI. ker. Andrassy ut 57. Bejáró és bennlakó betegek részére. (Körönd)

Dr. Hönig Izó A villamosozás minden nemű (Elektró)gyógyító és Röntgen-intézet V. Arany János-u. 33. Tel. 102-39. Ideg-, bőr- és anyacserebajok ellen.

Dr. Glück-féle vizgyógyintézet és szanatórium Városligeti fasor 11. szám. **Vizgyógykezelés, szénsavas fürdők, masszázs, elektrotherapia.**

Inhalatórium a Dr. Jakab-féle Liget-Szanatórium-ban VI. Nagy János-u. 47. sz. Am. **Inhalációs kezelés. Pneumatikus kamra, sürtött és ritkított levegő, szőlő- és gyógyszerek belélegzése.**

Dr. Justus bőrbajokat gyógyító és szépségápoló intézete Károly-körút 14. **Szagas gyógyítás, rádium, Röntgen, forrókezelések, fürdők, kozmetikai műtétek.**

Dr. Pajor Inhalatorium Vas-utca 17. **Asthma-gyógyintézet Pneumatikus kamra, szőlő- és gyógyszer-belélegzés**

Dr. Reich Miklós Budapesti mechanikai és Zander-intézet és Múzeum-körút 2. **Mechanikagyógyászat, testgyógyászat, masszázs, szénsavas forrókezelés, villamos és vizgyógykezelések.**

Dr. Róth orthopéd szanatóriuma és vizgyógyint. Stefánia-ut 65. sz. Bepnlakóknak is. **Testgyógyászat automata készülékkel s corsetteivel. Svéd torna. Tövisgyógyint. Stefánia-ut 65. sz. Bepnlakóknak is.**

Dr. Schiff Kálmán **Testgyógyászat, speciális gyermek-svéd torna, svédgimnasztika, masszázs, forrókezelés és villanyfürdő orth. fűzők készítése. — V. Nagykörút-utca 20., Váci-körút mellett.**

B) Intézetek bennlakó betegeknek.

Dr. Jakab-féle Liget-Szanatórium VI. Nagy János-u. 47. **Diétás, diagnosztikus, fizioterapiás intézet belbeteg, idegbeteg, csontritkulás, köszvényesek részére**

Dr. Mátrai Gábor Szanatórium Stefánia-ut 55. szám **Czukorbetegok, vese, gyomor, bél- és egyéb betegségek, köszvényesek diétás kezelése. Hízalokurák. Bejárók részére is.**

DR. PAJOR szanatórium VII. Vas-utca 17. **Belbeteg, idegbeteg, sebészi beteg osztályok.**

Dr. Batizfalvy-féle szanatórium VII. Aréna-ut 82. **Vizgyógyintézet, villamos kezelés, diétás kezelés, hőfürdők, napfürdők, Hízaló-szoványító kura. Bejáróknak is.**

Nyugodtan alhat,

ha fehérműje egész éjen át „ASSZONYDICSÉRET“ mosó-kivonattal van beáztatva, mert ez a szer a legrövidebb idő alatt nagy könnyűséggel önmaga oldja fel a szennyet s másnap gyorsan és fáradtság nélkül lehet a ruhát SCHICHT-„SZARVAS“ MOSÓ-SZAPPANNAL vakító fehérre mosni, mert az „ASSZONYDICSÉRET“ és a SCHICHT-„SZARVAS“ MOSÓ-SZAPPAN úgy fehéritenek, mint a nap!

25 000 koronával szavatolunk a SCHICHT-„SZARVAS“ MOSÓ-SZAPPAN és az „ASSZONYDICSÉRET“ mosó-kivonat tisztaságáért.

Még álmában sem

képzelteti el, hogy mennyi vesződséget és mennyi fáradtságot takarít meg, ha az „ASSZONYDICSÉRET“ mosó-kivonaton és SCHICHT-„SZARVAS“ MOSÓ-SZAPPANNON kívül semmiféle más mosószert nem vesz. Ez esetben mindig jó árut vásárol mérsékelt áron és kiméli egyrészt a ruháját, másrészt nem poecékolja el a háztartási pénzt.

25.000 koronával szavatolunk a SCHICHT-„SZARVAS“ MOSÓ-SZAPPAN és az „ASSZONYDICSÉRET“ mosó-kivonat tisztaságáért.

A határidőpiacon kötött:

Délelőtt:

Table with 2 columns: Item (Buza, Rozs, Zab, Tengeri) and Price/Quantity. Includes sub-section '1 óra 30 perczkor zárulnak:'.

Table with 2 columns: Item (Buza, Rozs, Zab, Tengeri) and Price/Quantity. Includes sub-section 'Budapesti gabonaforgalom:'.

Table with 2 columns: Item (Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa) and Quantity (méter mázsa).

Erléktözsdé.

A német külügyi államtitkár a marokkói ügyben igen megnyugtató nyilatkozatot tett, minnek következtében nálunk és Bécsben gyöngye megnyitás után nyugodtan mederbe terelődött az üzlet.

Az előtözsden kötöttek: Osztrák hitelrészvény 646.50 - 648.50, Magyar hitel 839-841, Jelzálogbank 483-484, Leszámítolóbank 571-572.50, Rimamurányi vasmű 484, Közúti villamosvasut 798.50-802, Városi villamosvasut 407.50-411, Hazai bank 830.50-309, Magyar bank 725.50-729.50, Agrárbank 517, Kereskedelmi bank 4123-4130, Általános közszénbánya 830.50-835, Salgótarjáni közszénbánya 678-681, Ganz-féle vasöntő 4220, Cukor-részvény 3215-3230, Magyar villamosgyár 490-492, Gázüzőfény 915-918, Vasúti forgalmi részvény 466-466.50, Adria tengerhajós-részvény 298-299.

Előnyös részletfizetési feltételek. mellet helybeli hivatalnokok, kereskedők és iparosok minden áremelés nélkül bevasárlásaitak szönyegegkben, vászón- és fehérművekben, kész férfi és női ruha szükségletekben legjobban eszközlik. SZÖNYEGUDVAR. Budapest, VI., Király-utca 32. az udvarban. Alapítotott 1895-ben. Telefon 528.

Bécsi gabonatózsdé.

Bécs, szeptember 11. (Saját tudósítónktól.) Az irányzat szilárdabb lett különösen gabonaművekben, de a forgalom egészen jelentéktelen és buza ára nem változott. Rozs irányzata eleinte tartott, később gyengült, majd az árak 5 fillérral javultak. Tengeri és zab csekély forgalom közepette a mult szombati árfolyamokon maradt.

Arpa: Morvaországi 9.70-10.40, marchfeldi 8.90-9.75, bécsvidéki 9.20-9.60, felsőmagyarországi 8.90-9.50, mosoni és győri 8.70-9.50, maláta 9-9.25, takarmány 8.80-8.75.

Bécsi értéktözsdé.

Bécs, szeptember 11. Mivel a piac ma kedvezőbben ítélte meg a marokkói fejleményeket, az előtözsde nyugodtabban nyílt meg, azonban a spekuláció nagyon tartózkodóan viselkedett.

10 óra 45 perczkor: Osztrák hitel 647.25, Magyar hitel 840.50, Laenderbank 547.50, Unionbank 622, Államvasut 737.50, Déli vasut 117.25, Alpési 822.50 (824 után), Rimamurányi 687, Skoda 666, 3 százalékos déli vasuti elsőbbség 272.50.

11 óra 15 perczkor: Osztrák hitel 648.75, Magyar hitel 841, Anglobank 326.50, Bankverein 545.50, Osztrák földhitelintézet 1305, Laenderbank 548.50, Unionbank 623, Államvasut 739, Déli vasut 118.25, Dunagőzhajózási 1158, Alpési 826, Rimamurányi 688, Brüxi közszénbánya 766, Török sorsjegy 249, Skoda 670, 3 százalékos déli vasuti elsőbbség 272.50.

Bécs, szeptember 11. (Magyar értékek zárulata), 4 száza léko arany-járadék 111.20, Tiszal és szegedi kölcsön sorsjegy 308.-, Magyar hitelbank részvény 840.75, Magyar leszámítoló és váltó részvény 572.-, Rimamurányi 686.75, Magyar ezukoripar 3210.-, Adria hajózási részvénytársaság 5 0.-, Magyar koronajáradék 91.-, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény - Magy. nyerem-köcs. sorsjegy -., Kassa-Oderbergi Vasutészv. -., Magyar jelzálogbank 482.-, Magy. Kereskedelmi bank -.

Bécs, szeptember 11. (Osztrák értékek zárulata), 4.2 százalékos papír-járadék 92.10, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.65, 1860-as sorsjegy -., Osztrák hitel sorsjegy -., Angol-osztrák bankrészvény 325.75, Bécsi Bankverein 546.- Osztrák-magyar bank 1974.-, Déli vasut 118.-, Dunagőzhajózási r.t. 1158.-, Dohány részv. 329.-, Cs. k. arany (vert) 1137. Német banky. 117.75, Osztr. Lloyd 172.50 4.2 száz. ezüst jár. 92.10 95.85, Osztr. koronajáradék 92.10, 1864-es sorsj. - Osztrák hitelintézeti részvény 618.50, Union-Band 625.75

Main financial table with columns: Mai záró Ár-folyam (Pénz, Ár), Oszt. az utolsó üz. évré, Részv. nyek száma, Befizetés részv. könt, Mai záró Ár-folyam (Pénz, Ár), Oszt. az utolsó üz. évré, Részv. nyek száma, Befizetés részv. könt. Includes sections for Banks, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gőzmalomok, Iparvállalatok, Sorsjegyez, and Közlekedési vállalatok.

Osztrák Länderbank 548.50, Osztrák magyar államvasut 789.20, Elbevölgyi vasut —, Alpési részvény 82.—, 20 frankos 19.10, Londoni váltóár 241.—, Lipótkohó 615.— Török sorsjegy 248.50,

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, szeptember 11. (Értéktőzsde.) Miatán a vezető körök a hivatalos nyilatkozatokból arra a meggyőződésre jutottak, hogy a szombati árfolyam-ésés nem volt jogosult, jelentékeny visszavásárlásokhoz és fedezésekhez láttak, amelyek segítségével a legutóbbi veszteségek szinte teljesen pótolhatók voltak. Első sorban a bányai, kohó- és villamosági értékeknél volt ez látható, amelyeknek emelkedése 3 és fél százalékig ment, továbbá bankoknál, melyeknek vezető papírjai 3—4 és fél százalékkal emelkedtek és végül az amerikai értékeknél és a Santung-vasut részvényeinél. Osztrák értékek is mérsékelt arányban résztvettek a fölfelé irányuló mozgalomban. Járadékok, a német papírok különös figyelembe vétele mellett szilárdak voltak. A további folyamatban eszközölt realizációk csak csekély hatással voltak az irányzat alakulására, mert a porosz vetésjelentés kedvező adatai ellensúlyozó hatással voltak. Mindazonáltal a forgalom végül nyugodtabb lett és az árfolyamok egy része nem tudta legmagasabb jegyzését megtartani. A készpénzpiac ipari értékei szilárdak voltak. Napi pénz 3—2 és fél százalék, magánkamatláb 3 1/2 százalék.

Berlin, szeptember 11. Zárlat. (Saját tudósítónktól Zárlatok jegyzetük: 4.2 százalékos papírradékok — 4 százalékos osztrák aranyradékok — osztrák hitelrészvény 203.25 Déli vasut 22.— orosz bankjegyek 16.25, 4 százalékos új orosz kölesön 93.30, Discontó Commandit 18.25, Dinamitruszt 178.25, Harpeni 175.50 Unifikált török járadék 93.25, 4.2 százalékos ezüst jár 91.80 4 százalékos magyar aranyradékok 93.30, Magyar koronajáradék 90.60, Osztrák-magyar államvasut 157.50 Bécsi váltóár 848.75, Olasz járadék —. Alt. villamosági Edison 61.75, Gelsenkircheni 192.90, Laurakohó 165.9

Frankfurt, szeptember 11. Zárlat. 4.20% papírradékok —, 4 száz-os osztr. ar-jár. 98.45 Magy. ar-jár. 93.30 Osztr. hitelint. részv. 203. Osztrák-magyar államvasut 156.75. Északnyugati vasut —, Bustleheradi vasut —. Londoni váltóár 204.67, Bécsi Bank verein 1.65 Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölesön 77.—, 4.2 százalékos ezüstjradékok 95.60, Osztrák koronajáradék 91.80, Magyar koronajáradék 90.90 Osztrák-magyar bank 141.30. Déli vasut

részvény 22.— Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 848.75. Párisi váltóár 810.50, Union bankrészv. —

Hamburg, szeptember 11 (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst járadék 95.50, 1860. sorsjegy 179.—, Déli vasut 22.25 4 százalékos aranyradékok 9.99, Osztrák hitelrészvény 203.50, Osztrák-magyar államvasut 157.50, Olasz járadék —, 4 százalékos Magyar aranyradékok 93.40

London, szeptember 11. Angol consol 77.75.

Páris, szeptember 11 (Zárlat.) 3 százalékos francia járadék 94.0, Osztr. aranyradékok 102.60 Magyar arany járadék 96.35, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 51.6.— 3 1/4 százalékos Olasz járadék 102.20. Déli vasuti elsőbbségi kötv. 257.—, 5 százalékos marokkói járadék 514.— 4 százalékos 1890. román köles 97.50. 4 százalékos amort. románjár. 1905. —, 5 százalékos orosz járadék 104.10 4 es fél százalékos 1909. orosz járadék 100.95 4 százalékos spanyol jár. 92.90 4 százalékos unifikált török jár. 93.10 Török sorsjegy 210.0 Török dohányrészvény 3 0.—. Osztrák földhitelintézet —. Osztrák Länderbank 587.— Magyarjelzálogbank 520.—, Banque de Paris 17.15 Banque Ottomane 674.—, Osztrák-magyar államvasut 789.—, Déli vasut 123.—, Meridionalvasut 607.—, Hartman gépgyár 632.— Rio Tinto 16.16, Sucerie d'Égypte 85.—, Tula .01.— Urikányi köszén —, Chartered 5.50, De Beers 446.— East Rand 91.59, Jagerfontein 1.2.—, Trans. Land Comp. 44.—, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.62, Váltó német piacokra (rövid) 123.18, Váltó Bécsre (rövid) 104.62, Váltó Beigumra (rövid) 7.16, Olasz aranyváltó rövid 1/4, Váltó Svájcra (rövid) 11.16. Csekk Londonra 252.40, Magánkamatláb 2.7.

Üzleti tudósítások.

Budapesti szeszjegyzés.

Milyen időre?	Nyers	Finomított
Azonnali szállításra	64.—	69.—
Szeptember—decemberre	63.75	68.75
Szeptember—augusztusra	63.50	68.50
Szeptember—májusra	63.25	68.25
Irányzat: állandó.		
Bécsi nyersszeszjegyzés	61.50	62.50
Prágai	60.—	63.50
Trieszti exportszesz (finom)	24.—	24.25

Buzakorpa.

Finom korpa azonnali szállításra	13.20—13.40
" " 1911. szept.—decz-re	13.—13.20
Durva korpa azonnali szállításra	13.60—13.80
" " 1911. szept.—decz-re	1.60—13.80

Zsiradékok.

Disznósír budapesti	170.—171.—
" " vidéki	—
Szalonna.	
Városi 4 drbös	144.—145.—
" " 3	150.—151.—

Kőbányai sertés piac.

Szeptember 11. Magyar elsőrendű: Fialat nehez (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 160—161 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 165—167 fillér. Közép (páronként 240—280 klgr.) 170—172 fillérig.

Sertésfészám: 1911. évi szeptember hó 8. napján volt készlet 29096 drb. — 1911. szeptember 9—10-én felhajtott 555 drb. — 1911. szeptember 9—10-én elszállított 224 drb. — 1911. szeptember 11. napjára maradt készletben 29430 drb. A bizottság szeptember 11. napján: változatlan.

Sertéskonsumvásári jelentés.

(A székesszékfővárosi állatkészlet és közbizottság igazgatóságától.) Szeptember 11. Előző napi eladatlan maradvány 786 drb sertés, 33 drb süldő. Pótfelhajtás 1115 drb sertés, 40 drb süldő. Mai felhajtás 1901 drb sertés, 93 drb süldő. Eladott 1867 drb sertés, 72 drb süldő. Mai maradvány 23 drb sertés, 1 drb süldő.

Árjegyzések: Öreg I. rendű 350 klgr. felül elcsulylevonással 150—160 fillér. Fialat nehez 300 klgr. felül elcsulylevonással 164—176 fillér. Fialat közép 220—300 klgr. ig elcsulylevonással 168—174 fillér. Fialat

Royal szálloda

SZEGED

80 SZOBA.

KÖZPONTI FÜTÉS.

MÉRSÉKELT ÁRAK.

Tulajdonos:

DÁVID SÁNDOR

vasuti vendéglős.

REJTÉLYES ÜGY.

— ANGOL REGÉNY. —

Irta: BILLY MARSH.

— Most, hogy egyedül vagyunk. —
szólt mistress Norbury — bármilyen tisztelettel viseltetem orvosi élelátása iránt, meg kell mondanom, hogy kissé túlbecsüli mistress Joseph idegeinek a gyöngeségét. Igaz, hogy nagyon betegesnek látszik, de már öt éve van házamban és így bátran mondhatom, hogy sokkal erősebb, mint amilyennek látszik és őszintén hiszem, hogy doktor ur jó szolgálatot tesz mistress Franklandnak, ha mint önkéntes ápolónőt legalább pár napig kipróbálja. Ez az asszony a leggyöngédebb, legszelidebb teremtes, akit valaha ismertem és ha valami kötelességet vállalt magára, túlzottan lelkiismeretes. En velem pedig ne tessék törődni. Eppen a mult heten volt nálam vendégség és most hosszabb ideig nem kell társaságot hívnom, ugy, hogy házvezetőnőmet soha könnyebben nem nélkülözhetem, mint most.

— Köszönöm, asszonyom, ugy a mistress Frankland, mint a magam nevében. — felelt Orridge doktor. — Azok után, amiket most mondott, hálátlanság és udvariatlanság volna, ha nem követném tanácsát. Egyébként megbohosíjt, ha még egy kérdést teszék fel. Nem tudja talán, hogy mistress Josephnek van-e valami időnkint visszatérő betegsége?

— Soha, mióta a házban van, nem történt vele semmi.

— Ez meglepő. Van valami a tekintetben s egész valójában...

— Igen, igen. Mindenki ezt a megfigyelést teszi rajta eleinte. De nincs egyéb jelentősége, mint hogy egészsége nem éppen a legjobb és hogy ifjabb éveiben, mint sejt-

tem, nem élt nagyon boldog életet. Az a hölgy, kitől kitünő bizonyítvánnyal jött hozzámm, azt beszélte nekem, hogy mistress Joseph szerencsétlen volt házasságában. Ő maga ugyan schasem beszél házassága boldogtalanságáról, de én azt hiszem, hogy férje rosszul bánt vele. Egyébként ugy gondolom, ezzel nem kell törődnünk. Csupán annyit mondhatok még egyszer, hogy öt évi itt tartózkodása alatt kitünő szolgálatot tett és hogy én a doktor ur helyében, bármilyen gyöngének látszék is mistress Joseph, a legjobb ápolónőnek tekinteném, akit mistress Frankland a mostani körülmények között kaphat. Egyebet nem kell mondanom. Vegye mistress Josephet vagy táviratozzon Londonba egy idegen nőért, önön van a választás sora.

Orridge doktor mistress Norbury utolsó szavaiban bizonyos ingerültséget vett észre. Okos ember volt és inkább elnyomta kételeyeit, melyek talán mistress Joseph alkalmas voltáról megmaradtak benne, semmint annak a veszélynek tette volna ki magát, hogy a környék legtekintélyesebb hölgyét mindjárt orvosi működése alatt megsértsé.

— Azok után, amit szives volt velem közölni, egy pillanatig sem vonakodhatom tovább — szólt. — Engedje meg tehát, hogy jóságát és házvezetőnője ajánlatát hálásan elfogadjam.

Mistress Norbury meghuzta a esengtyüt. A hívásra rögtön megjelent a házvezetőnő. Az orvos azt kérdezte magától, hogy hallgatott-e az ajtónál, mint mások hasonló esetben tettek volna. De mistress Joseph sokkal kivénesibbnak mutatkozott az eredményre, semhogy ilyent fel lehetett volna tétélni róla.

— A doktor ur hálásan fogadja ajánlatát — szólt mistress Norbury, intve mistress Josephnek, hogy lépjen közelebb. — Rábészéltem, azt mondtam, hogy maga nem beteg és nem oly gyenge, mint amilyennek látszik.

Örömteljes meglepetés derítette fel a házvezetőnő arcát. Most, hogy mesolygott, évekkel fiatalabbnak látszott. Hálásan köszönte meg a bizalmat, melyet neki előlegeztek. Első eset volt, hogy az orvos jelenlétében szólni merészelt anélkül, hogy kérdezték volna.

— Mikor kívánják, hogy jöjjenek, sir? — kérdezte.

— Minél előbb — felelt a doktor.

Milyen hirtelen és milyen fénynyel csillantak fel a házvezetőnő szemei e válaszra! Feltünő hevesen fordult meg, hogy urnőjére kéro pillantást vessen.

— Menjen, amint a doktor ur kívánja — szólt mistress Norbury. — Tudom, hogy számadási könyvei rendben vannak és hogy kulcsai mindig rendes helyükön függenek s hogy mindent rendben hagy hátra. Menjen hát amikor a doktor ur akarja.

— Természetesen meg kell tennie előkészületeit, ugy-e? — kérdezte Orridge doktor.

— Nem tart tovább fél óránál — válaszolt mistress Joseph.

— Raér ma estig — szólt az orvos, aztán kalapját vette s megbajtotta magát mistress Norbury előtt.

— Jöjjen csak el a „Tigrisföbe“ és kérdezősködjék utánam. Hét és nyolcz között ott leszek. Még egyszer nagyon köszönöm, mistress Norbury.

— Legjobb kívánataimat és üdvözlétemet, doktor ur, a betegnek!

— Tehát a Tigrisföben ma este hét és nyolcz között — ismételte Orridge doktor, mielatt a házvezetőnő ajtót nyitott neki.

— Hét és nyolcz között. Sir — ismételte a szelid és kellemes hang, mely most, hogy öröm is vegyült bele, fiatalabban hangzott, mint valaha.

(Folyt köv.)

könnyű 120 klg.-ig életsúlylevonással 178 fillér. Husértés nehéz 300 klg. felett életsúlylevonással 156 fillér. Husértés könnyű 140—300 klg.-ig életsúlylevonással 170—178 fillér. Süldő belföldi életsúlylevonással 120—126 fillér. A vásár irányzata emelkedő. Az árak 2—4 fillérrel emelkedtek.

Budapesti juhvásár.

Szeptember 11. Felhajtott 2416 drb juh. Árjegyzék: Elsőrendű ürtü 64—72.5 fillérig. Középmínőségű ürtü 57—62 fillérig. Ayajubok 54—58 fillérig. Kosok 53 fillérig. Az irányzat lanyha volt. az árak 2—4 fillérrel kgr.-ként hanyatlottak.

Bécsi vágómarhavásár.

Szeptember 11. A st.-marxi központi vásárosarnokban ma megtartott vágómarhavásár felhajtott 1708 drb magyar, 99 drb galicziai, 1050 darab németországi szarvasmarha.

Jegyzék kilogrammonként elősúlyban: Magyar hizókör I.-s6 minőségű 90—100 fillér, kivételesen 102—106 fillér, II. minőségű 88—94 fillér, III. minőségű 82—96 fillér, galicziai hizókör, I. minőségű 110—116 fillér, kivételesen 118 fillér, II. minőségű 104—108 fillér, III. minőségű 96—102. Német hizókör I. minőségű 108—114 fillér, kivételesen 118 fillér, II. minőségű 98—106 fillér, III. minőségű 92—96 fillér, legelőőkör 82—92 fillér, bika 80—100 korona, kivételesen 106 korona, tehén 80—96 korona, bivály 60—78 korona, 100 kilogrammonként, a fogyasztási adóval együtt.

Kivonat a hivatalos lapból

— Szeptember 10. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Gazelli Árpád tudományegyetemi könyvtárőr címmel és jelleggel felruházott kolozsvári tudományegyetem könyvtárához, a VIII. fizetési osztályba sorolással és ezen fizetési osztálynak megfelelő szabályszertű illetményekkel könyvtárőr, dr. Persián Kálmán kolozsvári tudományegyetemi fizetésellen könyvtártszert

ugyanesak a kolozsvári tudományegyetem könyvtárához a IX. fizetési osztályba sorolással és ezen fizetési osztálynak megfelelő szabályszertű illetményekkel, könyvtártszertké; Adám Aladárné, szül. Péterffy Vilma b6z6di állandó megbízott kinted6v6n6t az ottani állami kinted6v6d6hoz rendes kinted6v6n6vé;

a pénzügyminiszter Staub J6zsef ideiglenes min6s6gi díjtalan pénzügyi számgyakornokká a l6csel pénzügyigazgat6s6g mell6 rendelt számvev6s6ghez;

a temesvári it6v6t6bla eln6ke dr. Zsupunszky Isza 6gyv6del6tlet díjas joggyakornokká;

a temesvári f66gy6sz Kuluncsics Antal zombori t6rv6ny6szeki hivatal6szolg6t a lugosi t6rv6ny6szeki fogh6zhoz 6rmenterr6;

a temesvári t6rv6ny6sz6k eln6ke Csulik J6zsef és Daneszk6 J6nos temesvári t6rv6ny6sz6ki napidíjas szolg6kat a temesvári t6rv6ny6sz6khez III.-ad osztályu hivatal6szolg6kk6 nevezte ki.

Áthelyez6sek. A vall6s- és közoktat6s6gyi miniszter Szab6 Istv6n budapesti III. ker6let6i állami f6gimn6ziumi r. tan6rt a budapesti VII. ker6let6i Istv6n-uti állami f6gimn6ziumhoz, Lucze Lajos nagyb6nyai állami f6gimn6ziumi r. tan6rt a budapesti X. ker. k6b6nyai állami f6gimn6ziumhoz, G6bor 6ron verseczi állami f6re6liskolai r. tan6rt a temesvári állami f6re6liskol6hoz, Hager Emil szegedi állami f6re6liskolai r. tan6rt a budapesti II. ker6let6i állami f6re6liskol6hoz és Orb6n Gyula ungv6ri kir. kath. f6gimn6ziumi r. tan6rt a budapesti II. ker. állami f6re6liskol6hoz helyezte 6t.

N6vmagyar6sít6sok. A bel6gyminiszter kisk. Zemeszki J6nos kassai lakos F6ldesre, Richter D6vid budapesti lakos Bir6ra, Kohn Irma p6sty6ni lakos Kov6csra, Kl6r Jakab nyirb6tori lakos saját, valamint Katalin, Lip6t és Mikl6s nev6 kiskoru gyermekei Kov6csra, kiskoru Fischbein D6niel esz6nyai lakos Farag6ra, kiskoru Neufeld Paulina nagymarton6i lakos N6dasra, Tobl Istv6n r6pezcel6ki lakos Vad6sra, Ant6finger Mih6ly r6kospalotai lakos Alm6sira, Spiczter S6ndor p6csi lakos Siposra, Rosenbaum Ferencz ungv6ri lakos Rad6ra, kiskoru Haendler K6r6ly budapesti lakos Heged6sre, Pischl Imre Gy6rgy asz6di lakos Per6nyire, Mayersberg J6zsef p6pai lakos M6r6re, kiskoru Schusz J6nos krasznaira, Weiner Hermann kaposv6ri lakos saját, valamint Gyula nev6 kiskoru gyermeke V6radira, Schwartz Samu nagyv6rad6i lakos Sz6sra, Olajos Piroska marosv6s6rhelyi lakos Farkasra, Efraer Ern6 nagyv6rad6i lakos sa-

j6t, valamint Istv6n nev6 kiskoru gyermeke Erd6sre, kiskoru Szopk6 J6zsef rozny6i lakos Szatm6rira, Kohn Alojzia budapesti lakos Kert6szre, Neulinger B6la aradi lakos saját, valamint Erzs6bet és Kl6ra nev6 kiskoru gyermekei Martonosira, kiskoru Rosenberg Alad6r erd6-telesty6ni lakos csal6di nev6nek Rudasra k6rt 6tv6ltoztat6s6t megengedte.

VIZÁLLÁS.

		szept. 9. szept. 11.		szept. 9. szept. 11.			
		m 6 t e r		m 6 t e r			
inn	Sch6rding	0.98	0.92	Fl6za	M.-Sziget	0.42	0.50
Duna	Pasenau	1.42	1.34		Tekeh6za	0.10	0.25
	Linz	1.14	1.20		V.-Nam6ny	0.62	0.50
	B6cs	1.18	1.23		Tokaj	0.28	0.40
	Pozsony	0.99	0.84		Tiszaf6red	0.38	0.50
	Kom6rom	0.92	0.76		Szolnok	0.45	0.52
	Budapest	1.43	1.31		Csongr6d	0.87	0.80
	P6ka	0.11	0.02		Szeged	0.26	0.35
	M6h6cs	0.92	0.77		T.-B6cs6	0.37	0.34
	Gombos	1.06	1.01		Titel	0.95	1.03
	Ujv6k6k	0.98	0.87	Undovz	H6d6r	1.16	1.17
	Pancsova	0.00	0.04	Tapoly	B6rfa	0.14	0.14
	Orsova	0.88	0.80	Bodrog	L6dm6csa	0.14	0.01
Morva	Morvafalu	0.67	0.18	Saj6	Z6oleza	1.16	1.19
V6g	Z6olna	0.04	0.04	Horn6d	H.-N6met6	0.06	0.16
	Trencs6n	0.01	0.03	B6r6ty6	M6rgita	0.86	0.81
	Szered	0.40	0.88		B.-Ujfal6	0.42	0.46
R6ba	Szt.-G6tth6r6	0.10	0.41	K6r6s	Csucs6	0.38	0.35
	S6rv6r	0.02	0.04		N.-V6rad	0.24	0.28
	Gy6r	1.18	1.54		Bel6ny6s	0.20	0.20
Dr6va	V6rasd	1.52	1.62		Tenk6	0.18	0.18
	Z66k6ny	0.78	0.42		Gurabon6s	0.40	0.40
	Barcs	0.19	0.10		Borosjen6	0.56	0.56
	Kesz6k	0.74	0.64		B6k6s	0.20	0.35
Mura	M.-Szerdah	0.60	0.46		Gyoma	0.20	0.25
Sz6va	Z66gr6b	1.08	0.00	M6ros	Gy.-Feh6rv6r	0.00	0.06
	Sz6szek	0.84	0.86		Branyic6ka	0.00	0.40
	Mitrovicza	0.73	0.68		Ar6d	0.92	0.85
Szamos	De6s	0.81	0.12		M6k6	0.28	0.14
	Szatm6r	0.14	0.16	Temes	Lugos	0.40	0.41
Kraszna	N.-Majt6ny	0.88	0.80		K.-K6st6ly	0.60	0.14
Latorcz6	Munk6cs	0.04	0.08		Risz6t6	0.38	0.38
Laboroz	Homonna	0.45	0.80	B6ga	Temesv6r	0.00	0.69
V6g	Perecseny	0.04	0.00		B6csker6k	1.56	1.18

ID6J6R6S.

Progn6zis a k6vetkez6 huszonn6gy 6r6ra:

H6z6nkban az id6 tegnap v6ltoz6kony, szeles 6s h6v6sebb lett. Csapad6k legink6bb a keleti 6s 6szakkeleti r6szeken esett 6t6lag 5 mm.-nyi mennyis6gben. A h6s6lyed6s k6l6n6sen 6jjel volt 6rezhet6. Rajeczf6rd6n 2 C. fokot, Arvav6ralj6n 6s T6traf6red6n pedig 1 C. fokot mutatott a minimum h6m6r6. A maximum Temesv6rot 6tg6 30 C. fok volt.

Az elm6lt nap id6j6r6s6nak 6ttekint6se:

A nyom6an der6lt 6s m6g 6jjel igen h6v6s id6 varhat6. S6rg6nyprogn6zis: Sz6raz, k6s6bb enyh6bb.

Allom6s	L6gyv6r6s m. 70 +	A h6m6r6s k6t6s6s sz6r6n6	Sz6t6ny 6s sz6p	F6h6s6t	Csapad6k m. m.		H6m6r6s k6t6s6t	
					max.	min.	max.	min.
A.-Bal6tna	65.8	11.8	E	2	0	19	9	
Unghv6r	62.7	13.0	N	1	0	24	11	
K6sm6rk	68.8	11.7	N	1	1	24	8	
Loson6s	62.2	12.6	N	1	2	23	9	
Ogy6ll6	60.6	14.6	SE	1	4	25	13	
Budapest	62.0	13.8	NW	1	1	26	12	
H6r6ny	61.2	15.9				29	14	
Keszthely	61.5	17.4				30	15	
P6cs	62.7	18.0				30	15	
Z66gr6b	62.2	16.7	E	1	2	29	17	
Fiume	62.2	18.7				31	17	
Szeged	62.8	14.0	S	2	0	26	12	
Temesv6r	65.9	16.8	S	1	0	31	10	
Nagyv6rad	61.4	14.5				26	9	
Kolozsv6r	65.6	9.8	E	1	0	23	8	
Nagy6sz6ben	65.1	11.4	E	2	0	23	8	
Szatm6r	—	17.4	NE	1	0	14	10	
Eger	—	14.6	NW	2	0	8	8	
Arvav6ralja	—	7.6	N	1	2	13	2	
Selm6czb6nya	—	14.2	NE	1	1	21	9	
Kom6rom	—	17.9				25	8	
M6gyar-6v6r	—	13.8	S	1	1	21	7	
Sopron	—	14.3	NW	1	0	25	8	
B6r6k	—	14.9				—	—	
Cirkven6ta	—	21.2				—	—	
Debreczen	—	14.7				27	13	
Kecsk6m6t	—	15.1	SW	2	0	22	6	
Orosz6za	—	16.4	NW	1	0	—	—	
Ar6d	—	17.8	NE	1	0	29	11	
Z6ombolya	—	15.8	N	1	0	25	8	
Versecz	—	21.4	NE	1	0	24	10	
Orsova	—	14.1	NE	1	0	25	10	

EGYETERTÉS

politikai naplap.

Kiad6hivatali igazgat6: PAJOR MATTY6S.

Sz6j6r6l-sz6j6ra j6r:

Megjelent

az 6szi 6s t6li 6rjegyz6k!

NEUMANN M. cs. 6s kir. udvari 6s kamarai sz6llít6

f6r6i-, fiu- 6s le6nykaruha-telep

Budapest, IV., Muz6um-k6rut I 6s 3. sz6m.

Fi6ktelepek: Arad, Brass6, Debreczen, Fiume, Kasza, Kolozsv6r, M6skolcz, Nagyv6rad, P6cs, Pozsony, Szeged, Temesv6r, Z66gr6b, Belgr6d, Sofia.

Falusi K6nyvt6r.

Acsiperkegomba (sampion) 6s a szarvasgomba termeszt6se.

Irta Eperjessy Istv6n.

Gyakorlati utmutat6s 6s k6t igen j6vedelmes 6s termel6si 6s falk6r6l6s6ra.

Kiadja a

FRANKLIN-T6RSULAT.

Kaphat6:

LAMPÉL R. K6nyvkeresked6se (Wodianer F. 6s Fial6) r.-t.-n6l Budapest, VI., Andr6ssy-6t 21.

valamint

minden k6nyvkeresked6sben

Dr. Kapit6ny K6lm6n utik6nyvei:

Az osztr6k cs6sz6rs6g. 11 t6rkeppel 6s 6 v6rosi t6rvrajzzal. K6tve 6 K

B6cs. B6cs v6rosi t6rvrajz6val 80 f

Karlsbad. H6rom t6rkeppel 80 f

H6r6n 6s Arco. K6t t6rkeppel 80 f

Kaphat6k:

LAMPÉL R. k6nyvkeresked6se (Wodianer F. 6s Fial6) r.-t.-n6l. Budapest, VI. ker., Andr6ssy-6t 21. sz. 6s minden k6nyvkeresked6sben.

Ujrendszer6 butor-hitel.

Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a tisztelt butorv6s6rl6k6z6ns6gn6k a legnagyobb kedvez6m6nyt nyujthatjuk.

Hitel eset6n k6szp6nz6r6kat sz6mlitunk, csup6n a tartoz6s ut6n **6%** kamat fizetend6.

A kamatnegyed6venk6nt fizetend6 6s pedig mindig csak a h6tra-l6kos, cs6kken6 tartoz6s ut6n.

T6rleszt6s: minden 100.— korona ut6n havi 3.— korona vagy minden 100.— korona ut6n 1/4 6vi 9.— korona.

Nagy v6laszt6k asztalos-, k6rpite6s-, vas- 6s r6zbutorokban, tov6bb6 sz6nyegek, f6gg6ny6k, 6gy- 6s asztalter6t6kben **BAL6ZS 6s T6RSA BUTOR6RUH6ZA** BUDAPEST, VI., V6CZI-K6RUT 43. (Saj6t h6z.)

SZINNHÁZAK.

Kedd, 1911. szeptember 12-én.

NEMZETI SZINHÁZ

Mary-Ann.

Vigjáték 1 felv. rta. Zangvill. Fordította: Mihály József.

Személyek:
Lancelot Dezső
Péter Rozsahegy
Herr Brahmsón Bartos
Samuel Smegde Gabányi A.
Lord Tottenham Mészáros
Howard Sugár
Mrs. Leadbatter S. Fáy Sz.
Rose, leánya Nagy Ibolya
Kitty Keczer
Lady Chelmer Csillag T.
Foxwall grófnő Paulayné
Mary-Ann D. Ligeti J.
Kezdeté 1/8 órákor.

WIGSZINHÁZ

Az ördög.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Molnár Ferenc.

Személyek:
László Szerény
Jolán, felesége Blakay M.
Az ördög Hegedűs
János Fenyvesi F.
Eiza Komlóssy
Selyem Cinka Hegedűsné
András György
Christenné Makróczy
Fálné Kórházi S.
Mary Varga A.
Lang Kassay
Kezdeté 1/8 órákor.

M. KIR. OPERAHÁZ

Sámson és Delila

Dalmú 3 felvonásban 4 képben Zenejét szerzette Saint Saëns Kamill. Szövegét írta Lemaire Ferdinand Fordította Radó Antal.

Személyek:
Delila Szamosi
Sámson Anthes
Dagon Várady
Abimelek Ney B.
Óreg zsidó Budai
A hírnök Kerész
Kezdeté 7 órákor.

56. (Városi) Városligeti Színház

Az ártatlan Zsuzsi.

Operetta 3 felvonásban. Irta: Antoni Mars és D'Esvalières. Zenejét szerzette: Gilbert. Fordította: Mérei Adolf.

Személyek:
Des Aubrais Konrád Szöveghe
Delphine, felesége Veszpreminé
Jaqueline gyér Radó N.
Hubert mekei Szalay
René Boisfuretie Fekete
Pomeral, gyáros Szabolcs
Szanne, felesége Kürty Klára
Charenze, magánzó Kellér
Rose, felesége Károlyi L.
Kezdeté 1/8 órákor.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. WALDMANN IMRE, igazgató.

Ma és minden este:

REBLA. HENRY DE VRY az idomított sertések.

és a többi elsőrendű attrakció.
Az előadás kezdete 8 órákor. !!
Jegyelővétel (a nagy látogatottság miatt nagyon ajánlatos) 10-1 és 3-6 óráig a nappali pénztárnál.

BEKETOW CIRKUSZ

VÁROSLIGET. TELEFON: 107-48.

Ma este nagy előadás.
A szeptemberi műsor óriási sikere.
Minden előadásra zsúfolt nézőtér.
Brahim-Ben-Buyamaas
arabs csoport.
MISS MARIANNE
idomított dísz óval.
Henricksen vad tigriseivel és még 12 sláger.
Jegyek előre válthatók és telefonon is rendelhetők elővételi díj nélkül.

ROYAL-ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRUT 31
110-22 : TELEFON : 110-22

Minden este 8 órákor a szeptemberi világvárosi műsor.
HEROS vakmerő erómatványok. **CARL HERTZ**, a fölülmulhatatlan amerikai illuzionista. **Les Yost** vic párisi szobrászok. **Paio and Sallery** excentrikusok. **BACHUS AND MEALLAR** amerikai tánczelenés. **AKIS BARONESSZ.** Albin Felix operettje, játsszák: Szalontay Ferike, Sándor Stefi, Bálint Béla, Bárony István, Dezsőffy László, Máthé Sándor és még 40 más szereplő. **Constance von Linden** felléptével **Biane d' Artols** kacagató bohózat. **A BONNI DIÁKOK** diák jelenet. **A MAGANTANÁR** Leo Fall operettje. **Solti Hermin**, **THE 6 BOSTON GIRLS** és még 16 elsőrendű attrakció.

A téli kertben **ROYAL-CABARET**, belépő-díj 1 óráig 1 kor., 1 óra után nincs belépődíj **Kukó Vince** és zenekara hajnalig muzsikál. Bal mobile. Keringő verseny. A legvilágosabb budapesti hely.

Vasárnap, szeptember 17-én délután 3/4 órákor mérsékelt helyáru nagy családi előadás az összes attrakciók fellépte.

ROYAL-ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRUT 31
110-22 : TELEFON : 110-22

Vasárnap, szeptember 17-én délután 3/4 órákor mérsékelt helyáru nagy családi előadás.

A magantanár, Leo Fall operettje,
A megázott huszár, kacagató bohózat — és 16 nagyszerű attrakció. — Jegyek: elővételi díj nélkül a **ROYAL-ORFEUM** pénztárnál és a jegyárúdnakban már most válthatók.

Az összes egyetemi

főiskolai és középiskolai tan- és segédkönyvek kaphatók:

MAI HENRIK és FIA

Könyvkereskedésében Budapest, Muzzeum-körut 31. szám. Jegyzéket bérmentve küld.

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége: Révay-utca 18. szám.
Igazgató: Keleti Henrik. Főrendező: Rott Sándor.
Telefon: 14-22. Előadás kezdete 1/8 órákor.

Ma:

„A konkurrenszek“

Trefás falusi életkép 1 felv. Irta: Satyr. Rendező: Rott Sándor

„Der gute Tric“

Bohózat 1 felv. Irta: Hirschfeld Lajos. Rendező: Trebitsch S.

Trebitsch Sándor, Springer Ármán, Szűke szakál, Rieza Giza, Perri és Perri.

Jegyek elővételen kaphatók: Folies Caprice Révay-utca 18. d. e. 9-12 és d. e. 3-6 óráig. Hirsch nagyterembe Andrassy-ut 10. és „Sofroni nagyteremben Rikóczi-ut 1. 12 óra után az 1-6 óráig „Casino de Parisban“ teljesen új műsor a világ legelső tánc-attrakciók felléptével.

Drágább lett a dohány!

EGY SZEM
HAVANNA PASZILLA
ÓRÁKRA MEGSZÜNTETI
A DOHÁNYZÁSI INGERT

CSAK A NŐRŐS KIRÁLYVAL ELLÁTOTT VÉDJEGYVEL A VALÓDI.
I doboz ára 40 fillér.
Kapható Török József gyógyszárban Király-utca 12. Lux Mihálynál Muzzeum-körut 7. Datsinyi Károlynál Furdó-utca 10. Neruda Nándornál Kossuth Lajos-utca 7. és minden gyógyszerárban, drogeriában és jobb czukorkáizletben. — Viszonteladásnak árkezesmény.
Főbizományos: IFJ. WEISZ és TSA I., Fehérvári-ut 11. Telefon 162-87

ZONGORA

pianó és harmóniumok **ellismert legjobb gyártmányok**, valamint számos kiállításon első díjakkal kitüntetett saját gyártmányu zongorák legmegbízhatóbban részletfizetésre is beszerzhetők az 1881. év óta fennálló zongoragyáros utódnál, az állami iskolák szállítója Budapest, IV., Váci-utca 16. I. emelet.
Zongora becsérlés, hangolás és javítások szakszereiben végezhetnek helyben és vidéken is.
Zongorák olcsón bérlehetők.
Használt, jó karban lévő zongorák állandóan raktáron. Árjegyzéket ingyen küldök. Telefon 149-10. 11243

A Harris-bazár új épületebe való áthelyezés miatt **Sport-Szakkainkat** mélyen leszállított árakon árusítjuk:
Weinberger és Fodor áruháza
BUDAPEST
IV., Városház-tér 2. sz. (magas földszint)

A forró nyári hónapok rendkívüli elősegítették az összes ragályos betegségek kiterjedését és elterjedését. Tény, hogy a

Kolera

vörheny, kanyaró, tifusz, himlő és egyéb ragályos betegségek nyáron fokozottabb erővel lépnek fel, mint más évszakokban, miért is szükséges, hogy minden háztartásban egy megbízható fertőtlenítő szer kéznél legyen. A jelenkor legmegbízhatóbb fertőtlenítő-szere a

LYSOFORM

szagtalan, nem mérgező, olcsó és eredeti üvegekben 80 fillérért minden gyógyszerárban és drogeriában kapható. Hatása gyors és biztos, miért is az összes orvosok betegágyak fertőtlenítésére, antiseptikus kötözéseknél (sebekre és daganatokra), kéz és arcmosásra és ragályok elhárítására nőknek altesti irrigációra, stb. mindenkor ajánlják.

LYSOFORM

SZAPPAN

finom, gyenge pipere-szappan, lysoformot tartalmaz és antiseptikus hatású. Alkalmazható a legkényesebb bőrre, sőt csecsemőknek is; szépi, megpuhítja és illatossá teszi a bőrt. Egy kísérlet és Ön a jövőben kizárólag ezen szappant fogja használni. Darabja 1 korona.

Fodormenta-Lysoform

erősen antiseptikus hatású szájvíz. Szájbűzt rögtön és nyomtalanul eltüntet és a fogakat konzerválja. Használndó továbbá orvosi utasítás szerint toroklobnál, gégebántalmaknál és nátha esetén gurgulázásra. Néhány csepp elegendő egy fél pohár vízre. Eredeti üvege 1 korona 60 fillér.

Az összes lysoform-készítmények kaphatók minden gyógyszerárban, drogeriában és újabban a jobb fűszerkereskedésekben is. Kivanatra barkinek ingyen és bérmentve megküldjük az „Egészség és fertőtlenítés“ című érdekes könyvet.

Ahol Lysoform nem volna kapható, oda közvetlen is küldünk. 6 korona előzetes bejelentés esetén 3 üveg Lysoformot, 2 db szappant és 1 üveg szájvizet.

Dr. Keleti és Murányi
vegyészeti gyára Újpesten.

SZÍNHÁZAK.

Kedd, 1911. szeptember 12-én.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Tökéletes szerelem.

Vígjáték három felvonásban. Irta: Roberto Bracco. Fordította: Lukatos László.

Személyek:

Elena Haraszthy M.
Hugó Z. Molnár
A német pincér Csizsór
A soffor Gere
A fogadósnő Csatai J.

Kezdeté 1/8 órákor

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

A kis gróf.

Operett 3 felvonásban. Irta: Martos Ferencz. Zenéjét szerzte: dr. Rényi Aladár.

Személyek:

Agárdi Guidó gróf Szirmai László, fia
Howard Dorothy
Hózi Csibráné
Zapolya, igazgató Papir Simai
Kálai, onkentos Rezonny, riportier
Schwarz, bankhiv. Dévényi
Itatos, színesz Németh
Egressi, színesz Latahar
Kocsonya, netelő Boross
Tarjáni, sangóri Krasznainé
Manuela Soos M.
Mimi Rády G.
Thomson Raskó
D'Henner Nador
Maitre d'Hotel Krasznai
Vén kisasszony Erdei B.

Kezdeté 1/8 órákor.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ. (BUDAI SZINKÖR)

A corneillei harangok.

Nagy operette 3 felvonásban. Irta: Clairville és Gabet. Fordította: Rakosi Jenő. Zenéjét szerzte: Planquette Kóbert.

Kezdeté 1/8 órákor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

A tenger fenék titkaiból.

Irta: Abonyi Sándor.

Kezdeté 1/8 órákor.

APOLLO-PROJEKTÓGRAF

Főpszínház-utca 1-2. Telefon 42-39.

1911 szeptember 9-től 13-ig a megnyitó műsor szenzációs: Olasz tisztek lovaggyakorlata (sportkép), Moeen földművelés (mezőgazdasági felvétel). **Ejje az erdőn** (dráma). Mozgófénykép Újság (neti aktualitások). A szép fogorvosnő (bohóza). Az árva (humoroszka). A favorit (loversenydráma). Legközelebbi műsorváltozás csütörtökön, f. hó 13-án. Az első előadás hét-köznapokon d. u. 1/8 órakor, vasár- és ünnepnapokon d. u. 4 órákor kezdődik.

ROYAL-ORFEUM.

VII., Erzsébet-körút 31. Telefon 110-22.

Ma este 8 órákor legelső-rangu színházi és varieté-előadás.

Heros, vakmerő erómutatványok; **Carl Hertz**, felülmulatlan amerikai illuzionista. **Les Yost**, a vig párisi szobrászok. **Palo and Sellery** excentrikusok. **Bachus** and **Meallan** amerikai tánczelenés. **A kis baroness**. Albin Félix operettje, játesszák: Szalontay Ferike, Sándor Steti, Balint Béla, Barony István, Dezsöffy László, Máthé Sándor és még 40 más szereplő. **Constance von Linden** fellépésével Diane d'Artois. czimszerepében; **A magántanár** Leo Fall operettje. **Solti Hermin**, **The 6 Boston Girls** és még 16 elsőrendű attrakció. Vasárnap, szeptember 17-én d. u. 4/8 órákor mérsékelt helyaru nagy családi előadás, az összes attrakciók fellépte. A télikerben **Royal-Cabaret** Belépődíj 1 óráig 1 korona, 1 óra után nincs belépődíj. **Kukó Vinco** és zenekara. Bal-mabile. Keringő verseny. Táncz hajnalig. A legvidámabb budapesti hely.

MARGIT GYÓGY-FORRÁS

(Bereg megye)

a gyomor, belek, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatású még akkor is ha **vérzések** esete forogtenn

Megrendelhető: Édeskúty L.-nál Budapesten és a forrás kezelőszéknél Munkácson.

STEINHARDT MULATO

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Augusztus 20-ától esténként

9 órákor! Az erényes Zsuzsika. 9 órákor!

11 órákor! Kakuk! Kakuk! 11 órákor!

Bohózatok. Irták: Gllager és Tassig, ford. és átdolg. Steinhardt.

STEINHARDT és HUNYADI

új slager koplékkal, és elsőrendű külföldi számok.

Ejfel után a pazarul átalakított télikerben reggeli 5 óráig orgányzene, cabarett és tánc. Belépődíj nélkül **Jegyek: d. e. 10-1-g, d. u. 3-6-ig** a mulatóban és egész nap a **Hirsh-féle nagytársaságban** Andrassy-ut 19 és a **Muggaria-fürdő** pénztáránál válthatók.

Jó hangu, kitűnően felszerelt

Iskola-hegedűt

legjobban és legolcsóbban

Reményi Mihály

a Magy. Kir. Zenekadémiá házi hangszerkészítője szállít az összes iskoláknak.

Kérjen árjegyzéket

Reményitől: Budapest, Király-utca 58.

Gsaládi házakat építünk

minden tőkebefektetés nélkül köztisztviselőnek és nyugdíj-képes magánhivatalnokoknak, lakbérük leköltése ellendben **Buda legszébb részén** és kitűnő fekvésű helyen a **Filár- és Aladár-utcaiban** és ezenkívül bárhol. — Jelentkezések mielőbb eszázlendők, mivel már csak néhány telek áll rendelkezésre. Bővebb felvilágosítást nyújt **Budai Bank és Telepítő Részvénytársaság** I., Fehérvári-ut 34-36. szám.

MINDENKI

aki irodákban, hivatalokban, üzletekben s gyárakban a tisztaságot, kényelmet és eszterűséget szem előtt tartja

AZ „A. B. C.”-NÉL

hygien. tisztított kölesöntörűközőknek, portörölközőknek, padló-ruháknak bevezetését, nagyon olcsó kölesöntő mellett házhoz szállítva és hetenként pontosan eszterűve, okvetlen meg-
KEZDI.

„A. B. C.” Egyesült Fehérmű Kölesöntő Vállalat.
Éötvös-utca 30. szám, Telefon 46-86.
Külön osztály vendéglők részére.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.
..... (Főpostával szemben) .....

Legkedvezőbb alkalom!

Ház, villa és gazdasági

telkek

vételére az ujonnan parcellázott **Hüvösvölgy-Hidegkúti „Széphalom”** és **„Erzsébet”** a felsőgödi **„Család-otthon”**, a csepeli **„Munkás-otthon”** és a tököli **„Uj Tököl”** telepeken. — A telkek több évi részletfizetésre adatnak el.

Bővebb felvilágosítás és minden utbaigazítás kapható a Budapest III. kerületi takarékpénztár parcellázási osztályában, III., Lajos-utca 163. Telefon 41-32. és a telek eladási irodában VII., Wesselenyi-utca 41. Telefon 162-39. A telepeken a kezelők adnak felvilágosítást.

FŐNÖKÖK

eszed eddig hiába vártak arra, hogy könnyű szerrel jussanak irogepbz.

HA FIZETNEK

havonta 20-30 koronát, kapnak egy elsőrendű, látható irásu, visszaváltós, tabulátoros, összeadóbillentyűs, automatikus sorváltós, csupa aczélból és vasból gyártott, rendkívül tartós, univerzál-kiváratás

Ujlaki-írógépet.

Nem irnak alá váltót és folytonosan halmozódó terad munkátaikban könnyen

BOLDOGULNAK.

Bármely rendszerű használt írógépet legmodernebb Ujlaki írógéppünke

BECSERÉLÜNK.

Díjmentes bemutatás országszerte. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

UJLAKI BÉLA Budapest, VII. ker., Erzsébet körút 28. sz.

Telefon 122-60.

Vidéki hivatalnokok, kik könnyű mellék-keresetre reflektálnak, közöljék oszámukat. Vidéki képviselők kerestetnek.

TYURIN!!

használatá után nincs többé baromfivész.

1 nap alatt megszűntet mindenféle vészet.

Sok számos elismerő bizonyítja, orvosi bizonyítványok igazolják e szer kitűnőségét, minden gazdaembernek szüksége van rá. Ahol ezen szert használják, ott baromfivész nincs, s hosszú időre vészmentesíti a baromfikat **1 nap alatt megszűnteti a vészet.** Minden tüveghez külön használati utasítás. Egy liter tartalmazó tüveg ára 4 korona. Megrendelhető a főraktárhoznál:

Dr. ODOR BÉLA gyógyszerésznél

NAGYENYEDEN. Sürgőnyozim: ODOR NAGYENYED. — Naponta posta-zetőküldés. — Szabadalmazva és törvényileg védve.

Hirdetések

felvételnek e lap kiadóhivatalában.

Heti műsor:

Szeptember hó	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Magyar Színház	Király Színház	Fővárosi nyári Színház (Budai Szinkör)	Fővárosi Városligeti Színház	Uránia
13 Szerda	Susette	Bajazók Havasi gyopár	A hölgyek öröme	Karenin Anna	A kis gróf	A dollárkirálynő	Az ártatlan Zsuzs	A tenger fenék titkaiból
14 Csütörtök	A balga szüz	[Rajna kinöse	A hölgyek öröme	Tökéletes szerelem	A kis gróf	Gyurkovics lányok	Az ártatlan Zeuzsi	A tenger fenék titkaiból
15 Péntek	Lilliomfi	A téli rego	A házasság	Sárga lilom	A kis gróf	Változó szerelem	Az ártatlan Zsuzsi	A tenger fenék titkaiból
16 Szombat	Susette	Carmen	A házasság	A kis lord	A kis gróf	Troubadour	Az ártatlan Zsuzsi	—
17 Vasárnap	d. u. este A vén bakkancos és fia a buszar Nászinduló	A Walkür	Az ezred apja A házasság	A vízözön Tökéletes szerelem	Czigányszerelem A kis gróf	A falu re: za Kreolvéz	Romeó es Julia Az ártatlan Zeuzsi	—

+ MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR +

BUDAPEST, VII. KERÜLET, RÁKÓCZI-UT 32. SZÁM, A RÓKUS-KÓRHÁZZAL SZEMBEN.

saját érdeklődésben felhívja az összes sérülteket, hogy az összes kulturállamokban szabadalmazott, különösen páratlan czólszerűségű kicserélhető nyomlappal ellátott **MULTIFORME sérvkötőkről** prospektust kérjenek. Ezen

Sérvkötő a legmesszebbmenő igényeknek is megfelel. **Műláb** a lehető legjobban kivitelben. **Műkéz** a legizlésebb kiállításban. **Műfüző**

Támgepek, egyenestartók, haskötők, gummiharisnyák stb. mérték szerint jótállás mellett készülnek.

Hygienikus különlegességek! + Képes árjegyzéket kb. 1000 ábrával, ingyen, bérmentve és diszkrétan küldünk.

Magyar kir. államvasutak.
Üzletvezetőség Szeged.
33078. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY.

Különléle anyagok szállítására.

A magyar királyi államvasutak szegedi üzletvezetősége ezennel nyilvános pályázatot hirdet a vonalain 1912. évben esetleg 1913. és 1914. években szükséges alább megnevezett anyagok szállításának biztosítására.

Jövő 1912. évben a következő mennyiségek szükségesek:

2915 q fali mész, 1480 kg. fagygyu, 1056 kg. fehér szappan, 4200 drb. czirok seprű, 306 drb. istráng és 2798 kg. egyéb kétél áru, 4300 m² kátrányos fedéllemez 13750 kg. karbolineum és 92 pár halina osizma.

A szállításra vonatkozó részletes feltételeket magában foglaló ajánlati felhívás a magyar királyi államvasutak szegedi üzletvezetőségénél megszereshető és a magyar királyi államvasutak igazgatóságánál és üzletvezetőségénél megtekinthető. Ugyancsak az említett hivataloknál tekinthetők meg a hivatalos órák alatt a szállításra vonatkozó általános és különleges feltételek is, mely utóbbiak a magyar királyi államvasutak igazgatóságának budapesti nyomtatványtárából megszereshetők.

Az általános feltételek ára 50, a különlegessé pedig 30 fillér darabonként, melyhez postaszállítás esetén bérmentesítésre még 20 fillér beklüendő a nevezett hivatalhoz.

Az ívenként egy koronás magyar okmánybéllyel ellátott ajánlatok ezen küldimmel: „Ajánlat a 33078. sz. pályázati hirdetésben kiírt anyagokra” 1911. évi szeptember hó 26. napjának déli 12 órájáig a magyar királyi államvasutak szegedi üzletvezetősége I. osztályának főnökéhez benyújtandók vagy postán beklüendők.

Bánatpénzül az ajánlott anyag értékének 5 százaléka készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban 1911. évi szeptember hó 25. napjának déli 12 órájáig a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál letendő, esetleg posta útján beklüendő.

Az ajánlati felhívástól eltérő, szabálytalanul kiállított, az ajánlattevő által alá nem írt, javított vagy vakart szövegű, sértett vagy pecséttel le nem zárt borítékba helyezett, elkésve vagy téviratilag tett és oly ajánlatok, melyekre nézve bánatpénz le nem tétetett, figyelembe nem vétetnek.

Szeged, 1911. évi augusztus hóban.

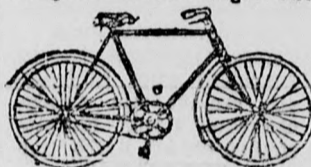
Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Iskolakönyvek

Tanítók, szülők, akiknek szükségük van tankönyvekre, forduljanak bizalommal **Singer és Wolfner cég** könyvkereskedéséhez **VI., Andrassy-ut 10. sz.**, ahol az ország összes iskoláiban használatban levő tankönyvek kivétel nélkül kaphatók. A cég szivesen küld jegyzéket az egyes iskolákban használt tankönyvekről mindazoknak, akik hozzá fordulnak.

Világhírű eredeti angol The Champion és Premier

kerékpárokat dupla harang-csapágyval és szabálytutóval, 3 és 5 évi jótállással, minden árfélemelés nélkül szigorúan az eredeti gyári áron havi 12 és 15 koronás részletek adnak és

kerékpár-alkatrészeket

az egész világon létező összes kerékpárhoz, külső és belső gummit, csengőket, lámpákat, pedálokat, láncozatot, konuszokat és eszéket oriasz forgalmunk következtében mélyen leszállított **nagybani eredeti gyári úrbán szállítunk** vidékre is barnova

LÁNG JAKAB és FIA

kerékpár- és alkatrész nagykereskedők
Budapest, VII. kerület, József-körút 21. szám.
Fióküzletek: Baross-tér 4. és Budán: Margit-körút 6. Díszárjegyzékünk 1000 képpel kerékpár- és alkatrészekről ingyen és bérmentve.

Hirdetések felvételnek.
e lap kiadóhivatalában.

OLAH GÁBOR: KORUNK HÓSE

Verses regény.
Ára 3 korona.
Kiadja a
FRANKLIN-TÁRSULAT
Kapható: **LAMPEL R.**
könyvkereskedésben
(Wodianer F. és fia i. r. t.)
Budapest, VI., Andrassy-út 21.
és minden könyvkereskedésben.

MAGYAROKN ÉLSŐ, LEGNAGYOBBS ÉS LEGIOBB HIRNEVŐ ÜZLETÉ.

Alapították
1847.

Brausweller János

Szegeden. Ca. és kir. királylagosan
szab. chronometer- és műóras, feltalálója
a remonteoir ingaóráknak
stb. stb.

**ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE**

Képes árjegyzék bérmentve, javítások pontosan eszközöltetnek.

AMERICAN SHOE COMPANY LTD.

Amerikai cipő részvénytársaság

Budapest, V., Dorottya utca 6. — VII., Erzsébet-körút 42.

Kizárólagos elárusítása a következő elsőrangú amerikai gyártmányoknak:

Órák részére:	Syermekeknek:	Hűgys részére:
Edwin Clapp & Son	Piehler	Sorosis
Barry		Cousins
Walk-Over		Patrician
Commonwealth		

Kérje képes árjegyzékünket.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill. -rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill. -rel fizetendő.

Pénzszekrények,
éremszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó aron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V. Bálvány-utca 6-C.

Férjhez menne
földbirtokos 21 éves leánya 250.000 kor. vagyonnal, továbbá sok száz vagyonos magyar, német, orosz és amerikai hölgy stb. Komoly szándéku urak (vagyon, vallás, foglalkozás mellékes) azonnal teljesen díjmentes felvilágosítást kapnak. L. Schlosinger, Berlin 18.

Jupiter
Drága párom! Sohse várt engem senki... Gondolatban mindig veled, csókol nagyon Tied.

3 árvácska
Névnapijára minden szépet és jót. Csókolom kezét, melytől a sulyos esapás alkalmából egy pár résztvevő szó bizony nagyon jól esett volna. 6118

Férjhezmenendő úrhölgyek
előjegyezve tízennyolctól eljebb, hozomány-összeg a legkülönbözőbb fokozatokban, 10.000, 20.000, 60.000, 120.000 és magasabb összegig. Bővebbet Faragó Jenő elsőrangú házassági irodája, Rákóczi-ut. 86. I. em. 1. (Diszkret, lépcsőházi bejárat.)

Akar
En szellemes lenni? Akar a társaságban tekintélyhez jutni? Akarja, hogy kellemes társalgónak tartásák? Olvassa el a „Társalgás Művészele” („Ellenállhatatlanságtitka”) rendkívül érdekes könyvet. Megtudja ebből, mint viselkedjék, hogy férfit, nőt, alattvalót, feljebbvalót egyaránt meghódítsa. Korrekt útmutatója lesz az élet minden helyzetében! Tartalomjegyzékét ingyen küld Deák, Budapest, Rákóczi-ut. 86.

Pénzszekrényeket
tűz- és betörésmenteseket ajánl Budapesti Pénzszekrénygyár. Mintaraktár V., Szecenyi-utca 7. Gyár IX., Rákos-utca 4. szám. Telefon 116-40. 11261

30 koronaért
készünek saját műhelyemben mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férföltönyök vagy felöltők finom szöveteiből László Sándor férfiszabómester, Budapest Erzsébet körút 1. sz., I. em. Vidékre posztómenték bementve, helyben szabászatot kívánatra házhoz küldöm. 06532

Temetkezési
vállalkozók, intézetek, egyletek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a Budapesti Ravatalgyár Részv.-társ. Nagymező-u. 46.

10%-kal olcsóbb,
mint bárhol, legolcsóbb, legjobb és legnagyobb butoráruház, 320 szobabutor a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig választékra készen áll jóárlás mellett. Varga Mihály és Társa, Krisztófer 8., I. em.

Meghülésből
származó hurutos bajoknál használjon Réthy-féle cukorkát. Ára gyógyszer-tárakban 60 fillér.

Pénzt
akar Ön azonnal butorra, szongorára, varrógépekre, kerékpárokra és mindenemű kereskedelmi árukra, akkor forduljon bizalommal csak a régi Tauber céghez, Baross-tér 17. sz. Telefon: 149-00. Fiókküzlöt: Klauzál-tér 2. Telefon 78-97. 29387

Előkelő magasrangú
fő, valamint tiszt urak elegáns szobát találnak disztigvált özevegynél. „Előkelő Otthon” jellege alatt e lap kiadóhivatalába.

Zálogcéduulákat
veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt, platinát és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. Ugyanítt aranyláncok olcsón kaphatók.
SCHILLER IZIDOR
ékszerkereskedő
Budapest, Sip utca 8.
Telefon 54-74.

BUTOR
30% megtakarítás!
Régi Butorszalon
Budapest, Ferenciek-tere 3 lémelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, mahagoni és palisander butorok, ural szobák, angol börgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillarak.
Telefon 82-13. 28598

Soványág
Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai erólap-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek koblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jót állást. Verszegénység, gyöngesség, idegesség, elvez és gyomorbetegségeknak nélkülözhetetlen tápszere. Kiténtve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 forint 10 kr. Használati utasítással. Főraktár Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut. 11. II/1. Telefon 156-80.

Saját gyártmányú fűrészkések 14 kor.-tól feljebb; fűrésztékák 60 kor.-tól feljebb. Elváltások mindenféle kuszlivatyuk és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron.
LEFKOVICS ADOLF
Budapest, VII., Wesszelényi-u. 51/c. Telefon 118-46. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Aszialisok
új jövedelmi forrását leíró képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a „Kegelet” szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46.

Bor
Ritka alkalom kínálkozik azoknak, akik tisztán kezelt, kellemes ítelu, erős és szép, fehér és vörös, kétéves és régi ó-borokat óhajtanak saját használatra. Ezen óhajnak — szavatosság mellett — megfelel Baksányi Károly reform. lelkész, Balaton-Henye. Árjegyzék ingyen. 61-0

Diszertkedvelők
kérjenek árjegyzéket az Első magyar diszertfaiskolától. Tulajdonosa: Copony Ede Körmenten. 120 fajta tülevélű fak, lombfák, sorfák, diszserterék kaphatók. 6119

Csemegeszőlőt
legnemesebb Saselast muskotállyal válogatott duráncti és magvaváló ószi barackot, zamatos körtét legnemesebb fajalmát, külön vagy vegyesen 5 kilónként 2/3 koronáért szállít Müller Jenő szőlőbirtokos Kiskunhalas.

Tankönyveket és Segédkönyveket
vegyen Magyarország legrégibb és legnagyobb tankönyvkereskedésében
LAMPEL R.
könyvkereskedése
(Mediánér F. és Fia) részvénytársaság
Budapest, VI., Andrassy-ut. 21.
Itt kapható
az elemi-, polgári-, közép-, felsőbb leány-, kereskedelmi- és magániskolákban és a szakiskolákban használtban levő minden tankönyv és segédkönyv a legújabb kiadásban.
Postai megrendelések a beérkezése napján azonnal elintéztetnek.
A kiadásunkban megjelent összes tankönyvek legyzekeket kívánatra készréggel megküldjük.
LAMPEL R. könyvkereskedés
(Mediánér F. és Fia) r.-t.
Budapest, VI., Andrassy-ut. 21.

Soha nem létezett
rendkívül kedvező fizetési feltételek mellett szállítunk helyben és vidékre teljes lakberendezéseket, valamint egyes butorárvabokat részletfizetésre.
Modern lakberendezési vállalat
Budapest, IV. ker., Sorlóczy-utca 7. sz.
0 izses butorárvabum 1 kor.

Gyorsírás és gyorsgépírás
A Gyakorló Gyorsíró Társaság legnagyobbított modern hygienikus új helyiségekben (Andrassy ut. 12.) tartja gép- és gyorsírás magyart és német szaktanfolyamait. Gabelsberger-Markovits rendszer. Legalaposabb kiképzés különféle rendszerű írógépeken. Tandij igen mérsékelt. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba segítjük. Telefon 18 09. Glogowski és Társa (Remington írógép) VI., Andrassy-ut. 12.

Parlamentari
gyorsírók által vezetett magyar német gyorsíró iskola. Gépírás és magyarnémet levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyama. Alapította Markovics Iván 1863-ban. Biztos állás közvetítés. Közérvényű egyesületi oklevelek. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Lizi Ferenc-tér 10., május 1-től Hegedűs Sándor-u. 7.) Czinre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógép-cégektől s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64-68

Titkos betegségek,
hugyosótfelyás, hugyosószűkületok, hólyagbántalmak, alfestil sebok, bőrbetegségek, bujakor (syphilis) az önfertőzés utókövetkezményel, elgyengült férfierő, női bajok, fehérfolyás, stb. stb. alapos, gyors és gyökéres kigyógyítására a foglalkozás zavarása nélkül bevált, sikeres és lelkiismeretes gyógy módjánál fogva legjobban ajánljuk
Dr. Garai
— szakorvos —
rendelő-intézet,
Budapest, VI., Andrassy-ut. 24.
FELTÜNÉS NÉLKÜLI eredményes gyógyítás levelelleg is.
Kívánatra gyógyszerrel is gondoskodik.
Rendel naponta 10 óratól 4-ig és este 7-8 óráig.
Levelekre azonnal válaszol.

Nemi betegek Férfiak, nők
trippertől csak a valódi és világírú Larioin Capsulától (dr. Klein) gyógyíthatnak meg a legbiztosabban. — Több mint 100 orvosai bizonyítvány tanuskodik a gyógyszer kiváló hatásáról. Kapható utánvét mellett kizárólag a készítőnél 2 K 50 f.-ért illés Antal gyógyszerárában, SZABADEKA Budapesti főraktáros: Nyilassy Gusztáv gyógyszerész Epest, Fehérvári-ut. Utánzóktól óvakodjunk.

Zálogcéduulát,
briliántot, gyöngyöt, ékszeret, aranyat, ezüstöt és régiséget veszek. Alt-Wien porcellánt, régi bronz csonttárgyakat, szobrokat és olajfestményeket vesznek Kertész ékszerész és régiségeskereskedő, Király-utca 85. Telefon 95-45 Meghívásra jövök

Teljes ellatást
keresek képzőművészeti főiskolába íaro leány rokonom számára az Andrassy-ut környékén. Szegő Izabella-utca 45.

Fiatal urnónél
tisza házikoszt kapható hazonkívül is Wesselényi-u. 19. földszint 19.

Juniperus
(nemes boroviczka) 4 literes posta-tartály bérmentve K 10.50. Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye). 29315

Technikum Mittweida.
Igazgató: A. Holzt, tanár. Magasabb technikai tanintézet elektro- és gépészeti, technikusok és művezetők kiképzésére. Gazdagon felszerelt elektrotechn. és gépészeti laboratóriumok. Gyári tanuló műhelyek. 3610 hallgató a 36. lakolai évben. Program stb. díjtalanul a titkárság által.

házfűtési szénárak,
valamint kocsifuradikak további téli emelkedésére
ajánlom a t. fogyasztó közönségnek, hogy szénszűk-ségleletű idejekorán felezzék és lehetőleg nagyobb készletet szeressenek be. Szállítások wagonokban, fuvarokban és szakokban.
Urbán S. L.
szén és pirszénraktára. Budapest, Józsefvárosi pályaudvar X. kapu.
iroda: V., Nador-utca 17.
Telefon: 9-57, 100-85 és 105-10

Nemi betegek
Férfiak, nők
trippertől csak a valódi és világírú Larioin Capsulától (dr. Klein) gyógyíthatnak meg a legbiztosabban. — Több mint 100 orvosai bizonyítvány tanuskodik a gyógyszer kiváló hatásáról. Kapható utánvét mellett kizárólag a készítőnél 2 K 50 f.-ért illés Antal gyógyszerárában, SZABADEKA Budapesti főraktáros: Nyilassy Gusztáv gyógyszerész Epest, Fehérvári-ut. Utánzóktól óvakodjunk.

Nemi betegek
Férfiak, nők
trippertől csak a valódi és világírú Larioin Capsulától (dr. Klein) gyógyíthatnak meg a legbiztosabban. — Több mint 100 orvosai bizonyítvány tanuskodik a gyógyszer kiváló hatásáról. Kapható utánvét mellett kizárólag a készítőnél 2 K 50 f.-ért illés Antal gyógyszerárában, SZABADEKA Budapesti főraktáros: Nyilassy Gusztáv gyógyszerész Epest, Fehérvári-ut. Utánzóktól óvakodjunk.

„OLLA”
a bebizonyított legjobb hygienikus GUMMI különlegességet a vízi jóárlás. Kapható minden gyógyszerárában és drogériában.

Követelje azonban, hogy a szállítója önnek csak OLLA-t adjon. Az elárúsító helyek kimutatásait, árjegyzéket és eredeti propagandát reklámot ingyen küld az OLLA-gyártó Gyár Wien 11/17 Praterstrasse Nr. 57.

Pályázatok.
Több száz pályázatot mindenféle szakmából közül az Országos Pályázati Közlöny mai száma. Ingyen mutatványszám. IX., Üllői-ut. 55. (ezelőtt József-körút 38.)

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÖLLŐI-UT 123.
Telefon: 62-80.
Alapított 1886-ban

Zálogcéduulákat
veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.
Singer Jakob
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. sz.
Izabella-utca sarkán.

Singer varrógépek
Kerékpárok, grammofoonok, hanglemezek legolcsóbban kaphatók

Haban József
Budapest, Almássy-tér 14. javításokat olcsón készít. Képes árjegyzéket ingyen küld.

Készpénzért
vagy hitelképes egyőnek kedve-ó felidővel mellett szállítok teljes lakberendezéseket vagy egyes darabokat és biztosíthatom, hogy ilyen

olcsón
sehol nem kap modern háló-, béli-, ural és szalon szobákat stb. Gyözdön meg, tekintve meg zsufolt raktárakat, itt juttányosan
vehet
a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig minden fajta
BUTORT
Nagy Imre
lakberendezési vállalkozó (szé)
BUDAPEST,
Váci-körút 9. szám
(Bejárati Szeressen-utca 1., I. em.) Árjegyzék ingyen. Album 1 K.